

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 3. } చెన్నపట్టణము 1922 వ సం. జనవరి నెల 15 తేది ఆదివారము
 సంపుటము. ౮ } దుర్గతి నామ సంవత్సర పుష్యమాస బహుళ ద్వితియ ౨. { No. 227
 నందిక ౨౨౯

“ప్రశస్తమైన ఎన్ గల్ బర్లు” రైస్ మెషినరి ధరలు

ప్రస్తుతము ఇంకను తగ్గించబడియున్నవి

బ్లాక్ స్టోను సూనెయంత్రములు

ఒకవలము నుండి మరియొక వలమునకు సులభముగా తీసికొని
 పోవుటకు వీలగునట్టియు, ఒకేచోట స్థిరముగా కదలకుండ అమర్చు
 నట్టి అవిరియంత్రము, బాయిలరులు అతి చౌకధరలకు దొరక గలవు.

ఫోను నెం 108

నెం 9, నెకండు

తంత్రివిలాసము, ఎంజిను మద్రాసు

తైనుబీచ్,

మార్షల్ సన్స్ అండు కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

ఇంజనీయరులు

(1806)

కలకత్తా

మదరాసు

బెజవాడ

బొంబాయి

లాహారు

తంజావూరు

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధికెక్కినది.
 ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ
 మా అమృతాంజనమును వాడి
 సంత మాత్రమున నయముగలదు.
 నులభ వెల 0-10-0 అణాలు

మోహినిలైలము

సీసా 1-3 0-12-0

తామరలైలము

డబ్బి 1-3 0-3-0

నంద్యపాడి

డబ్బి 1-3 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

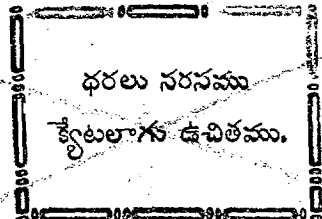
బొంబాయి మదరాసు.

హిందీవాళ్ళమనోటా కుపాకి ముద్రసిద్ధముగు కంపెనీవారిచే
 తయారుచేసి. (8088)

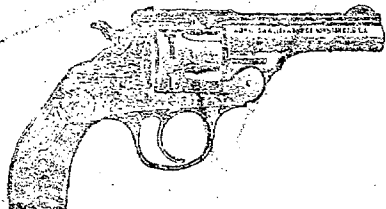
నానావిధములగు రివోల్వర్లు. ఆరులేక విడుదలౌటా యె
 క్కువని. [స్థాపితము ౧౮౬౩ సం.

౧౨ సెంటు.

ధరలు సరసము
 క్యేటలాగు ఉచితము.

కాళ్ళము. 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరుకును.

చిన్నవి. కేబుల్స్ పెట్టుకోగలిగినవి కూడ దొరుకును.

యం. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

(3081) “కత్తికట్టలు”

పెద్దకత్తి కత్తి గజము పొడుగు గలవి. సాగనైనవి.
 1-3 రూ 4-8-0.

దజను కొనుపాకి 1టి ఉచితము. పోస్టేజీభర్యులవేరే.
 ముమువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి
 అడాన్సు పంపవలెను. చి. వెంకటేశ్వర్లు అండు కో,
 కట్టర్స్ అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
 పెద్దాపురం, (గోదావరిజిల్లా)
 టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు: “ఇంద్రప్రస్థ” పెద్దాపురం.

సులయ చందనము

గనరియా

తల్లిమణి... (1251)

శ్రీ పాద పారి సంచారము

మండలి... (గోదావరి)

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకగారి

సెక్యూరటీ కేసు... (1487-54)

20 ద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో... (2113-54)

ఆరోగ్యములకు

తక్షణమే మీరు... (219)

నమకము (1842)

బంగారు, వెండి, రత్న... (25)

ఇంకను శ్రమకర్తలకు

శ్రీ దక్షిణగల్లు... (8188)

1. సిల్వరు పౌడరు... (8188)

2. సిల్వరు పౌడరు... (8188)

3. పొద్దునూరు... (8188)

4. కాభియాత్ సుతేమా... (8188)

5. పొద్దునూరు... (8188)

6. పొద్దునూరు... (8188)

Abdul Aziz Sahib, Native Doctor, South Vellur and Vuyyur Estates, Thota-Vallur, Kistna District.

Table with 3 columns: Item Name, Price, Quantity. Includes items like (2957) తెనుగు, (2958) తెనుగు, etc.

అహదాబాద్ సభలు

32-వ దేశీయముహూర్తము... (8856)

ఆరోగ్యమార్గము

శ్రీ గాంధీమహాత్మ పణితము... (8856)

శాకుంతల నాటకము

బెంగళూరు... (8840)

Pahiajrai Ramnarayan & Co., Dept A. P. Wholesale Hosiery Merchants Bangalore City.

జనాం... (8840)

మదరాసు ఆంధ్ర సదరకమరాటా
రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్,
 (ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

ప్రకటన (3364)

యువరాజుగారు చెన్నపురికి
పిచ్చి సందర్భమున 1922 సం॥ జన
వరి 13 వ తేది మొదలు 17 వ తేది
వరకు చేయు ప్రత్యేక
యేర్పాటులు.

1922 సం॥ రము జనవరి నెల 13 వ తేది యువరాజుగారు మద్రాసుకు వచ్చునపుడు, జనవరి నెల 17 వ తేది మద్రాసునుండి బయలుదేరి పోవునపుడు చేయునట్టి ప్రత్యేకపు ఏర్పాటులు యీక్రింద తెలుపబడియున్నవి.

కాలనిర్ణయ పటికయందు
మార్పులు

1. (ఎ) 13-1-22 తేదిన రాయపురము బీచి స్టేషనులకు మధ్య బోవునున్నట్టి ఈక్రింద తెలుపబడిన లోకల్ బండ్లు రద్దుచేయబడును. అవి ఆ ప్రకారముపోవు.

నెం 61 రు బండి రాయపురమునుండి పగలు 9 గం 5 ని బయలుదేరి బీచి 9 గం 11 ని చేరును

నెం 90 రు బండి రాయపురమునుండి పగలు 9 గం 44 ని బయలుదేరి బీచి 9 గం 0 ని చేరును.

నెం 62 రు బండి బీచినుండి పగలు 9 గం 22 ని బయలుదేరి రాయపురము 9 గం 28 ని చేరును

నెం 92 రు బండి బీచినుండి పగలు 10 గం 6 ని బయలుదేరి రాయపురము 10 గం 14 ని చేరును

(బి) 13-1-22 తేదిన రాయపురము బీచి స్టేషనులకుమధ్యను, బీచి రాయపురము స్టేషనులకుమధ్యను బోవునున్న నెం 69, 54 రుల లోకల్ బండ్లు మామూలుకాల నిర్ణయముకంటె 10 నిమిషములు ఆలశ్యముగా ఈక్రింద తెలుపబడిన కాలనిర్ణయప్రకారము పోవును.

నెం 69 రు బండి రాయపురమునుండి పగలు 10 గం 38 నిమిషములకు బయలుదేరి బీచి 10 గం 44 నిమిషములకు చేరును. నెం 54 రు బండి బీచి నుండి పగలు 10 గం 54 నిమిషములకు బయలుదేరి రాయపురము 11 గంటలకు చేరును.

(సి) 17-1-22 తేదిన తిరువళ్ళూరు నుండి బయలుదేరి మామూలుగా సెంట్రలుస్టేషను రాత్రి 9 గం. 10 ని. చేరునట్టి ఇ. నెం 48 రు లోకలు బండి పెరంబూరునుండి నేరుగా రాయపురము రాత్రి 9 గం. చేరును.

(డి) 17-1-22 తేదినండి నెం 19 రు బెంగుళూరు ప్యాసంజరుబండి మద్రాసు సెంట్రలు స్టేషనునుండి రాత్రి 9 గం 30 ని. బయలుదేరుటకు బదులు 9 గం. 20 నిమిషములకే బయలుదేరి అర్కోణము రాత్రి 11 గం. 15 ని. బదులు 11 గంటలకే చేరును. మద్రాసునుండి అర్కోణమువరకు ఈక్రింద తెలుపబడిన కాలనిర్ణయ ప్రకారము పోవును.

మద్రాసునుండి బయలుదేరుట రాత్రి	9-20
బేసిన్ బ్రిడ్జి చేరుట	9-25
,, నుండి బయలుదేరుట	9-27
పెరంబూరు చేరుట	9-33
,, నుండి బయలుదేరుట	9-35
విల్లివాకము చేరుట	9-41
,, నుండి బయలుదేరుట	9-43
కొరటూరు దాటుట	9-46
అంబత్తూరుదాటుట	9-50
ఆవడి చేరుట	9-57
,, నుండి బయలుదేరుట	9-59
పట్టాభిరామ్ దాటుట	10- 5
తిన్ననూరు దాటుట	10-10
సెవ్వాపేట దాటుట	10-16
తిరువళ్ళూరు చేరుట	10-23
,, నుండి బయలుదేరుట	10-31
కడంబుత్తూరు దాటుట	10-36
మణూరు దాటుట	10-42
తిరువాలంగాడు దాటుట	10-46
మోసూరు దాటుట	10-52
అర్కోణము చేరుట	11- 0

(ఇ) నెం 37 రు రైచూరు ప్యాసంజరుబండి మద్రాసునుండి రాత్రి 10 గం 15 నిమిషములకు బదులు 11 గంటలకు బయలుదేరి మధ్యదాలో సాధ్యమైనంతవరకు మించిపోయినట్టి కాలమును సరిపుచ్చుకొనుచు గమ్యస్థానము ఆలశ్యముగనే చేరును.

2 : 17-1-22 తేదిన మద్రాసు సెంట్రలు స్టేషనువకు రాత్రి 9 గం. 20 ని. మొదలు 10 గం. 40 ని. వరకు జను లెవ్వరును పోకూడదు. రాత్రి 9 గం. 20 ని. స్టేషను ఆవరణము నుండి బయలుదేరి పోనట్టివారు తక్షణం అచ్చటి నుండి బయటికి పోవలెను సదరు కాలమునందు ఎవ్వరిని గాని స్టేషనుకు రానియ్యరు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోక విజ్ఞప్తి

అఖిలభారత త్రిత్విక మహాసభ కాశీపురియందు జరిగినది. శ్రీ కాశీపురి మహారాజుగారు ఆస్పత్రు నొందుటచే నైలావా మహారాజుగారు గ్రామసాధిపత్యము పొందిరి. గత సంవత్సరం జగన్నాథముగారు మహాసభ జరిగినప్పుడు తునినుండి శ్రీ రాజీవారి సెలవు ప్రకారము శ్రీ మిర్జా నల్ల రాజు అచ్యుత రామరాజుగారు వగైరా మహాసభావులున్న కృష్ణాజిల్లానుండి కొందరు త్రిత్వికలు విజయ చేయుటయ మహాసభాసభ్యులుగా జేర నుద్దేశం, అదివరకే కొందరు తాన త్రిత్వికలు మన గ జాధానినుండి సభ్యులుగా జేరన మహాసభావులు మనకాఖిల భారత రాజులచే తగుసలహా మహాసభావారికి ఇయ్యని కారణమున సభ్యులుగా జేర్చుకొనబడలేదు ఈ యంశము పెదపూడి గ్రామమున మే సెలలో శ్రీ మంతె సుబ్బరాజుగారి భవమున జరిగిన వార్షికసందర్భమున కొందరు సెలవిచ్చియుండిరి. జూన్ సెలలో నేను, మహాసభా జనరల్ కెక్రటరీ గౌరవనీయులగు శ్రీ రాజా సర్ రామ్ పా సింగుగారి కలిసి యావత్సంతులు విశదపరచితిని. అందువైన శ్రీ రాజుగారు దూరస్థ మగుటచేతను, భాషా భేద మగుటచేతను ఇట్టి పొరబాటు సంభవించిన దని సెల విచ్చి త్రిత్వికలు నేను సర్టిఫై చేసివారిని చేర్చుకొనుటకు వాగ్దా మిచ్చితి. ఈ యంశము రాజపుత్ర సమాజ కెక్రటరీగారి మే వ్రాయుచు, సభ్యులు కాగోరువారి నామధేయములు తెలుగ గోరితిని. ఈ విషయమై ఈ ఆరుమాసములనుండి జవాబునొంది జాలనైతిని. శ్రీ మిర్జా నల్లపరాజు అచ్యుత రామరాజుగారు ఈ మధ్య తునినుండి సభ్యత్వమును గూర్చి ప్రయత్నించవలసి దని వ్రాయగా, కెక్రటరీల నందరిని కలిసికొని మనము త్రిత్వికలు మని రుజువుపర్చి నేను ఎరిగియున్నంతవరకు ఉత్సాహ వంతులపేర్లు ఈ దిగువ 20 మందిని చేర్పించితిని. ఇంకను చేర గోరువారు నాచేర వ్రాసిన వారి పేర్లున్న నమోజుచేయించ బడును. సదరు సభ్యులు 1921 సంవత్సరం తాలూకు చందా ర 2-0-0 న్ను 1922 సంవత్సరం చందా రు 4-0-0 న్ను వెరగి ర 6-0-0 లున్న జనరల్ కెక్రటరీ గౌరవనీయులగు శ్రీ రాజ రామపాలసింగుగారికి కుర్రును భారీ, జిల్లా రాయబరేలీ యు. పి. అని పంపించవలెను. ఇంటి పేరు పొడి యక్షరము చాలును. సాధ్యమైనంతవరకు మనియార్డర్లు పంపించకోర్తావ హించిభాష త్వరలో నేర్పని యెడల సభ్యత్వములన లాభము లేదు. సభాకార్యక్రమము హించిలో జరుగును. రాబోవు మహాసభ ఆగ్రాలో జరుప నిశ్చయింపబడినది. రాజపుత్రానాక సభాధ్యక్ష. ఢిల్లీ అక్కడకు మాడుగంటలు ప్రయాణము. మ ప్రాంతమునుండి హెచ్చుకుంది దయచేయవలసియున్నది.

ఇట్లు విన్నవించు విజ్ఞప్తము
 యన్-సెంకటపతిరాజు, కాశీ.

పూ. వెంకటపతిరాజుగారు బి. యే. తాలూకా బో (వైకిడెంటు సా) కొకాం పూ. భూపాల వెంకటపతిరా గారు, తాళ్లవలస; గొ. జగన్నాథరాజుగారు. బి. యే. బి.ఎల్ వకీలు గోదావరిజిల్లా శ్రీ మిర్జా నల్లపరాజు అచ్యుత రా రాజుగారు, తుని శ్రీ వత్సవాయ వెంకట సీలారాజుగారు సా.తుని, పెన్నెత్తె నూర్నారాయణరాజుగారు బి. రె ప్పిడరు బుద్ధరాజు వెంకట్రావురాజుగారు, బి. యే. బి.య వకీలు కాకినాడ నడింపల్లి సుబ్బరాజుగారు, కోడూరుసా. దాట్ల నూర్నారాయణరాజుగారు, అల్లసాని కృష్ణాజిల్లా, డి డు నారాయణరాజుగారు. బి.యే. బి.యల్, ఏలూరు వెం త్తె పెద్దిరాజుగారు, బి. యే. బి.యల్, వకీలు, ఏలూరు డిండి వెంకట్రావురాజుగారు, బి. యే. బి.యల్, వకీలు, మ్ర ను, భూపతిరాజు తిరుపతిరాజుగారు, కుముద విల్లి వేగ సుబ్బరాజుగారు, గణపవరం, పెన్నెత్తె రామభద్రరాజుగా మహాదేవపట్నం పెన్నెత్తె తిరుమలరాజుగారు- గర్రపర, డిండి వెంకట్రావురాజుగారు, పెదపుల్లెరు కలిండి నూర్నారాయణరాజుగారు, పెన్నెత్తె సుబ్బరాజుగారు కాశీ మం నూర్నారాయణరాజుగారు, ఖాజీపాలెం, బాపట్ల తాలూ గుంటూరుజిల్లా.

నివ్వమగ కయ్యుచేయబడిన కాశీ, పూ. భూపాల, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో కొరకొను. తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని కృష్ణులూగు జాతివగా వంతుడును మేనేడరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ. 19, హుజూర్ గోడ, హుజూర్ గోడ - మదరస్.

(8143)

గొప్పతగుధరల ఆముకము

నేటిదినము కొనడలచినది రేపటివరకు ఆపకుడు.
ఏలననగా? సమయ మెరిగి పనిచేసిన నిత్యకృత్యములలో
తప్పక అదృష్టము గలుగును. ఎచ్చట?

కాశీ, కంచి, బెంగళూరు, కొర్నాడు, మరియుతరజాగాలలోనుండి వట్టు, నూలు జువీరికములు అంగడి ఈ దిగువ చొక్కటియే యని తెలుసుకొనవలెను.

ది బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్స్ కాశీ, బెంగళూరు, సేలం జువీరిమందిరము,
 40, 41, 42 రత్న బజారురోడ్డు, బార్డి చాను, మద్రాసు.

ప్రభుత్వముల సమావేశము

(7-1-1922) పన్నయప్ప కళాశాల భవనమున పి. ఎం. శివజ్ఞాన మొదలియారుగారి యధ్యక్షత క్రింద సమావేశమయెను.

అవధాన సంఘాధ్యక్షులు

రామస్వామి మొదలియారుగారి టిల్లు నుడివిరి:— ప్రతి జాతివారును ఆయాతెగల ప్రత్యేకసభలను జరుపు ఆవశ్యకతను దెలియజేయుచు తమ బ్రాహ్మణతగోద్యమమునకు పట్టుకొమ్మలైన కీ. శే॥ నాయుడు, త్యాగరాజు పెట్టిగార్లు జేసిన మహాపాకారములను రాజకీయములయందు వై యుద్యమము ప్రముఖతను వహించి అధికారమును బడసె ననిరి. బ్రాహ్మణతగోద్యమమునకు చేయూతగ వాయు తెగలవారు సభలను జరిపి మరింత తోడ్పడుచున్నారు.

మనసంఘము పురోవృద్ధి గాంచకలయునన్న విద్యను మనవారలకు అపవలయును. మనపూర్వుల అంశలో సగము నైన మనము గల్గించుండలేదని తెలుపుటకు విచారించు చున్నాడను.

వెల్లాలకులకు దానధర్మములకు ప్రసిద్ధికెక్కినవారు. కాని వారు వారి ధర్మములను విచక్షణతో జేయక గోవు రములను గట్టిం చి ఇంకొక విధముగ నుభయముగ తీవించు కొన్ని తెగలవారికి భోజనమువెట్టుచుండెడివారు. నేటికిని మనవారి సత్రములు దక్షిణ హిందూస్థాన మందెడలుజూచినను గలవు. అందునిజముగ సహాయము పొంద దగినవారికిని, పరిస్థితులు అనుకూలముగ నున్నవారికిగూడ ధర్మము చేయబడుచున్నది. ఒరులకువెట్టుధర్మము చేయుటకంటె ఈ ధనమునంతను మనసాయమున పేక్షించు మనతెగవారలకు విద్యావిషయమై వినియోగించిన వారు తమ నిజశక్తివై వాధారపడి స్వతంత్రజీవనమును గడుపుగల్గుదురు. అపు డేధానధర్మములకవ కాళముండబాలరు.

శ్రీవిద్యయందు మనము ఇతరతెగలవారికంటె ఎక్కువ వెనుకబడియున్నాము. కాన మనము మనసోదరరత్నములకు ముద్దాదవిద్యను నేర్పించవలయును.

ఎవరో ఇకరులు మనలను తమకంటె తక్కువవారని, ఎంచి మనకు ఎగ్గుజేయుచున్నాని మనము కినియుచుంటిమి కాని మనము మనకంటె తక్కువవారిని ప్రారముగ జూచుచున్నాము.

కాన మనమెట్లు మనలను తక్కువవారనికొందరు తలంచు రని చరింపబాలకున్నారమో అట్లులే వీరుగూడ! మనమెడల కోపము వహించగలరు. కాన సంఘమున నొకరు ఎక్కువ ఒకరు తక్కువ యనియొంచక అందరిని స్వసమానముగ మనము జూడవలయును.

మనకిప్పుడు గొప్పయుద్ధము ఒకటి బాధించుచున్నది. దానిని మనము తక్షణము సంహరించిగని దేశము దుర్గతపాలగును. మహాసంక్షోభము నొందును. అయ్యది దౌర్జన్యరాహిత్యముగ అసహాయోద్యమము చేరున ఒరచుచున్నది. కాని మన త్యాగరాజుపెట్టిగారి ధర్మము యని ఈ రాజధానియందు మాత్రము కల్పించలేదు. అసహాయోద్యమమును మలబారులో ప్రత్యక్షముగ గాన్పించినది. హరతాళములకును సుభువిహిష్కారమునకును వినియోగించు చున్నారు. యుద్ధమును ప్రభుత్వమువారికంటె జనసామాన్యమున కెక్కువగ ప్రమాదకరముగ పరిణమించు చున్నది. కాన మనమీ యుద్ధము మును నిర్మూలించి జనసామాన్యము దీనికి ఆహూతి గాకుండ జేయ ప్రయత్నించ వలయును. ఇట్లు మనము ప్రయత్నించితిమేని ప్రజలు మనలను, నిరాకరణవాదులు దూరెదరు. దుర్భాషలాడెదరు. ప్రభుత్వమువారి ప్రాప్తుకై మనము పనిజేయుచున్నారమనెదరు. మనము వానిని పాటింపక దృఢసంకల్పముతో అచంచల ధట్టుదలతో ఈకార్యభాషమును నిర్వహించవలయును. మనము నిరాకరణ వాదులవలె స్వప్రయోజనపరులమై పని జేయుటలేదు. కాన మనము వీరిదూషణకు విమర్శనమునకు భయపడ ననగడములేదు.

తేపు రానున్న రాకొమరునకు మనమందరము స్వాగత మొనర్పవలయును. ఎవరేమి దుష్కృత్యముల జేసినను వినక మన భావిచక్రవర్తి కాకున్న రాకొమరునకును స్వాగత మొనగుడు. స్వాగత మొనగుడుంటే దేశభక్తి యనిపించుకొనబాలగు. మన మిట్లుస్వాగత మియ్యకొని ఇతరజాతులవారు మనము స్వాతంత్ర్యమున కర్హులము కాబాలమనెదరు. స్వాతంత్ర్య సంపాదనమునకు మార్గము. ఈమోటుపద్ధతిగాదు.

ప్రస్తుతము భారతదేశ పరిపాలనమున లోపములు గలవనియు, మార్పులవసరములనియు ఆధునిక పరిస్థితుల కనుకూలముగ ప్రభుత్వనిర్ధానమును నెలకొల్పవలయుననియు ప్రభుత్వమువారు గూడ అంగీకరించుచున్నారు. వీనిని ప్రవేశపెట్టు మార్గ నిూపిచ్చి నిరాకరణపద్ధతులెంత మాత్రము కాబాలవు. మనమిప్పుడు పరిపాలనమున కార్యరూపమును బాల్చువిధముగ నెట్లు తోడ్పడుచున్నారమో అట్లులే నిజమైన బాధ్యతను వహించి న్యాయపథమునే మెలలగుచు, మన హాపములను గుర్తించి మన సంఘమును చీడపురుగువలె అపహించి మొదలంటి తినిపేయుచున్న దురాచారములను తునుమాడి లోపములను సవరించుకొన్న నే స్వరాజ్యము లభించును గాని అతివాదులవలె ఆర్థాటములను గావించిన ప్రయోజనము లేదు. కాక మీరందరును కలసి పురోవృద్ధికై ప్రయత్నింపుడు.

అధ్యక్షులు.

శివజ్ఞాన మొదలియారు గారిట్లు ప్రస్తావించిరి:— వెల్లాలకులజాతి కాంతిప్రియులును, మితస్వయంపరులును ఓర్పుతో పాటుబడు వారనియు వ్యవసాయమున వారికి పాటివారు లేరనియు 1871 జనాభాలెక్కలలో వ్రాయుచున్నది. ఇంకొక సంవత్సరమున వెల్లాలవంశజులు తమనేద్యవృత్తిచే రాజుబలుమును, వర్తులలాభములను, నేతజేయుమును గాపాడువారని వాదించెను. కాన ఏప్రభుత్వమువారును వెల్లాలవంశజులహక్కులను నిరాకరించుటకు వీలులేదు. వారు రాజ్యమునకు వెన్నెముకవంటివారు. బ్రిటిషుప్రభుత్వపరిపాలనమునకు మన కన్నియో లాభములు ప్రాప్తించినవి. ఇంకను ఆ నేకలాభములు రానున్నవి. కాన మనము అందరము తేపు రానున్న ఇంగ్లాండు యువరాజునకు నుస్సాగత మొనర్చి వంశపరంపరగా వచ్చుచున్న మన ప్రభుత్వ పరాయణతను తెలియజేయవలెను. మనబుద్ధివికాసమునకును, విద్యకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారే ప్రధానకారకులు. మన యువకులకు ఇకనైన అలత్యము చేయక విద్యబుద్ధులగు గజపింపవలెను. దీనికి మీరు వలయుసామగ్రిని ప్రోగుజేసి ఒక నిధి నేర్పరుపవలెను. ముఖ్యముగ వ్యవసాయ, పారిశ్రామిక, సాంకేతిక విద్యను నేర్పించవలయును. విశ్వవిద్యాలయపు విద్యయే మనకు మోక్షప్రదము గాదు. మన దేశ భాషను సభివృద్ధి జేసి ఉద్ధరించవలెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వపాలనమువలన మనకు విద్య యిచ్చినది. దానివలన స్వపరిపాలనమున మనము గోరగల్గితిమి. ప్రభుత్వమువారు మనకు సంస్కరణముల నొసగిరి. అవి సంక్షృష్టికరముగ లేకని కొందరనుచున్నారు. కాని అట్లు గాదు. సంస్కరణములు వచ్చి కొద్దికాలమే అయినను అయ్యది జయప్రసముగనే యున్నది కాన మనము ఓపికతో నున్న కార్యమును సాధింపగలము. ఈ సంస్కరణములకు మనము సమర్థులమని ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసితిమేని మనము సంస్కరణములనుగూడ వారే ప్రస్తావించెదరు. కాన తొందరలేదు. ప్రయత్నములను మనము ఖండించవలెను.

తీర్మానములు

మనలో మనకే ఎన్నికైనా అంతర్జాతీయ విభేదములు గలవు. వానిని అన్నిటిని నశింపజేయవలెను.

తదనంతరము గభ మరల ఆదివార ముదయము 8 గంటలకు సమావేశమై ఈ తీర్మానమును గావించెను.

మొదటితీర్మానము

ఈ సభవారు నిరాకరణోద్యమమును కంత్తోక్తిగ ఖండించుచున్నారు వెల్లాలసంఘమువారి కెవరును ఈ యుద్ధమును నకు తోడ్పడరాదు.

రెండవతీర్మానము

ప్రభుత్వమువారు సాధ్యమైనంతవరకు నిర్బంధించి పాఠశాలవిద్యను ప్రవేశపెట్టవలయును.

మూడవతీర్మానము

వెల్లాలకులజాతి అందరికంటె ఎక్కువ పన్నును చెల్లించుటచే ఆ సంఘముబాలరుకు ప్రభుత్వమువారు విద్యార్థి వేతనములను విస్తారముగ నియవలయును.

నాల్గవతీర్మానము

శ్రీవిద్యను వెల్లాలకులమున విస్తారముగ ప్రవేశపెట్టవలెను.

ఐదవతీర్మానము.

వెల్లాల తెగలు అంతర్జాతీయ నన్నిటిని సంహరించి ఒకే కాఖగ నేర్పాటుజేయవలెను.

అగవతీర్మానము

ప్రభుత్వోద్యోగములయందును, పబ్లిక్ బాడీలందును వెల్లాలకులజాతికు ఇటీవల ప్రకటింపబడిన ప్రభుత్వపు టుల్లరపు ప్రకారము ఉద్యోగములను వలయువాని నియవలయును.

ఏడవతీర్మానము

తక్షణము పర్యవేంటుల్యాండు రెవిన్యూ సెటిల్మెంటును ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టవలయును.

ఎనిమిదవతీర్మానము

ఇంతవరకు బ్రాహ్మణపురోహితులచే పెండిండ్లు జేయుచుకొనుచు ఇటీవల తమంతటతామే బ్రాహ్మణపురోహితులు లేకనే వివాహములను వెల్లాలకులజాతి జేయుచుకొనుటచే ఎట్టి ఇబ్బందులు కన్పించుంధునుగను అభ్యంతరములు లేకుండ జేయవలెని నతేక మొదల్యారుగారు ప్రవేశపెట్టుచున్న బిల్లును ఈసభవారు ఆమోదించుచున్నారు.

తొమ్మిదవ తీర్మానము

వ్యవసాయకళాశాలను మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు ఎక్కిలిపేటు జేయవలెను.

ప క ట న

అమర్త లూరులోని బోర్డు ఎలిమెంటరీ బాలికాపాఠశాలలో నెల 1-కి రు 23-0-0 లు జీతమునూడ ఎలిమెంటరీ హైస్కూల్ గేడు ట్రయినింగు అయిన ఉపాధ్యాయులు రాలు కావలయును. సదకు వుద్యోగమునకు అప్పులు అయిన స్త్రీలు దరఖాస్తులను తెనాలితాలూకా బోర్డు ప్రెజిడెంటు గారికి 15-2-22 తేదీని గాని అంతకుముందుగాని పంపుటకు కోరడ మయినది.

డి. వి. పాలో,
(3868) (వెండింటు 8-1-22)

నీకు స్వరాజ్యము కావలెనా?
కావలసినచో (3878)
“ఆలీ వ భృతుల నిర్బంధము”
(The Karachi Trial)
అను, దివ్యమైన నాటకమును చదువుము
మెల 0 10-0 మాత్రమే. (పోస్టేజి ప్రత్యేకము)
స్వరాజ్య గ్రంథాలయము, తెనాలి.

3269 **హరికథ**
లోకమాన్యుని పవిత్రజీవితము
ఇహ పర సాధనము
ఆంధ్రదేశమున నఖిలుఖిలు నీవరకే న్యాప్తమైనది.
గ్రంథకర్తలు: చె. వెంకట్రామయ్య, డా. వెం. నరసింహారావు
పోస్టుఖర్చులుగాక, ప్రతి 1-కి రు 0-8-0, 12 ప్రతులు 5-0-0
వలయువారు డా. వెం. నరసింహారావు,
తాడేపల్లిగూడెం, కృష్ణాజిల్లా

మ హా త గాంధీ 3349
భాయాపలము వేసిన తెలుగు పేజరు
100 కాగితములు చేర్చి అట్టలెండు చేసిన
కట్ట 1 కి అ 10; కట్ట 1-కి రు 6
కాడ్లు 100-కి అ 14; 1000 అ 7 8-0
కవరు 100-కి అ 1; 1000 ,, 7-8-0
కాలండరు 1-కి అ 6; 12-కి ,, 3-8 0
మీ అచ్చుకనెలకు మామూల వ్రాయుడు
Pictorial & Co., Printers, 41, Broadway, MADRAS.

Wonderful Leprosy Cure.
“కుమ్మరోగ నివారణ”
ఒక మహాత్ముని వల్ల లభించినది.
అస్థిదళితవృక్షాధులను, యేమిటి సవాయనయినను, పొడలు, పచ్చలు మొదలగు మేహవ్యాధులను రూపుమాపును. వీర్యవృద్ధి శరీరకాంతి కలుగచేయును, గుణములేదని బుబుజు, చేసిన చోరు 116 లు బహుభాషము పథ్యమాలేదు. ఒక నెల దినములకంటె సుమారుగా సరిపడు మందు డబ్బు రు 6-0-0.
రెడ్డి అండ్ కో, ప్రాప్రయిటరు యం. సుబ్బారెడ్డి
(3888) గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు గోదావరి జిల్లా.

నిర్బంధవిధాన విస్ఫంభణము

దేశీయనాయకుల సమావేశము - సర్ శంకరనాయకుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద బొంబాయిలో
సారంభమగుట - 200 మంది సభకులవచ్చుట - మాలవ్యా, జిన్నా, మహాత్మా గాంధీ ప్రముఖుల
ఉపన్యాసములు - అనుకూల సూచనలు

లాలా లజపత్తిరాయుగారిని వదలిరను వార్త - సిక్కుల నందరిని వదలుట
ఆజ్ఞోల్లంఘనములు - అరెస్టులు - శిక్షలు

బొంబాయి

దేశీయనాయకుల సమావేశము

350 మందికి ఆహ్వానములు పంపబడెను. వారిలో 200
మంది వచ్చెదమని బదులువాసిరి. సమావేశము బొంబాయిలో
14 వ తేదీ సాయంత్రము ప్రారంభమగును. కాంగ్రెసు ప్రము
ఖులు పలువురు తమతమమన మహాత్ముడే అభిప్రాయ మియ
గడనియు ఆయనయందు తమకు సంపూర్ణవిశ్వాసముకలదనియు
గాన తాము రాజనంద్రులైదనియు వ్రాసిరి. రాజకీయములందఱి
కముగ పాల్గొనుచున్న వారికిని దేశీయులందు కొంతప్రాముఖ్యము
తగలవారికిని మాత్రమే ఆహ్వానములుపంపబడెను. చెన్నపురి,
పంజాబ్ మహారాష్ట్రములనుండిచాలామంది వచ్చెదమని నున్నారు.

మహాత్ముని అభిప్రాయము

ఈ సమావేశమును గూర్చి కాంగ్రెసువారిదికలకు నిర్ధా
రణచేసినదాని కేమిగాను తిరుగు లేదు. కాంగ్రెసు విషయనిర్ధా
రణసభలో నేను కోరికరితిని వ్యక్తపరచువా కొనసరించిననేగాని
కాంగ్రెసువారంగీకరింపజాలరు. వాక్యమేకనాస్వాంత్ర్యము
లనుగూర్చి మితవాదియగుట లగు మిత్రులను కను కూడటా
కొనికొనుటకునేమాయని ప్రయత్నించుటకే యిచటికి వచ్చి
తిని. ఈరెండు స్వాతంత్ర్యములనుగూర్చి మితవాదిసోదరులు
కాంగ్రెసులో నేకీభవించుటలు చేయుట సాధ్యమగు నని నే
నానించెదనని మహాత్ముడు ప్రతినిధిలో నుడివెను.

వివేచనచంద్రపాలుగారి తంలివార్త

దేశీయనాయకసమావేశమును భగవంతు డాక్టర్వడించు
గాక. నాయకగారు (బి.పి.చంద్రపాలుగారు) ఇకను లేవకలని
స్థితిలోనే యున్నను క్రమముగా ఆరోగ్యమును పొందుచు
న్నారు. ఈ సభ జయప్రదముగా జరుగుగాక యని వారు
కోరుచున్నారు. సంపూర్ణ (నిరీధరహిత) స్వాతంత్ర్యమును
కోరవలెను. సంపూర్ణప్రభుత్వాధికారమును ప్రజాప్రతినిధులకు
వశపరచవలెను. సంపూర్ణశ్వే విశ్వాస స్వయంసహాయములపై
నాధారపడు పద్ధతిని ఫలప్రదమగు జాతీయకార్య
విధానమును నిర్ణయింపదగు నని నూచించుచున్నారని
వివేచనచంద్రపాలుగారి కుమారుడు జ్ఞానాంజన పాలుగారు దేశీ
య నాయక సమావేశమువారికి తంలివార్త నంపి, బి. చక్ర
వర్తిగారి ద్వారా సందేశము నంపిరి.

సమావేశము జరుగుట.

14 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు బొంబాయి
కానాస్టి జమాంగీరు హాలులో నిసభ జరిగినది. 5 గంటలసేపు
చర్చ జరిగినది. తిరిగి 15 వ తేదీని సమావేశము
జరుగును మొత్తము 200 మంది అన్ని రాష్ట్రములునుండియు
అన్ని పక్షముల ప్రతినిధులును వచ్చిరి. వారిలో మితవాదుల
సంఖ్య హెచ్చు. పత్రికాప్రతినిధులను రానియలేదు. సమావేశ
కు లింతవరకును చుట్టునుగూర్చి యేమియును ప్రకటింపలేదు.
ప్రారంభమందు పండితమదన మోహన మాలవ్యాగారు ఉపన్య
సింది. ప్రభుత్వమువారి కొనసరింపసాగిన గొప్పగొప్ప పౌరవా
దులవలన ఆసహాయాద్యములు క్రమక్రమముగ కలుల పెం
పొందినవియు వివరించిరి. ప్రభుత్వమువారి రవలించిన సమగ్ర
నిర్బంధవిధానము కేవల మక్రమ మనిరి. పంజాబు ఖిలాఫ
తు స్వత్రాజ్యసమస్యలను ప్రభుత్వములో నణకులముగ పరిష్క
రించుకొనుటకు ఏతేదీపద్ధతులమీద దేశీయనాయకుల సమావేశ
మును జరుప సాధ్యమో వివరించినపిమ్మట సర్ శంకర నాయకు
గారధ్యక్షత వహింపవలెనని యుపపాదించిరి. సర్ శంకరనా
యకు గారధ్యక్షత వహించి ప్రారంభకుల అభిప్రాయమును
తెల్లచేయుటకు జిన్నాగారిని కోరిరి. జిన్నాగారు తమ యుద్దే
శము వివరించి తాము దీర్ఘకాలము చేసి తయారుచేసిన తీర్మా
నమును సాయుదము చేసిరి. ప్రభుత్వమువారు సహాయవా
దులునవలించిరి. కొన్ని విధానముల వాపివేయుటకు ప్రభుత్వ
మునకును మహాత్ముడును అనుకూలమగు పద్ధతిని (దేశీయనాయ

కులసమావేశము జరుగు టత్వవనందమని నుడివెరి. పిమ్మట గాంధీ
గారి అభిప్రాయమును తెలుపగోరగా గాంధీగారు ముచ్చటిం
చిరి. ఇప్పుడు సిద్ధపరుపబడిన తీర్మానముల ముసాయిదా ఆసమ
గ్రము గాన దీనికి కాంగ్రెసువారి రంగీకరింపజాలరు. ఆమెండు
మెంటు సభాకానములక్రింద చెరసాలలకంపబడినవారి నే గాక
నీతిమానము లగు సభాధ్యక్షులు చేయనివారి నందరినిగూడ
వదలివేయవలెనని తెలిపిరి. వ్యాజ్యక్రమపాలనాసంక్షోభ మను
త్యాజ్యమున ప్రభుత్వమువారి కొనసరించిన ఆక్రమములను వివరించి
నీతిమానీని నిదర్శనము గా చూపిరి. ఈ యంశమును
సభలోని సహాయవాదులందఱు స్వరాజ్యదృక్పథమునుండి తిల
కించి, ముందుజరుగబోవు కార్యములనుగూర్చి వారేకీర్ష్యురకు
కాదనుకొని, రాజ్యపరిధివలన సమావేశముచేయబడునభ్యుపయోగ
టకు నాఅభిప్రాయము శ్రద్ధాహిమమైన నే దేశీయములను
కోరనుగాని గౌరవముతోనుండి సమాధాన మేర్పడుటకు ఆను
కూలపరిస్థితులను కలిగి చుటకు ధైర్యముగను బండునలె నని
నన్ను దీక్షదేని యాతీర్మానముగా భూయింపబడినవానికంటె
చాల హెచ్చుగా నుండవలెనని కోరెదను.
ముఖ్యముగా ప్రభుత్వవ్యూహము మారవలెను.
దేశమునకు వారిచే నొసపబడిన మహాపరాక్రమములకు వారు
కొంతపశ్చాత్తాపమును మాపవలెనని గంధీగారు నుడివెరి. పిమ్మ
ట కేమగిరయ్యరు, పండిత గోకర్ణాధరమిత్ర పండిత, కుంజ్రా, ప్రాసె
సరు దుదిరాం సర్ హరంజీ వాడియాగారు మున్నగువారు
వెనుకనుండి యుపన్యసిందిరి. వాడియాగారు దీర్ఘపద్యమును
నొనరించిరి. ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధవిధానమును పూర్తిగా నిర
సిందిరి. ఆసహాయాద్యములపరితములు చాల హానిని కలిగించునని
హెచ్చరించిరి. పిమ్మట చాల చర్చ జరిగినది.
చర్చవలన అభిప్రాయ భేదము క్రమముగా తగ్గుచున్న
ట్లు కనబడినది. అన్నిపక్షముల వారికిని సంతృప్తికరము లగు
తీర్మానములను చేయుటకు ప్రయత్నింపవలెను. నాఅభిప్రాయ
ములు కొందరికి సరిగా బోధపడినట్లులేదు. నాపక్షమువారి కెట్టి
అగౌరవమును కలుగనిపద్ధతిని యీచిత్తు తీర్మానములను సవరిం
చుచో యీసభలో నుండుటకును యాతీర్మానముల కంగీకరిం
చుటకు నా కాతేజస మేమియును లేదని గాంధీగారు మరల
బదులుచెప్పిరి. తీర్మానములను సవరించివ్రాయుటకు 20 మంది
యుపసంఘముగ నేర్పరుపబడిరి. 15-వ తేదీని 20కి సమావేశము
జరుగు నని ప్రాతిపదికలైన సమాచారములకు తెలియచున్నది.

కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సమావేశము.

ఈ సమావేశము 15 వ తేదీని బొంబాయిలోనే జరు
గును గాని యిదివరకు తెలుపబడిన ప్రకారము అహమదా
బాదులో జరుగను.

నడియూరుమయ్యనిసిపలుసభ్యుల రాజీనామా

నడియూరు (గుజరాతు) మున్సిసిపలు సంఘసభ్యులలో
నియోజితసభ్యులు 12 గురు రాజీనామలు నిచ్చిరి. అధ్యక్షుడు
గూడ రాజీనామా నిచ్చెను. పాతకాలలను దొరతనమువారు వశ
పరచుకొనుటయు సంఘమువారి అనుమతి తేతంద 2500 తూ
పాయలను వారు విద్యాకాళివారికిచ్చుకొనుటయు రాజీనామా
లకు కారణము.

బెల్గాముకాంగ్రెసు కార్యదర్శికి శిక్ష

రాజద్రోహకరములగు సువన్యాసముల నిచ్చినందుకు పూచీ
కత్తు నియ్యనందులకు కే. జీ. గొడ్డేగారికి ఒకసంవత్సరముకొనశిక్ష
వేయబడెను. బెల్గాము ఖిలాఫతు సంఘాధ్యక్షుడు నోషీగారికి
గూడ ఒకసంవత్సరము కొనశిక్ష వేయబడెను.

పూనాలలో ఆజ్ఞోల్లంఘనము

సారాదుకాణములపద్ద బోధించుట మానలేదు. 13 వ
తేదీ మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు కిదుకాణములపద్ద తి మంది
బోధించుచుండిరి. వారిని స్టేషనుకు తీసికొనిపోయి వదలిరి.
13 వ తేదీని కులకర్మ మైనూర్గురుగార్లకు చెరి 100 రూపా
యలు షార్కా యియ్యనిచో చెరియొక నెల విడిచెదను వేయ
బడెను. వారిద్దరును చెరసాలకు వెలికి.

నాయకులు బొంబాయికి వెళ్ళుట

కెల్కరు, పరంజపి, భోవల్కరు, గోఖలేగారు దేశీయనా
యకసభకు బొంబాయివెలికి. 12 వ తేదీనిగూడకొరి మందిబోధిం
చిరి. మామూలుచట్ట జరిగినది. 11 వ తేదీని బోధించినవారి కం
దరికిని షార్కానా వేసిరి. చరాసీజప్తువారంట నిచ్చిరి.

నయ్యు కరాష్ట్రములు

కాశీనగరమున సోదాలు అరెస్టులు

నగరము పోలీసువారు నిచిబాగుగాని కాంగ్రెసు కా
ర్యాలయమును సోదాచేసి కొన్ని కాతములను తీసికొనిపో
యిరి. కార్యదర్శి పండిత కృష్ణచంద్రకర్క, సహాయ కార్యదర్శి
పండిత తారాచంద్ర వైద్య, పండిత లక్ష్మీకారాయణశర్క,
బాబూ వైద్యనాథసింగు, మాల్వీ ఆచార్యునూరు, (కార్యనిర్వా
హక సంఘసభ్యులు), పండిత రామమూర్తి మిత్ర, (ఆఫీసు గు
మాస్తా), గార్లును ఒక వలంటీరును అపుడంటునుండగా వారిని
వెలుపలను మరి యిద్దరు వలంటీరులను 14కి నెక్కును ప్రకారము
పట్టుకొనిరి.

బాబూ భగవాన్తానుగారినిగూర్చి ప్రశ్నించుట.

బాబూ భగవాన్తానుగారిని పట్టుకొని శ్రీశ్రీమంటను
గూర్చి రాష్ట్రీయకాననసభలో రాయబహదరు కుమారన ద
లారు గారు ప్రశ్నించెద నని తెలియచున్నది.

జయిలు ఆదరణ నామోదించుట.

జయిలులో ఆదరణ సరిగానే యున్నది. మమ్ములను
రాజకీయ నేత్రుల సెయిల మాపవలెనో అయిల మాదు
మన్నారని యిటానువలీలు బాబూగారు ఇండిపెండెంటు సం
పాదకుడు మహాదేవగారియ గార్లు వ్రాసిన లేఖలను రాష్ట్రీయ
ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

బొరారాబాంకిలో అరెస్టు

రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి రఫీ అహమదుగా
రిని 12-వ తేదీని బొరారాబాంకిలో పట్టుకొనిరి.

గుంపులు బొరారాబాంకికి వచ్చుట

మలేవిమయక మగు నక్షత్రభావముతో చాల గుంపు
యిదరగ్రామములనుండి బొరారాబాంకి ఆకస్మికముగ వచ్చుటచే
చాల నాందోళనస్థితి ఏర్పడినది. మామూలలో లటులుండెను.
సివిలు యువోగ్రులు మెలకువతో పనిచేసిరి. ప్రధాననాయకు
లనుమాత్రమే పట్టుకొనిరి. క్రొత్తగా పోలీసు బలము వచ్చుటచే
ఇంకను అందోళనస్థితి దొలగకపోయినను ఉపద్రవము తొలగిన
దని యువోగ్రులు ప్రకటించిరి.

బహారాచి ఉల్లారులు

ధాన్యముల శిక్షలు రైతులలో అసంతృప్తిని కలిగించెను.
రాజకీయసంబంధు లా అవకాశమును బాగుగా నుపయోగించు
కొనిరి. రైతుల యిబ్బందులనుగూర్చి స్థానికాధ్యోగములను రివి
న్యూబోధువారునుగూడ నాలోచించుచున్నారు. శిక్షలను గాం
ధీగారు తగ్గించెదనని రాజకీయసంబంధులు బోధింప వారంభిం
చిరి. రెండువోట్ల డౌర్జన్యము జరిగినది. పేదవాదులను కొట్టి
ధాన్యమును దోపిడిచేసిరి. ఉపద్రవకారణము లేదని యువోగ్రు
లు తెలిపిరి.

స్వరాజ్యపత్రిక వ్రాతప్రతి.

అలహాబాదులో హిందీభాషలో వెలువడుచున్న స్వరా
జ్యపత్రికకు తిరిగి 2000 ఫరావతు కోరుటచే పత్రిక నిలిచిపోయి
నది. ఇండిపెండెంటు పత్రికవలెనే వ్రాతప్రతులు ప్రకటింప
బడెను.

అరెస్టులు, శిక్షలు

ఆమెండుమెంటు గట్టునుక్రింద బాకాబాంకి, సీతా
పూరు, అలిఖరు, కాశీ, నోకాబాదులలో చాలమందిని పట్టు
కొని శిక్షలు వేసిరి. అలహాబాదులో నిద్రకు వలంటీరులకు చెరి
18 నెలలు కక్షనశిక్ష వేసిరి.

సుబ్రహ్మణ్య శివగారు.

విడుదల చేయబడుట.

సుబ్రహ్మణ్యశివగారు కొంతకాలమునుండి మిగుల సవా
రోగ్యముగ నుండిరి. అందువలన తిరుచునాపల్లి మెడికల్ ఆఫీ
సరును, సర్దునుజనగటును శిష్యాత్వ చేసిన విడుదల తిరుచునాపల్లి
కెంట్రిలో కెయిలునుండి 12-వ తేదీగురువారమునాడు విడుదల
చేయబడిరి. గుంభకోణమునందలి తమసోదరునియింటికి వెళ్ళు
టకుగూడ వారికి బలహీనముగ నుండినందున శిష్యాత్వాధ్యక్షు
కరు కనగారి వెంటపట్టుకొని వెళ్లి అచ్చట కుదిరినట్లు.

(8-వ తేదీని చూచుము)

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ జనవరి నెల 15-వ తేది

ఆదివారము

సంపూర్ణ

హారతాళము

యువరాజగమనదిన మగు 13-వ తేదిన

చెన్నపురియం దంతటను దుకాణములను మూసివైచి, అధికారుల ఏర్పాటులకు ప్రజలు తమ యసమృత్తిని దృఢముగ తెలిపిరి. తుదకు తమలపాకుల దుకాణముల నయినను తెరువజేదు. మాస్కెట్లను మూసివైచిరి. కొత్తాలు బజారులోని దుకాణదారులను తమ అంగడులను తెరచియుంచు దని, గవర్నరు గారు స్వయముగ కోరినను వారందులకు సమృత్తింప రయిరి. యూరపియను పాపులను మాత్రము తెరచియుంచిరి. అంగడులను మూయవలయు నని, నేషనల్ వాలంటీరులు అక్కడక్కడ నుపన్యసించినను, చెన్నపురివంటి విశాలపట్టణమున నన్ని వైపులకును వారి హెచ్చరిక చేరియుండదు. అటులయినను, అప్రయత్నముగ నన్ని యంగడులను మూసివైచుట జూడ, అధికారు లీ సమయమున యువరాజగమనము సేర్పాటు జేయుట ప్రజల కేమాత్రము యిష్టము లేదని వెల్లడి యయినది. అంతకు పూర్వము వారము దినముల నుండియు అధికార పక్షమువారు ట్రాం బండ్లలో నెక్కి, అంగడులను మూయవల దనియు, వానిని అలంకరింపవలయు ననియు బోధించుచుండిరి. ఊరంతయు నీ ట్రాముబండ్లను త్రిప్పుచుండిరి. గోడలపై పెద్ద ప్రకటనలను నంటింపుచుండిరి. ప్రజల కెల్లరకును ప్రచురణప్రములను పంచిపెట్టు చుండిరి. నయమునను భయమునను, హారతాళము నవలంబింపవలదని బోధించుచుండిరి. 12-వ తేదిన దుకాణములయొద్ద రక్షకభటులను, పైనికులను నిలిపియుంచిరి. వర్తకులను ఈరితిన ఎంతగ ప్రభోధించినను, వారు తమ యంతరాత్మసంబోధనమునకు న్యతిశేకముగ నడువక, కాంగ్రెసుచీర్ధానమును గౌరవించి, సంపూర్ణ హారతాళము నవలంబించి, దినమంతయు నంగడులను మూసియుంచిరి.

ఈసంగతికి ప్రాముఖ్య మొసగక జనులు మాత్రము గుంపులుగూడిరిని వ్రాయుటచే, నెవరును మోసపోజాలరు. వీధులపెంబడి గుంపులను నిలువబెట్టుట కెంతయో ప్రయత్నము జరుగుచుండెను. పొరుగుగూళ్ళనుండి విద్యార్థులను, స్కూటులను, తదితరులను తీసికొనివచ్చిరి. ట్రాంబండ్లలో నూరక నెక్కించుకొని ప్రజలను కొనిపోయిరి. విద్యార్థులకు ప్రత్యేకస్థానముల నేర్పరచిరి. ఇంత ప్రయత్నము జేసినను, కన్నాటుప్రభువు వచ్చిన నాటికన్న జనులు చాల తక్కువగ వచ్చిరిని చెప్పుకొనిరి. ప్రేక్షకులలో హిందువుల మహమ్మదీయుల సంఖ్య కొలదిగ నుండును. విద్యార్థులలో ననేకులు వారికొరకు ప్రత్యేకింపబడిన గ్యాలరీలలో నిండలేదని, అంగ్లో హైందవపక్షిష్టలే అంగీకరించుచున్నవి. నిన్న నేమ హారతాళము లేకున్నను, ప్రజలలో యువరాజసందర్శనార్థము ఎట్టి ఉత్సాహము గనుపించుటలేదు. త్రోవ పొడవునను, ఊరంతటను, మహాత్మునికి జయజయధ్వానములు చెలుగెను. 13 వ తేదిన, దుకాణములను

మూసివైచి, ప్రజలలో నత్యధిక సంఖ్యకులు గృహములయొద్దనే యుండిరిని, ఎల్లరు నంగీకరించెడి విషయమే. న్యాయుండియా పత్రిక చెప్పెడి సమాధానము నప్రస్తుతంపకమానదు. భోగిండుగ యగుటచే, వర్తకు తెలులయినను అంగడులను మూసియుండెడివారని తెలుపుట మిగుల సాహసముగ నుండును. అట్టి ముఖ్యదినమున అంగడులను మూసివైచుటచే, తమకుగలిగెడి నష్టము వర్తకులకు తెలిసియేయుండును. ఆ దినమున మామూలుబోజులకన్న భేరము విస్తారముగ జరుగునని ఎల్లరకును తెలిసినసంగతియే. ధననష్టమున కయినను సరకుజేయక, వర్తకులు దుకాణములను మూయుట, వారిత్యాగమునకు నిదర్శన మని ఎంచవలయును.

మద్రాసు మెయిలుపత్రిక సయితము, భారతీయుల పాపులన్నియు మూసివేయబడెననియు, బజారులన్నియు ఖాళీగనుండెననియు, అధికారుల హెచ్చరిక ఫలప్రదము గాలేదనియు, పట్టణము నందు ఎట్టిచలనములేదనియు, బండ్లుగాని, రిక్షాలుగాని, ఆడుటలేదనియు, ట్రాముకారులు ఆగిపోయెననియు, నిన్నటిదినము వ్రాసెను. ఇంతప్రబలమగు హారతాళము, ఎనరో యొకరి కుట్రవలన జరిగెననుట ఆసంభవము. అత్యంతజయప్రదముగ జరిగిన హారతాళమునకు కొనుగూణముగ యూరిలో గలభాతేకుండనుండిన ఎంతయో అనుకూలముగ నుండెడిది. ఇందులకు కారణములను గ్రహించుట యావశ్యకము. చెన్నపురియందు చాలకాలము నుండియు అదిద్రావిడులకును, తదితరహిందువులకును కక్షలు బెరిగియున్నవని, పాకికులకు తెలియును. ఆ కక్షలను సమయజేయుటకుమారుగ, కొందరు సమిథిల నెగత్రోయుచుండిరి. మనస్తాపములు రాను రాను పెచ్చుపెరిగెను. ఈసమయమున అదిద్రావిడుల ననేకులను వాలంటీరులుగ జేర్చిరి. హారతాళములేకుండ జేయుటకు వారి సాయమును గైకొనిరి. పలుప్రదేశములందు ఆదిద్రావిడులు మహమ్మదీయులను, హిందువులను అవమానపరుప నెత్తించినటులు, విలేఖరులు చెలుపుచున్నారు. ఈ సంగతి, అంగ్లో హైందవపత్రిక లందుగూడగనుపించును. డెయిలీఎక్స్ప్రెస్సుపత్రిక వృత్తాంతము ప్రకారము, జస్టిసుపక్షపు వాలంటీరుసభ్యులు కొందరును, యం. సి. రాజాగారును మహాత్ముని నిందించగ, ప్రజలు వారిని వాించిరినియు, కొంతదూరము వాగ్వివాదము ముదిరిన పిమ్మట కలవర మారంభమయ్యెననియు, తెలియుచున్నది.

ఇట్టి నిదర్శనము లింకను గలవు. పచ్చయప్ప కళాశాలావరణమునుండి, ప్రజలపై రాళ్లు దువ్వబడెననియు, ప్రజలు కలవరపడకుండ జాతీయ స్వచ్ఛంద సేవకులు శాంతిని నెలకొల్పు గలిగిరినియు, తెలియుచున్నది. అన్నిటికన్నను, ప్రజలు తమ నిగ్రహము జూపిన ప్రజల నిదర్శన మొకటిగలదు. వెల్లింగటను సీనిమానుండి అక్కడ జేరినవారిపై తుపాకీతో గాల్పుటచే, నొకరు చనిపోయి, మరి యొకరికి గాయము తగిలినను, ప్రజలు మరల పగ సాధించుటకు మారుగ, నెమ్మదిగ వెలిపిపోవుట ప్రశంసార్హము. లేనియెడల నెట్టి కల్లోలము జరిగెడిదో యూహింప నశక్యము. ప్రజలు జూపిన నిగ్రహమును గుర్తించుటకు మారుగ, కుండెల్లు జారియలలోనికి బోయినటుల ప్రజలు పరుగిడి రని మెయిలుపత్రిక అవహాసము గావించెను. బొంబాయిలోవలె నష్టము గలుగకుండుటకు అతివాదుల భీరుత్వమే కారణమని, వెక్కిరించుచున్నది. ఇట్టి వ్రాతలవలన, మెయిలుపత్రిక తన తెలివిలేమని బయల్పరుచుచున్నది. నిగ్రహమును భీరుత్వమని ఈపత్రిక ఎగతాళిజేయును. ఇట్టి ఎత్తిపొడుపుల

వలన, సహజశాంతి ప్రియులగు భారతీయుల ఆగ్రహము రగుల్కొల్పుట, మెయిలు పత్రిక కేమాత్రము లాభములేదు. హారతాళ మింత జయప్రదముగ జరుగునని మెయిలుపత్రిక భావించియుండక బోవుటచే, ఆపత్రికకు అశ్వర్యము గలిగినటుల వెల్లడించెను. ఇందుకు గినిసి, సహాయనిరాకరణావలంబులు అల్లరుల జేయించుటకు దుండగిండకు డబ్బిచ్చిరిని ఈపత్రిక వ్రాయుటకన్న అన్యత మింకొక టుండదు.

జాతీయ స్వచ్ఛంద సేవకులున్న ప్రదేశము లందు, ఎట్టి కోపకారణ మున్నను అల్లరులు జరుగకుండెను. పిన్నవయస్కులు కొందరు ట్రాంకారులయొద్ద జేరి, మహాత్ముని నామమును స్మరించుచు, కేకేడుచుండిరి. ఉత్సవము చూడ వెడలుచున్నవారియడ, ఆసమ్మతి గనుబాచుచుండిరి. ఇటుల గావించుటగూడ, మహాత్మునియాజ్ఞప్రకారము తప్పయినను, దీనిని కొండంతలుజేసి సహాయ నిరాకరణావలంబులను నిందించుట యసభ్యము. ఈకేకలయందు ఆసాధారణ మేదియు లేదను భావముతోడనే, పోలీసువారు జోక్యము తీసికొనియుండిరు. డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్సుపత్రిక వృత్తాంతము ప్రకారము, ప్రజలలో అయిదుగురు చనిపోయిరి. అనేకులకు గాయములు తగిలెను. మెడికలు కాలేజి ఎదుట ఆర్థురు హిందువులకు గాయములు తగిలెనని, మెయిలుపత్రిక యందు గలదు. ఈ వృత్తాంతము ప్రకారము, ప్రజల కధిక నష్టము గలిగెనని తెలియగలదు. 13-వ తేది మధ్యాహ్నము నుండియు పైనికులు ప్రజలయెడ క్రూరముగ బ్రవర్తింపసాగిరిని, పలువురు చెలుపుచున్నారు. తుపాకీ మొసలతో, కత్తులతో ప్రజలను తరిమివైచుటయు, మరఫిరంగులతో గూడిన సాయుధశకటములు అన్ని వైపులను తిరుగుచుండుటయు, ఎట్టి శాంతచిత్తుల కయినను ఆగ్రహము కలిగించుట సహజము. సాయుధ శకట ప్రదర్శనమున కేమాత్ర మవసరము గనిపింపదు. వీనిని వీధులలో త్రిప్పుటచే, ప్రజల నేకులు వెలుపలకు వచ్చుట కవకాశము గలిగెను. జనులలో గలిగిన యుద్దేశమునకు, సాయుధ శకట ప్రదర్శనము తోడ్పడియుండెనని జెప్పవచ్చును.

అనవసర బలప్రదర్శనమువలన, అశాంతి ప్రబలుట సహజము. గాంధీజీపీలను లాగివైచి వానిని తుపాకీ మొసలకు గ్రుచ్చిరను వార్త పరమ శాంతులకయినను ఆగ్రహము గలిగించును. ప్రస్తుత సందర్భములవలన, యువరాజగమనపు ఏర్పాటునకు మద్రాసు ప్రజలును, మద్రాసు పట్టణేతర ప్రజలును తమ యసమృత్తిని బలముగ తెల్పిరిని తేటపడుచున్నది. ఎట్టి కోపకారణమున్నను, అల్లరుల కేమాత్రము అవకాశము గలుగకుండ మద్రాసు ప్రజలు ప్రవర్తింపనందులకు చింతింపవలసియున్నది. సింగారవేలుచెట్టిగారి సలహాప్రకారము ప్రజలు తమ గృహములనుండి అసలే వెలుపలకు రాకుండినచో ఎంతయు సమంజసముగ నుండెడిది. జననష్టమున కేమాత్రము చోటులేకుండెడిది. జస్టిసుపక్షనాయకులగు సర్ పి. త్యాగరాయ శెట్టిగారికిని, మరొకందరకును ప్రజలు కొందరు కలిగించిన నిరోధమున కెంతయు చింతింపదము. ఇట్టి పర్యవసానమునకు సహాయ నిరాకరణావలంబు లేవరయినను విచారము జూపక మానరు. స్వచ్ఛంద సేవకులు పనిజేసిన చోటులనెల్ల శాంతి నెలకొనియుండుటబట్టి, ఆహింసా వ్రతావశ్యకతను మద్రాసు ప్రజలకు ఇంకను బాగుగబోధింపవలసిన యావశ్యకతగలదని తేటపడుచున్నది. అదిద్రావిడులను, జస్టిసుపక్షమువారిని సయితము ప్రేమ మూలమున ఆకర్షించుట యావశ్యకము. వారు దౌర్జన్యమునకు గడంగినను,

ఆంధ్ర దేశము

గుంటూరు మండల కార్యకర్తల సంఘము సమావేశము - జనవరికి స్త్రీలను చెల్లింపకూడదని తీర్మానించుట

గుంటూరు నాయకులు కలెక్టరు ఆజ్ఞల నుల్లంఘించి ఉపన్యసించుట

బెజవాడలో రాజకీయ ప్రచారకులకు తరగతులు - పోలీసువారు తెనాలి సభను నిలిపివేయుట

బళ్ళారిలోను, శ్రీఖాకుళము నందును 13 వ తేదీని హఠాత్తుగా జరుగుట

గోదావరి నాయకులు.

అమలాపురమునందు అరెస్టు చేయబడుట.

(ఒక విలేఖరుని యొద్దనుండి)

అమలాపురం, జనవరి 12:-107, 108 వ కేసుల క్రింద శ్రీయుతులు కళా వెంకటరావు (అమలాపురం) కంభంపాటి నరసింహ సోమయాజులు (వెద్దాపురం) అరెస్టు చేయబడిరి. అమలాపురమునందు గొప్ప నాయకులలో నొకరగు దువ్వూరి రామసోమయాజులుగారు తమ న్యాయవాదకృత్తిని వదిలివెట్టిరి. విద్యార్థుల కేసులు కేసుయి గ్రీవు వరువు మానివేరిరి. అరెస్టు చేయబడిన దినము పాఠశాలలోని విద్యార్థులందరూ సమ్మె కట్టిరి.

విజయనగరము

శాసనోల్లంఘనము

4 మాసముల విడిఖయము

(ఒక విలేఖరుని యొద్దనుండి)

విజయనగరము, జనవరి 13:- శాసనోల్లంఘనము చేసిన వారి కొక్కరికి 4 మాసముల విడిఖయము వేయబడెను. 144 వ కేసును కేంద్రాధికారుల క్రితము ధిక్కరించిన ముగ్గురు ప్రచారకులకు కొద్దికాల హాజరుకావలసిన 188 వ కేసును క్రింద నోటీసులు జారీ చేయబడెను. కేసు విచారణ మధ్యాహ్నము 3-20 గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. ముద్దయిపత్తు సాక్షులను క్రాసు పరీక్ష చేయుటకు గాని డిఫెన్సు చేసికొనుటకు గాని నిందితులు నిరాకరించిరి. ఇ కేసు యేని చెప్పకొందురాయని మేజిస్ట్రేటు ప్రశ్నింపగా శ్రీయుతి తిరుపతి తన స్థానమున కూర్చుండి టిటిపాళ్యంబులయందు తమకు విశ్వాసము లేదనియు, భగవంతుని, పితామహుని ఒకమాస సంప్రదింపబడుటకు తమకు సాధ్యము గాదనియు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. శ్రీయుతి ఉద్వాది రామమూర్తి గంభీర కారమును దాల్చి శాంతిమును వహించియుండెను. వై యిరువురికిని ఒకమాస విచారణ జరిగెను. ఇరువురుకును ఛెరి నాలుగుమాసముల విడిక్షేదుకూ విధింపబడెను.

మాడవ నిందితుడు శ్రీయుతి సురా సీతారామయ్యను పత్తేకముగా విచారణ జేసిరి. క్రాసు పరీక్ష చేయదురాయని యడుగ సాక్షులను ఇక స్పెక్టరును, సర్కిలు ఇక స్పెక్టరును కార్యకర్తల వలంటియరులుగ చేరుదురాయని ప్రశ్నించెను. సీతారామయ్యకు గూడ 4 మాసముల విడిక్షేదు విధింపబడెను. మువ్వూరిని వెంటనే సబ్ జైలుకు తీసికొని వెళ్లిరి. కొద్దిమంది జనము మామ బయట రాగానే స్వరాజ్య మైదానమున నొక గొప్ప సభ జరిగెను. 144 వ కేసును మరమువ్వూరు శ్రీయుతులు యం. వి. రామమూర్తి. జి. పి. బలరామదాసు, కావె శెట్టి రామమూర్తి ధిక్కరించి యుపన్యసించిరి. విదేశ వస్త్రముల రాసులు దహనము గావించబడిన తరువాత మహాసభ గాత్రి 8-30 గంటలకు ముగిసెను.

తెనాలి

పన్నులు చెల్లింపకుండుట

ఒక విలేఖరుడు తెనాలినుండి 14 వ తేదీని యిట్లు తంజి వార్త నిచ్చుచున్నాడు:-

తెనాలిలో 13 వ తేదీని బహిష్కరణ యొక్క ప్రస్తుత స్థితిని పన్నులు చెల్లింపకుండుటనుగూర్చి విచారించుటకు జరిగెను. బలిజేపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు రద్దీక్షిత వహించిరి. పొన్నూరు 144 కేసు నుల్లంఘించిన ఇటీవల మార్గనారాయణగారు పరిధిని నన్నింటిని చక్కగ చెల్పుచుండిరి. అప్పుడు పోలీసు సబ్ యిన్ స్పెక్టరు గారు యూని సారంగం లో వచ్చి 144 కేసు క్రింద నోటీసులను అధ్యక్షుల కిచ్చి, 144 కేసు క్రింద తెనాలిలో రెండు నెలలవరకు సభలు జరుపకూడద యని, పన్నుల చెల్లింపకూడదని చెప్పగూడదనియు చెప్పెను. అంతట సభ శాంతముగ నాటివేయబడెను. ఇంకను కొంత సంచలనము గలుగవచ్చును

బళ్ళారి

బళ్ళారి జిల్లా కార్యకర్తల సంఘము 13 వ తేదీని యిట్లు తంజి వార్త నిచ్చుచున్నాడు:-

సహాయనిరాకరణావలంబులు, వారియొడ ప్రేమ జూపి వారి ద్వేషమును జయించుట యనసరము. దౌర్జన్యమునకు దౌర్జన్యము ప్రతిక్రియ గాజాలదు. సహాయనిరాకరణోద్యమమునకు, అహింస ప్రధానాధార మకు సంగతిని ప్రజలు గ్రహింపవలెను. దానిని విడనాడిన యుద్ధము పటుత్వమే తొలగిపోవును. ప్రజలలో నే పక్షము వారు దౌర్జన్యమునకు గడంగినను, సహాయనిరాకరణావలంబులు విచారము జూపక తప్పదు. ప్రత్యర్థులను సముతము దౌర్జన్యరహితుల జేయుశక్తిని, సహాయ నిరాకరణావలంబు లలవదుచుకొనవలెను. చెన్ననగరమున పోడూరిని అల్లరులకు మా విచారమును తెలిపెదము. పరుల దౌర్జన్యము నెక సాకుగ నైకొనజనదు. హఠాత్తుగాను సంపూర్ణముగ జరిపినందులకు మద్రాసును కొనియాడుచు, అహింసావ్రతమును ప్రజలెక్కుడు నిష్కర్షగ నవలంబించుటకు నాయకులు ప్రబోధించుట యావశ్యకమని హెచ్చరించుచు దయామయుడగు భగవానుడు వారిప్రయత్నములకు తోడ్పడుగాక యని ప్రార్థించెదము.

పన్నుల ప్రశ్న

పన్నుల ప్రశ్ననుగూర్చి సభల జేయగూడదని, గుంటూరు మండలమున నిషేధాజ్ఞలు వెలువడుచున్నవి. తెనాలి యం దిట్టి సభ నిలిపివేయబడెను. పొన్నూరు నందు ఇట్టి సభ నిషేధింపబడినను, గొల్లపూడి సీతారామ శాస్త్రి, మద్ది రాధాకృష్ణయ్య, ఇటీకాల సూర్య నారాయణ, ఉన్నవలక్ష్మీబాయిమ్మగార్లు, మొదలగు వారలు ఉపన్యాసములనిచ్చిరనియు, గుంటూరు మండల కార్యకర్తల సంఘమువారు కొన్ని ఫిర్యాలులలో దప్పు విడిచిన ప్రదేశములందు పన్నుల నియమాడదని తీర్మానించిననియు, తంజివార్త యొక్కటి తెలుపుచున్నది. సభల నాపివైచినంత మాత్రమున, ప్రజల నిశ్చయము మారిపోవదు. ఈ నిశ్చయము, విద్యాధికులనుండి గాక, కేవలము రయితులనుండి బయల్పడలేనని, గ్రహింపవలయును. రయితుల నిశ్చయమున, విద్యాధికులు అనుసరింపవలసి వచ్చెను. తూర్పు కృష్ణా మండల సంఘమువారు ఫిర్యా సంఘముల యభిప్రాయము కొరకు వేచియుండుటకు నిశ్చయించి, 25-వ తేదీ వరకు పన్నులను చెల్లింపవలదని ప్రజలను గోరిరి. ఈ మాగు ఆంధ్రదేశమున వెలువడుచున్న యుద్ధము, కేవలము ప్రజాసామాన్యమునకు సంబంధించినది. అహింసావ్రతమునుండి ప్రజలు అణచివేయబడినను తొలగకుండునట్లు, నాయకులు నిరంతర ప్రబోధము గావించుట యావశ్యకము. ప్రజల నిశ్చయ మింతవరకు గనుపించుచుండ, వారి కోర్కెలను వెంటనే నెరవేర్చుటచే, హిందూదేశ సఖ్యమును ఆంగ్లేజము శాశ్వతముగ సంపాదించుకొన గలుగును. తడవు చేసిన కొలదియు, ఆశాంతి ప్రబలుట తప్ప వేరు లాభము గనుపించదు. బొంబాయిలో గూడినకొండుపేటలు సమావేశమునందు గాంధీమహాత్ముడు ఉపన్యసించుచు, ప్రభుత్వమువారి హృదయమునందు మార్పు గలిగి వారు పశ్చాత్తప్త హృదయము జూపిన గాని సమాధానమునకు అనుకూల వాతావరణ ముండదని, ఖండితముగ బలికియుండెను. ఇట్టి సూచన లింకు గనుపించుట లేదు. కాని, ప్రజలు ధర్మబద్ధముగ కృషి సలుపుచో, ప్రభుత్వహృదయము మారి, వారి మనోరథములు త్వరలో నీడేరక తప్పవు.

ఈ రోజున యిక్కడ హఠాత్తుగా సంపూర్ణము జరిగినది. శ్రీయుతి హనుమాయమ్మగారు (గుంటూరు) యీమధ్య వచ్చి యుపన్యాసముల నిచ్చిరి. 50 మంది పురుషులును 50 మంది స్త్రీలును స్వచ్ఛంద సేవకులు గా జేరిరి. మాస్టరులూ 30 మంది స్వచ్ఛంద సేవకులు జేరిరి. మున్యవీరిపల వైరము, పబ్లిక్ ప్రాసెక్యూటరు హెడార్ట్ వకీలు గారు యం. గోపాలస్వామి మొదలగువారి యధ్యక్షతన బళ్ళారి మున్సిపల్ పలు సంఘమువారు పాఠశాలలలో రాటుము చేసేట, వడంగము ప్రదేశ వెట్టుటకును, 5 కల్లుదుకాణములలో ఒకటియున్న 3 సారాదుకాణములలో రెంటినిన్ని యంతుటకును, యే క గ్రీవుముగ తీర్మానింపబడెను. వి. భీమారావు క ప్రచార శ్రీ జి. తిమ్మప్ప, ఏ. గవూర్ సాహెబు గారు మున్యవీరిపల సభ్యులు సారాదుకాణములవద్దనున్న త్రాగుబోతులను త్రొక్కువద్దని చెప్పుచుండిరి. నేడు సాయంత్రము స్వదేశ ప్రచారమునుగూర్చియు, స్వచ్ఛంద సేవకులగు ర్షియు సుపన్యాసములు జరుగును.

చీరాల

ఒక విలేఖరి 14 వ తేదీని చీరాలనుండి యిట్లు తంజి వార్త నిచ్చుచున్నాడు:- చీరాల ఫిర్యా గ్రామోద్యోగుల సమావేశము కారంబేదబూ 18-వ తేదీని జరుగును కాని అందరును బెట్టివాళ్ళతో రాగలందులకు ప్రార్థించుట.

పొన్నూరు.

గుంటూరు జిల్లా కార్యకర్తల సంఘము కమిటీ కార్యదర్శి పొన్నూరు నడి 12-వ తేదీని యిట్లు తంజి వార్త నిచ్చుచున్నాడు.

ఈ కమిటీ సాధారణ సభ జరిగెను. అందు లాభ్యంబు రెడమ్య మొదలగు జనవరి కిస్తీపన్నులు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు, గుంటూరు జిల్లా యావత్తును చెల్లింపగూడదని యేకగ్రీవుముగ తీర్మానింపబడెను. తెనాలి, గుంటూరు, ఒంగోలు, రెపల్లె తాలూకాలలో కొన్ని ఫిర్యాలు మాత్రము ప్రత్యేకింపబడెను. జిల్లా అంతటను యిక్కంటాక్సు యియ్యనుండునట్లు తీర్మానింపబడెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘ కార్యదర్శి గుంటూరు జిల్లా సీతారామశాస్త్రిగారును, గుంటూరు జిల్లా కార్యకర్తల సంఘ కార్యదర్శి గుంటూరు మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారును శ్రీ రామస్వామి చౌదరిగారును, యిటీకాల సూర్య నారాయణ గారును, ఉన్నవలక్ష్మీబాయిమ్మగారును, గొన్నపేగు సాహెబుగారును, మాంరాజు రామమూర్తిగారును, వంతున నాగరాజుగారును, వాల్మీకి వెల్లెయ్యగారును, పల్లి ఆనందరావుగారును జిల్లా కలెక్టరు యిచ్చి 144 కేసు నోటీసు నిరాకరించుటకు అధికార మిచ్చబడిరి. వారిపుడు అన్ని తాలూకాలనుండి వచ్చిన 5 నెలలనుండి సభ్యులకు ఉపన్యసించుచున్నాము. అంతయును శాంతముగ కయిచ్చి యిచ్చి. అన్ని తాలూకాలలో పని నేర్పాటు జేయుటకు కమిటీ యార త్రిక సమావేశ మగును.

బెజవాడ

ఒక విలేఖరుడు బెజవాడనుండి 12 వ తేదీని యిట్లు తంజి వార్త నిచ్చుచున్నాడు:-

పడమర కృష్ణా జిల్లా కార్యకర్తల కమిటీవారును యీ నెల 16 వ తేదీ మొదలు 20 వ తేదీ వరకును బెజవాడ రాజయద్ద్య నేర్పుటకు తరగతులు వెట్టిబడును. అప్పుడు యిక్కడ సత్యనారాయణగారు పాఠములని చెప్పెదరు. కార్యకర్తల ప్రచారకులందఱును యీ సమయమున వృధాగావుండ ఉపయోగపడచుకొన నేడుకొనచున్నాము ఈ జిల్లా ప్రచారకులందఱున తప్పక రావలయును.

వెద్దాపురం

పన్ను చెల్లింపకుండుట

వెద్దాపురమునుండి 13 వ తేదీని యిక్కందిభిముగ నొక తంజి వార్త వచ్చెను:-

వెద్దాపురం తాలూకా కార్యకర్తల కమిటీ 16 వ తేదీ సోమవారము జగంపేట విజ్ఞానయములో సమావేశమై పన్ను చెల్లింపకుండుటను గూర్చి యోచించును. సభ్యులందఱును తప్పకుండ రావారితులు.

సానిక వార్తలు

సుగంధవిలాస సభ:— ఈసభవారు సీటిసాయం కోలము 1-30 గంటలకు ఆనవయిన హరిశ్చంద్రనాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

సెలవు:— యువరాజుగారు ఆగవన గౌరవాధ్యక్షుల ప్రభుత్వపు కచ్చేరీలు పాఠశాలలు మున్నగునవి సోమవారం 16 వ తేదిన మాయ దుఃఖని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

పోస్టుల ప్రకటనము:— జనవరి 17 వ తేదీ మంగళ వారము యువరాజుగారు గౌరవాధ్యక్షుల పోస్టాఫీసుకు సెలవు యాయబడినది: పోస్టాఫీసుపని ఆదివారమునాటికి వదిలబడును.

మద్రాసు శాసనసభ:— మద్రాసు శాసనసభ యిండియన్ క్రిస్టియన్ మధ్యజిల్లాల ఫ్రాన్సుకు వద్రాసుపచ్చయ్యప్ప కాలేజి ప్రిన్సిపాలగు మీరియదాసు రత్నస్వామి గారును కొనబడిరి.

కృష్ణామగ్గర్ మగ్గులమిమ్మై మచిలీపట్నం:— ఈ పంచదార ప్యాక్టరీయొక్క యంత్రాలయసామానులు గ్లాసుగోనుండి క్లాసు మాకేప్రీమరులో గలవారమునందు చెప్పి పురి రేవునందు కిరణతి అయినది. ఆసామానులు బందరుకు రైలు మీద పంపబడినవిగాన శీఘ్రకాలములోనే యంత్రములు అమర్చబడి పరి ప్రారంభించబడునని తెలియుచున్నది.

ఉదిత శిశుసంరక్షణాలయ :— డాక్టర్ యు రామానాథుగారు మద్రాసు బాల్బిల్డువును టంకసాలపీధి నెం 61 గ్లాసును కిరణ రక్షణాలయమును ప్రారంభించిరి. అచట ప్రమాతికి ముంకేమై: సలహా వలయుననియాయబడును. అవసరమగు నేని షిశుత్రిప్రసవముగూడ నిక్కడ గానవును. నీ షిశువోజులు వచ్చినపుడు స్త్రీలు పనిచేయకుండ నుండుటలు కొద్దివచ్చి నుబడును. పిల్లలను పోషించు విధము నేర్పబడును.

ఇండియన్ రేప్రెక్రాసు సంఘము:— ఈ సంఘాధ్యక్షులగు వెల్లింగడను దొరసానిగారు యిప్పుడు మలబారులో పనిచేయుచున్న మిటరీపోలీసు వైసికులకు క్రిప్తముల మామూలను నడిపి ఆబహుమతులలో వేల్పుయువరాజు ప్ర

శ్రీ కాకుళం

కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యదర్శి శ్రీ కాకుళం నుండి 14-వ తేదీని యిట్లు లెంతివార్త నిచ్చుచున్నాడు:—

నిత్యం సోమయాజులు, వి. వి. గిరి గారలు జయంతిసోదరుల కేసు విచారణకు వెళ్లి యిక్కడకు వచ్చిరి. వారు వై.కృష్ణమూర్తి (కార్యదర్శి) కృష్ణం రామమూర్తి, సుబ్బారావు, తామర రామకృష్ణరావుగార్లతోను స్వచ్ఛందసేవకులతోను గలసి హరతాళపు యేర్పాటులను గావించిరి. మొట్టాగు బి.స్సుతో గూడ యే విధ మైన రాకపోకలు లేకుండ ఆపివేయబడిన. ఉదయమునను సాయంత్రమునను బహిరంగసభలు జరుపుబడిన. సోమయాజులుగారు చింతాగోపాలం పంతులుగారు మున్నగు పెద్దచునుభ్యుల ప్రేక్షకుల సుపర్యంించిరి. వీ డరు లక్ష్యములతో జేరుచున్నారు. స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధింపగలదు.

రాజోలు

రాజోలునుండి 13 వ తేదీని ఒకవిశేషకు డిట్లు లెంతి వార్తనిచ్చుచున్నాడు:—

13 వ తేదీని హరతాళము గావించువని బోధకేయుచు జాతీయస్వచ్ఛందసేవకులు భజనలజేయుచు రాజోలుపీఠములో గుండవెల్లిరి. చిక్కిన వెంకటేశ్వంగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగెను. ఒక నెల రోజుల వరకును బహిరంగ సభలు యేమియు జరుగగూడదనియు, ముఖ్యముగ పొన్నాడ మార్యారావు, దువ్వార సుబ్బారాయుడు, (చీలు) కల్లాడి రామమూర్తిశాస్త్రి, వి. యె. శాస్త్రిగారలు అందు యేమియును పాల్గొనగూడదనియు 144 కేసు రాజోలులో ప్రయోగింపబడిన. శ్రీయంత సుబ్బారాయుడు వీధిదర్శిత్తిని విస్తరించిరి. పంచాయితీకోర్టు అధ్యక్షపదవిని శ్రీయంత స్వస్థా నారాయణ సామిగారు వదలుకొనిరి. ఇంకనుకొన్ని జరుగనున్నవి. నేడుసంభూతహరతాళము, స్థానికాధికారులు కలదన్నను కొట్లన్నియును మాయబడినవి. నీధులలో నేమియును పనులుజరుగుటలేను.

తిరుయ సిగెట్టును, విశాయాలును సబ్బులును మున్నగునవి గలవు. ఈవిషయములు ముట్టినటుల వందనము లర్పించుచు అవి వైసికుల కందతమును పంచివెట్టినటులనున్న జిల్లాపోలీసునూపరింపెందెట్లు గారు ప్రభుత్వ ప్రకటించిరి.

మామిళాస్త్రీలు:— చులబారులో వైసిక శాసన మున్నప్రదేశములలో కనుమగవారు యుద్ధము చేయుచునో ఖైదుకు బోయియో, లేక చచ్చిపోయియో యున్న స్త్రీలును పిల్లలును చాలమంది దిక్కులేక యున్నారు. అట్టివారికి సహాయము చేయుటకై పెనుమ కమిషనరుగారు ఒక యేర్పాటు చేసిరి. మామిళానాయకులు అట్టివారికి సహాయమునై కేయవలయును లేదా తమచేత గావచ్చునో అధికారులకు వెలుపలైన వెలుపలయును. ఆవిషయమై వారు చులబారు నివాససంఘమునకు వెలిపెదరు. మామిళా స్త్రీలకు క్యాంపులను స్థాపించుట కన్న ఈపద్ధతియే సుకంఠముగ నున్నది. స్త్రీల కష్టములగుర్చి విచారించుటలో పెనుమ కమిషనరు గారికి సహాయము జేయుటకై 5 గురు మహమ్మదీయులు ఒక కమిటీగా నేర్పడిరి. (ప్రచురణసంఘము.)

నావికుల జేర్పుకొనుట:— విచారణసంఘము బొంబాయిలో సమావేశమగుట:— కలకత్తాలోను బొంబాయిలోను భారతనావికుల జేర్పుకొనుటలో జరుగు సన్ధాయముల గుర్చి అట్టియవచ్చెను. ఇప్పుడున్న పద్ధతివలన లంచములు యెక్కువై మధ్యవారికి నెక్కువ లంచము లిచ్చువారే పదవల సంపాదించుకొనుట గల్గుచున్నది. పదవ యజమానులు మంచి నావికులు లేరనుచుండు బాగుగ పని చేలిసినవారు పనిలేక పోవుచున్నారు. ఈ సంగతి యిండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలిసి యీ నావికుల జేర్పుకొను విషయమై విచారించుటకు ఏ. సి. క్లా. వి. సి. యన్ గారును, నౌకాయజమానుల కేతుమున ఒకరును బొంబాయి లస్పర్లపక్షమున నొకరును ఒక చిన్నసంఘముగ నియమింపబడిరి. ఈసంఘమువారు బొంబాయిలో క్రొత్తకష్టంపకానులో విచారణ సేయుచున్నారు. వీరి యెదుట సాక్ష్యము నియగోరు వారుగాని యేమైన సంగతుల వెలుప గోరువారుగాని క్లాగారికి ప్రాయశఃయము.

మద్రాసు రాష్ట్ర తపాలా బృహత్తులు, తర్రున నొకరులసంఘము:— ఈసంఘముయొక్క కాకినాడశాఖవారు ఈనెల 8 వతేదిన సమావేశమైరి. పోస్టాఫీసుల ఇన్స్పెక్టరుగారును వారి ఇరువురి సహాయులునుగూడ. నాహ్వానికులై విచ్చేసిరి. ఆసమయమున ఈతీర్మానములు గావించబడిన. (1) యువరాజుగా రీరాష్ట్రమున కరుదెంచినందుల కీసంఘమువారు ఆనందమందిరి (2) గత సమావేశమున (18-1-1921) గావించబడిన తీర్మానముల నధికారులు గమనింపక పోవుటకై 4-వ నంబరు తీర్మానము శిష్ట మిగిలినవన్నియు తిరిగి తీర్మానింపబడవలెను. (3) సభ్యుల చేతనము లభివచ్చి గావించనిది జనవిమానవేతనము ఫిబ్రవరి 11-వ తేదీవరకు తుచ్చుకొనరాదు. (4) కాకినాడ ప్రధానకార్యాలయమువద్దనున్న తపాలా మనుష్యులు ఫిబ్రవరి 15-వ తేదీనుండియు రాత్రివిధులను నిర్వర్తించు నంగీకరింపరు. (5) ఈ తీర్మానములను అధికారులకును పత్రికలకు పంపవలెను.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము. వి. ఏ. పరీక్షా ఫలితములు. (గూపు. 2 (1)). 1070, 1092, 1338.

(గూపు (1) 11, 77, 78, 130, 143, 151, 153, 352, 358, 360, 363, 366, 436, 445, 453, 491, 501, 559, 597, 599, 600, 601, 669, 726, 735, 742, 860, 898, 902, 913, 975, 1050, 1094, 1110, 1214, 1224, 1233, 1236, 1267, 1282, 1293, 1300, 1305, 1412, 1414, 1436, 1449, 1500, 1506.

తుర్పు ఆఫీకాయం ఇండియన్ ప్రేమ కమిషనరుగ సి. జి. లెఫ్టెనెంట్ గారు నియమింపబడిరి. వీరు జనవరి 8 వ తేదిన మంజూసలో చార్జితుచ్చుకొనిరి ప్రభుత్వమువారి ప్రకటించుచున్నారు.

కంటక్ మెంటుల మహాసభ:— ఈ సభ మిరటులో 13-వ తేదీ సమావేశమయ్యెను. గౌ. హరూజ్ జవూరుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. దాదాపు మూడు: ప్రతినిధులు సభకు వచ్చియుండిరి. యువరాజుకు స్వాగత మొసంగుచు, ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధవిధానమును ఖండించుచు అధ్యక్షులు పసస్య సింపిరి.

[5-వ పేజీకి తరువాయి]

దేశబంధు చిత్తరంజను దాసుగారి కేసు

12 వ తేదీని జరుగవలసిన విచారణ 20 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. పోలీసుకోర్టువద్ద కలకాలదిప్రజలు చేరి చిత్తరంజనదాసుకి జయ; మహాత్మాగాంధీకి జయ అని కేకలు వేయసాగిరి. అప్పుడు చెల్లెనుఅను సివిలుగార్డు (యూనోషియను) ఆదారిని పోవుచు కేకలు వేయువద్ద నెను. ప్రజలు విసలేను. అంతట నరిడు ప్రజలను తుపాకితో కాల్చెదనని తుపాని వారికంక గరివెట్టెను. కొందరు పోలీసుభటులు వచ్చి ప్రజలను కదరగొట్టి ఆ సివిలుగార్డును కోర్టు ఆవరణలోనికి తీసికొనిపోయిరి. అతనియొద్ద దట్టిపబడిన తుపాకియును కొన్ని తూటాలు నుండెను. ఆ సంగతి 13 వ తేదీని పోలీసు కమిషనరుకు తెలుపబడును.

రాజుద్రోహపు కేసు.

కలకత్తాలో చిత్తరంజన దాసుగారి సంపాదకత్వమున వెలువడుచున్న “బంగలూరుకథ” అను పంభాషా పత్రికా ముద్రాపకునివై రాజుద్రోహపు కేసును 12 వ తేదీని తెచ్చిరి. 23 వ తేదీకి వాయిదా వేసిరి.

పత్రికలకు ధరావతుకొరట

కలకత్తాలో మూడు దేశభాషాపత్రికలకు సంపాదకుడగు అక్రము ఖానుగారికి శిక్షనిధించినపిమ్మట అతనిపేర మొదట ముద్రాలయమునకు చెల్లించబడిన 5000 రూపాయల ధరావతును దొరకిననువారు శిక్షపరుచుకొనిరి. క్రొత్తగా 200 ధరావతు కొరిరి. తక్కిన మూడు పత్రికలకు రె. 200 ధరావతు చెల్లించవలె ననిరి.

ఒక బెంగాలి సివిలుగార్డుకు శిక్ష.

ఒకభారతీయప్రముఖుడును అతనిభార్యయును సాయంకాలము బండిలో వెళ్లుచుండగా వారిని నిరోధించినందులకు కలకత్తాలో నొకసివిలుగార్డు (బెంగాలీ) కు 13-వ తేదీ: 100 రూపాయలు జుప్పా వేయబడినది.

డాక్టరు గోనుగారిని వదలుట

అమెండు మెంటురట్టుముప్రకారము వెనుక కలకత్తా టంకసాలలో నువ్వోగిగా నుండిన డాక్టరు ప్రఫుల్ల చంద్రభూషణ గారివై తెబడినకేసును డక్రామేజస్త్రీటు 13-వ తేదీని కొట్టివేసెను.

కలకత్తాలో నొక బారిష్టరును పట్టుకొనుట

చిత్తరంజను దాసుగారి “బంగలూరుకథ” అను పత్రిక కొకరాజుద్రోహవాదమును వ్యాసినందులకు బారిష్టరు కిరను శంకరాయుగారిని (అక్కుధర్మ గావ్యయేటు) కలకత్తాలో పోలీసువారు పట్టుకొనిరి.

బారిష్టరు సెనుగు ప్రగారిని వదలుట

14 వ తేదీని కలకత్తా నెంట్రలు జములునుండి బారిష్టరు సెనుగు ప్రగారిని వదలిరి. గుప్తగాంకను 5 రోజులు చెరసాలలో నుండవలసియున్నను ప్రజలధికముగ చేరి వారికి స్వాగతమియవంతుటకు వారిని 5 రోజులు ముందుగానే వదలిరి జిల్లామేజస్త్రీటు ఆజ్ఞనుల్లంఘించినందులకు గుప్తగాంకి 3 నెలల కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

న జాబు

లాల్లా లజపతిరాయిగారిని వదలుట

లాల్లా లజపతిరాయిగారిని వదలిరి సమృద్ధిగనవారు తెలిపిరి 14 వ తేదీని స్వరాజ్యపత్రిక ప్రకటించినది మాంకింకు తం తివార్తరాలేదు.

అమృతసరులో శిక్షలు

లాల్లా గిరిధారీలాలు (మండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు) మహమ్మదు దాసుషు జానపీసునం రాయిగార్లను 11 వ తేదీని అమృతసరును పట్టుకొనిరి. 12 వ తేదీని చెరి యొకవత్సరము శిక్షవేసిరి.

నాటకప్రదర్శనమునకు శిక్ష

“ఎవమానిత పాంచాల” మను నాటకమును ప్రభుత్వము వారు నిషేధించిరి. దానిని సిమ్లాలో ప్రదర్శింప గడంగినందుకు రామానందస్వామికి మూడు నెలలును జుర్రానాయకును ప్యారిలాలుగారికి రెండు నెలలును జుర్రానాయకును అబ్దులుసతారు రూపలాలు గార్లకు రె. 800 జుర్రానాయకును వేయబడినది.

యువరాజుగమనము

(0)

హరతాళము సంపూర్ణముగ సాగుట

ఒక్క దుకాణమునైనను తెలువకుండుట

పంచములును పంచమేతరులును ప్రాతఃపగలకు సాధించుట

శాంతిసైన్యమువారు శాంతిని నెలకొల్పుట

జన్మి నూనాయకులకును గుంపులకును సంఘర్షణము— పత్రికల వ్యాఖ్యానము

అల్లరులు — ఐదుగురు చనిపోవుట — కొందరికి గాయములు తగులుట

I

మా ప్రత్యేకవిలేఖకుడు

13 వ లేదని సంపూర్ణ హరతాళము జయప్రదముగ జరిగెను. తలవని తలంపుగ సహాయనిరాకరణావలంబులు విజయము బడయుచున్నది. మదరాసు మెయిలుపత్రిక వ్రాయుటబట్టి దీని ప్రాముఖ్యమును గ్రహింపవచ్చును. సహాయనిరాకరణావలంబులు దుండగిండ్లకు డబ్బిచ్చి అల్లరులను జేయించి రహట సత్యమున కంతయు విరుద్ధము. గవర్నరుగారు హెచ్చరించిననుగూడ కొత్తాల్లు బహుశు తెరువరైరి. ఆనాడు చెన్నపురియంతయు సంచలనము లేకయుండెను. పండుగదినమగుటచే కళకళలాడు మండలంపిన బహుశు నిశ్చబ్దముగనుండుటజూడ మదరాసుపజలం దరును యువరాజుగమనపు ఏర్పాటును ఏకగ్రీవముగ కేవలం దని స్పష్టపడుచున్నది. పొడుము దుకాణముగాని తమలచాతుల దుకాణముగాని కాఫీహోటల్లుగాని పండ్లదుకాణములుగానిలేకం దుటబట్టి హరతాళసంపూర్ణమై గ్రహింపవచ్చును. నయమునను భయమునను మెపులను తీయించుటకు చేసిన ప్రయత్నములన్ని యు వ్యర్థము లయ్యెను. బ్రాహ్మణేతరభారమును తామెక్క రమే నిర్వహించుచున్నట్లు పలికెడి జన్మినుపక్షపు నాయకులకు చెన్నపురియందు ఎట్టిపలుకుబడిగాని నెరవేరముగాని లేదని వెల్లడి యయ్యెను. ట్రాముకారులవెంటి వారెంత చాటించినను బ్రా హ్మణేతరులగు దుకాణాదారు లొక్కరును వారిమాటను బ్రా టింపరైరి. ఇందుకు కలిగిన యాకాభంజమునకు ప్రతీక్రియగ సహాయనిరాకరణావలంబులను కట్టుకు, కొట్టుడని జన్మినుపత్రిక విలపించుట చోద్యముగ నున్నది. అనవసరముగ పోలీసువారిని సహాయ నిరాకరణావలంబులను నిర్బం ధింపలేదని ఈపత్రిక నిందించుటయు పరిహా సాస్పదముగ నున్నది. ఎట్లు నేడునందు యూరోపియను మె పులతప్ప మిగిలినన్నియు మూసియుండిను. ఈ మెపులలో నెట్టి యలంకారమును చేయలేదు. జుట్టిటవునందు వైశ్యు లుండు భాగమం కంకటను పహలు కట్టివేయబడెను. గిడ్డంగి పీడియందు ఒక్క యండ్లయైనను తెలువలేదు. సాహుకారు పేట గాంధీమహాత్మునివై గల భక్తిని అప్రతిమానముగ జూ పెను. దేవరాజ మొదటిపీడి, గుజలిబహు, రటానుబహు, చాల్తాన్ రస్తామొదలగు వెద్ద బహుపీఠులన్నియు భారీగ మండెను. బ్రాహ్మణేతరు లధిక సంఖ్యాకులుగ నున్న రాయ పేటయందు ఒక్క యండ్లయైనను తెలువలేదు. తిరువల్లి క్కేజీ, మైలాపూరులందు స్థితి యాలాగున నేయుండెను. చెన్న పురికి చిహాయందున్న తండియాచ్చేట, చాకలపేట, తేనాం పేట, ఘడ్లగు భాగములయందంతటను దుకాణదారులు కాం గ్రెసు ఆదేశము ననుసరించి పహలు కట్టివైచిరి. రిస్సాలుగాని, బండ్లుగాని నడువలేదు. యువరాజుగారు వచ్చుమార్గమునందు ప్రజలను చేర్చుటకు పడిన తంటాలు సయితము నిరుపయోగములయ్యెను. ప్రజలలో విశేషము మంది యేభాగమువారాభాగమునందే నిలిచిపోయిరి. ట్రాము బండ్లలో ఊరక తీసికొనిపోవుచున్నను, విశేషముచంది ఆయవ కాళమును వినియోగించలేదు. ఎక్కినవారు సయితము బాలర ప్రార్థనల ననుసరించి కొంతమారము వెల్లి దిగిపోయిరి కన్నా టు ప్రభువు వచ్చినపుడు వెడలిన సంఖ్యలైనను వెడలిపిండ్లే లేదు. పొరుగుగూడండి తెప్పించివాటితో కలసియైనను విశే షముమంది లేకపోయిరి. గ్యాలరీలు చాలవఱకు భారీగనుండెను. ఎవరికొకట బాతులు నిర్ణయింపబడెనో వారిలో చాలమంది వచ్చియుండలేదు. ఇతరు లెవరో ఆఫీసుల నాక్రమించిరి. వేల్పు యువరాజుగారు వెడలినమార్గమున సయితము గాంధీకి జయ అను ధ్యానములు వినిపించెను. ఉత్సాహము క్రేతకుల లో నిమమంతేనియు కన్పింపకుండెను. చెన్నపురిలో జరిగిన గల భానుగూర్చి ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు అతిశయోక్తులను వ్రా

యును వివరీత వ్యాఖ్యానముల గావించుచున్నవి. హరతాళము జయప్రదముగ జరిగినపుడు సహాయ నిరాకరణావలంబులు వి సుగు జెంది అల్లరి కిండ్లను పురికొల్పవలసిన యావశ్యకత లేదు. హరతాళము జయప్రదముగ జరిగినం దులకు అధికావశ్యమువారు గినియుట సహజము. ప్రాతఃకాల మున తిరువల్లి క్కేజీ వీధులగుండ మరఫిరంగులతో గూడిన సా యుభతకటములను తరుచుగ త్రప్పి ప్రాలను భయభాంతుల జేయదగిన యావశ్యకత యేమియు గన్పింపదు. ఈకటములం జూచి ప్రజలనేకులు తమను హింసించుట కివి యుద్దేశింపబడె నని భావించి మిగుల కోపోద్దీపితులై, వారికి పంజాబునం దలిడదురు నేనాని క్యరహరము జ్ఞాపకమునకు వచ్చెను. నిరా యుధులగు ప్రజలకు అవపుహానుండుటకు పోలీసువాండ్లు చా లును. వీరికి తోడుగ సైనికులకంపుటయేగాక మరఫిరంగులనుగూ డవీధులవెంటి త్రప్పుట కయ్యమునకు కాలుత్రవుట యగును. అనవసర బలప్రదర్శనములన ప్రజలు భీతిచితులై నిరాశ జెం దుట సహజము. అట్టి పరిస్థితులలోగూడ సాయుభతకటములను జూచి ప్రజలు “గాంధీమహాత్మునికి జైయ” యని యాతమతుం డిరి. స్వచ్ఛంద నేతరులు తెలిపిన నూచనల ననుసరించి ప్రజలు బయటకు రాక బాలును వెలువలకు బంపకున్నచో, ఇట్టి యనర్థ ములకు చోటులేకుండెడిది. ఇంగ్లీషున మెయిలుని బాలురు వేల్పు యువరాజుసందర్శనార్థమై వెడలెడివారిని కొంచెముపరి వాసింది యుండవచ్చును. జ్ఞానముగలవెద్దవారు చేరుదగని అల్లరిపనులను చేసేయుండుకచ్చును. కాని వారు వివేచనముకొట కను తమాషాకొజును అట్లు చేయుచుండిరిని వచ్చిపోయెడి వారనుకొనుచుండిరి. అట్లులైనను వారు ఎక్కుడు దౌర్జన్యమునకు దేసికి దిగియుండలేదు. వెల్లింగుటకొ సినీమాయెద్ద పార్సీవా రొకరు తొండరపడికాల్చుటచే ప్రజలలో నొకటచనిపోయెను, చరియొకరికి గాయముదగిలినను, అక్కడకూడియుండినగుంపులు పగసాధింపక కాంతముగ వెడలుటజూడ వారు చూపిన నిగ్రహ శక్తికినగునవచ్చును. సైనికులు సాయంకాలము మాంటుగొడ్డు వై వెడలెడిమాగ్గులయెడ మాటుగ ప్రవర్తించినను గాంధీపీ ఠను లాగుకొనిన వారు కాంతముగ నుండిరి. అదిద్రావిడాల వలంటిమరులు కయ్యమునకు కాలుత్రప్పి ప్రజలను రెచ్చిపెట్టుట చేకలర మారభయయ్యెనని యనుకొనుచున్నారు. పచ్చయపవి కళాకాలలోనుండి కాల్లురువ్వనది అదిద్రావిడులని స్థిరమగుచు న్నది. గాంధీదుస్తులను ధరించినవారిని అదిద్రావిడు లనమానింప సాగిరి. ఆంగ్లో-హైందవపత్రికలలో దెబ్బలుతగిలిన ప్రజలసంఖ్య అధికముగ వివరింపబడింది. అయిదుగురు చనిపోయినయు పలు వురకు గాయములు తగిలెనయు డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసుపత్రిక వ్రాసె ను. ఇందువిషయమై ప్రభుత్వప్రకటన మింకను వెలువడలేదు. హిందువులను, మహమ్మదీయులను, ఇంకను నెక్కుడు నిగ్రహము జూపి యితరులతో సఖ్యముగ బ్రవర్తించిన యుద్ధ్యు మున కంతయుబలము కలుగును. ప్రజలుచూపిన దౌర్జన్యస్వభా వమును పూర్తిగ నిశించి నాయకులు వారిలో అహిం సాధర్మా ను స్థాపనమును పురికొల్పవలయును. నిన్న నేడు హరతాళము లేకపోయినను, ఊరిలో ప్రజోత్సాహ మేమియు గన్పించుటలేదు. పూలబహు పోలీసు ప్రేమనుగడ్డ ఒక పోలీసువాడు తుపాకి మొనతో నొకని పొడి చెను. పచ్చయపప కళాకాలగడ్డ సిపాయిలు తుపాకి మొన లతో ముందుకురాగా ఒకరికి తొడలో గాయమై క్రిందపడెను. మాంటుగొడ్డునందు సోల్దరుల యొత్తిడిచే కొందరకు దెబ్బలు తగిలెను. ఇట్టి నిదర్శనములు పలుప్రదేశములందు గాననగును. ప్రజలుచేసిన దుండగములను సమర్థించుట నాపని కాదు. కాని హరతాళముయొక్క ప్రాముఖ్యమును మఱుగుపఱుచుటకు బాధ్యులైనవారెవరో జరిపినదండగములకు సహాయనిరాకరణావలంబులను బాధ్యుల గావించి వారిని అనవసరనిందల పా ర్శ్వయుట యసభ్యము. అల్లరు లెవరు చేసినను సహాయనిరా

కరణావలంబులు లేకు బాగుకాకతెల్ల బ్రవర్తించి యీ సమ కోసాగించుటకు ప్రయత్నించుట యత్యవసరము నానాగో లగు కన్యాపంగ ఆయ్యంగారును, ఎన్ శ్రీనివాసయ్య గు ను, ప్రకాశం పంతులు మొదలగు వారలు ఎక్కుడు డిక్షతో కృషి సులువచేసిన యవసరమును గ్రహింపగలెదను. ఇప్పుడైనను జన్మిను పక్షమువారు ప్రభుత్వ జేతరులను తిరితరులను ప్రేరేపించుచున్న నిజభావము తమ యోగ్రహించి ప్రజల నిశ్చయమును తృణీరించుట లాభకరము గాదనియు, కాంగ్రెసు ఆదేశము ననుసరించి సత్వర స్వరాజ్య సిద్ధికి పాటుపడుట లాభకరమనియు తెలిసికొనుట భావ్యము వీరు తోడిచేయుసాదరులను ఆంగ్లో-హైందవపక్షముగారి కన్న ఎక్కుడు తీవ్రముగ నిందించి ప్రజల ద్వేషమునకు పా త్రులు గాకుండురుగాక! చెన్నపురిలోని జాతీయేషన్యములను తొలగించుటకు నడుము గట్టుకొందురుగాక!

II

కొత్తాల్లుచూచడి చీబాబజారు బ్రాడ్వే మన్నడిమున్నగు వెద్దవెద్ద బహులలోనే గాక టెక్కిన వీధులలోగూడ కాఫీ దుకాణములు తమలపాతులదుకాణములు గూడ మూయుబడెను. 12 వ తేదీరాత్రియే నాయకులు నేవనలవలంటియలకు బోధ చేసి 13 వ లేదని వలంటియలెస్వరును వీధులలోనికి రానూడదని కట్టడి చేసిరి. ఏ కారణమున నో పెక్కు మంది పంచములను జన్మినుపక్షమువారో ఎవరో ఎందులకో నగరమున పలు తావులందు నిలిపిరి. పచ్చయపప కళాకాల భవ నమునను బ్రాడ్వేలోను పంచములుంచుబడిరి. కొన్ని తావులలో బలిమిని దుకాణములను తెరిపించుటకు ప్రయత్నములు జరిగినం దున ప్రజల కాగ్రహకారణము కలిగినదని తెలియుచున్నది. మహమ్మదీయులు కొందరు బ్రాడ్వేగుండ వచ్చుట పలు 12ంటలపుడు పంచములువారిని కొట్టరాగా వెద్దవాండ్లు పొరి పోయిరి. 7.8 ఏండ్ల వయసుగల యొక మహమ్మదీయబాలుడు సారి పోజాలనందున వాని నాపంచములు నిర్బాక్షిణ్యముగ బలమై వదెబ్బలు కొట్టి గాయపరచిరి. దానింజూడగనే అచటిప్రజలకు ముఖ్యముగ మహమ్మదీయుల కధికమగునాగ్రహము కలిగి వారచటివంచమ వాడలోని కేగిని వర్తమానము తెలిసెడి చేయిమిషను రిడింగు రూముసమీపమున పంచములు దుర్భాషలాడి దౌర్జన్యమొరి పుచచటి ప్రజలను పంచములకును కొంతకంఘ్నణకలిగెనని తెలిసెడిది. ఒకపాశ్చాత్యుడు మాటారులో త.బు సెట్టిపీఠినిగచ్చి చుండచున్నడికాకల నొకగుంపులోనుండి ఎవరో రాయిననరి అది ఆపాశ్చాత్యునినొంటులెగిలెను. అంతట నాతడు భయపడి బండినిదీచిచెంతెనున్న యొక హిందూప్రముఖునియింటిలో తల దాచుకొనెను. ఆగ్రహాయజమాను దాపాశ్చాత్యునికి దైర్యము చెప్పి ఆగుంపును చెదరగొట్టగ నాపాశ్చాత్యుడు మధ్యచ్ఛముగ మాటారులో నపుడే వెడలిపోయెను. బ్రాడ్వేలో నొక పాశ్చా త్యస్త్రీకిని సర్. పి. త్యాగరాయ నెట్టిగారికినిగూడ నిట్టివిగో ధమే కలిగినట్లు తెలియుచున్నది. పంచములే దౌర్జన్యమును ప్రారంభించి రనియు జన్మిను పార్టీవారును పంచమ నాయకులును పంచముల నట్లు ప్రోత్సహింపచి తీసికొని రాకుండినచో అల్లరులకే కారణ ముండదనియు ప్ర జలలో 100 కి 99 మంది నోట వివచించుచున్నది. జన్మిను పార్టీ వారి వలంటియలే కమానునకు కాలుత్రప్పిరకము ప్ర జలు వారిని మందలించినయు డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసుపత్రికగూడ వ్రాసినది. కాంతముగ మెలంగు ప్రజలకు పంచములు జన్మిను వలంటియలు పాశ్చాత్య సార్వభౌము మున్నగువారు నిష్కారణముగ ఆగ్రహమును కలుగజేసిరి. ఖద్దరు బట్టలనేలతోడుగు కొంటిరనినిందించిరి. గాంధీపీఠ నూడలాగి సన్నీలకు తలించిరి. మహాత్ముని అసహాయనాయకులను నిందించిరి. ఇట్టి కార్యముల వలన ప్రజ లలో కొందరకు ఆగ్రహముకలిగెను. దానిదాచి జన్మినుపత్రిక కాంగ్రెసు వలంటియల తెలవైన నెవము నేయుట కడుంగడు కోచనీయము. స్వపక్షభిమానమును ప్రకటనీరసమును సామాన్యమానవసహజ మగుటచే వారల్లు వ్రాసికేగాని కొం చెము సత్యదృష్టితో వీధులవెంటి తిరిగి ప్రజాభిప్రాయమును గమనించినచో నిజ మదిగాదని వెలునే ఎట్టిమందప్రజ్ఞులైన తెల్లము గాక పోదు. పంచములును పంచ మేతరులును ప్రాతఃపగలను మరలనినెపము నసాధించుకొనినని కొందరు తెలుపుచున్నారు. ఎవలనైన అల్లరులజేయించి అసహాయవాదలనెత్తిని వేయవలె నని అసహా యవాదప్రతిపాదులే పంచమాదులచే నిట్టి దౌర్జన్యము చేయించి రని కొందరునుచున్నారు. క్రోధమును జయించి కాంతము నవలం బించుట వాంఛనీయముగాని తామనులు కొందరు ప్రతికట్టా మున నుండురు. అట్టివారిలో అసహాయవాదులకును వలంటియల కును నెట్టిసంబంధమును లేదు.

III

స్వయంమగ చూచినవారి వర్ణన

చెన్నపురి హార్బరును మహాన్నతవిజయ మని చెప్పక తప్పదు. నేను జార్జిటవున్ లోనన్న పీఠులన్నియు దాదాపుగ తిరిగిచూచితిని. ఎక్కడచూచినను ఒక్కడుకాణములును లేక చియుండలేదు. ఎల్లవోటులందును మద్యపుడుకాణములుగూడ మూయబడియుండెను. చిన్నచిన్న వక్కాకు అంగళ్లు, సోడా నగ్గము, మొదలైన అంగళ్లన్నియుగూడ మూయబడియుండెను. ఈ చిన్నయంగళ్లు చెన్నపురిలో చిన్నపీఠులందుగూడ 4 లేక 5 ఉండును. అన్నియు మూయబడియుండెను. ఎన్ని పీఠులు తిరిగినను ఒకటైన బాడుగబండి కనబడలేదు. రిక్నా లాగువారు బహుశేదలయి ఏ పూట కూలి యా పూట సంపాదిం చు వారైనను రిక్నాలను పీఠుల మూలలందు నడలి నిదురించుచుండిరి. సర్వకాల సర్వాన స్థలయందు తిరుగుచుండు రిక్నాలు ఒక్కొక్కవోట పదివోప్పన పనిలేక నిలిచియుండగ పట్టణము నిర్మాణమహాయోనా యని కన్పడెను. ఒంటెద్దుబండ్లు, జల్కాలు కనబడలేదు. చేతితో మనుష్యులలాగు బండ్రెచటను కానరాలేదు. కాపు రములున్న యిండ్ల లెలుపులుగూడ మూయబడియుండెను. జార్జి టవున్ బహు సందడియైన ప్రదేశమయినను పీఠులు నిర్మాణ మయ్యులుగ నుండెను. ఎక్కడచూచిన కొందరు మనుష్యులు కనుపడినను వార్తా మెంతవరకు జరిగినో చూచుటకు తీరికగా నడచువారేగాని పనితోందరమీద నడచువారే లేరు. కన్నడి పెరుగు వాండ్లు చిచ్చుగాండ్రుగూడ చెచ్చటను కనబడలేదు.

13 వ తేదీ భోగిపండుగ. ఈపండుగ చెన్నపురియందు బహుగొప్ప పండుగగ నుండును. ఈరోజున పిల్లలు తెల్లవారుజామున రిగంటలకే లేచి చిన్న చిన్న కంజీరాలు వాయించుచు రోజులగంటలు వేయుచుండురు. అట్టిది ఈదినమున రిగంటల లగాయతు రిక్త పరకు వాయించుచు మధ్యమధ్య “మహాత్మాగాంధీకీ జై” అని శేకలు వేసి రిగంటలు అయినది లగాయతు యిండ్లకుచేరిరి. తరువాత ఒక పిల్లవాడైన వాయించువాడు కనబడలేదు. భోగిమంటలు చాల వోటులందు రోజంతయు కాలమండెడివి. ఈ సంవత్సరము తెల్లవారుజామున కాల్చి తెల్లవారుగరికి ఆరిపివేసిరి తెల్లవారిన వెనుక బూడిదపప్పులేగాని మంటలు లేకును కానను.

నావ్యవహారము మొదట మాలవానియంగడికి పోయి యుంటిని. అది యొక పెద్దమార్కెట్టుయందుండినను ఒక్కడుకాణ ముగూడలేదు. చాలజనులుగూడియుండిరి. మిలిటరీ కాపలాకాయు చుండిరి. జనులేల కూడిరా యనిచూచుచుండగానే రాళ్లు ఎగురు చుండెను. మేడలమీదనుండి అంగ్లో-యండియనులకిందకు ఇట్టిక రాళ్లు రుద్దుచుండిరి అటకుపోవుట మంచిదిగాదని యెంచి దారిమార్చితిని. తరువాత విచారింపగా నిట నొక దుకాణమునై జెండాలుండెను ఆ జెండాలను తీయుచుటకు కొంతమంది యత్నింప రాళ్లు పెట్టికొట్టినియు తుడకు జెండాలుతీసినవెనుక జను లేవరినారినివారు పోయిరియు తెలిసిరి. తరువాత నేను వదానుత్తియప్పక వీదిగుండా మనుగం పొడియంగడిమీదు గా చెంగానంగడికి పోతిని. పనిలేకరిక్నా లేకున కాన్నిచెను. చెంగానంగడి మార్కెట్టులందు పూర్తిగ మూసియుండెను. మింటుస్ట్రీలులో కాళ్ళదుకాణములన్నియు మూసియుండెను. తరువాత ఆదియప్ప నాయకన్ వీదిగుండా వాల్టాన్స్ రోడ్డుకు పోతిని. జార్జి టవును లోగ్గ వాల్టాన్స్ రోడ్డు గలభాగిది. ఈరోజున నిశ్చయముగ నుండెను. ఒక్కడుకాణము లేదు. కోమలవిలాసు, నేమనల్ రెస్టారెంటు, ఆనందభక్త మొదలయిన వన్నియు మూసియుండెను. ఒక్కసోదాదుకాణము తెరువగా ప్రజలుచేరి మూయచుని ప్రార్థించుచుండిరి. దౌర్జన్యముమాత్రములేదు. ఈవిధి లెలుకు ప్రక్క నున్నది. ఇటుయలుదిగి సామానుతో నడచివచ్చువారును చొరుకు నడచిపోవువారును కానబడిరి. నెట్లంట్రేషన్ వద్దకు పోగా నట నివిధమైనబండ్లునలేవు. బండ్రెద్దొడ్డి భాగిగానుండెను. ట్రాంబుడ్లు నడచుటలేదు. కొంతమంది ట్రాంకాకరులు కనబడగా బండ్రెలేకని యడిగిరి. “ప్రాప్తన కొంతసేపు నడిపితిమి. ఇప్పుడాపుడని శక్తుడచ్చినది” అనిచెప్పిరి. తరువాత నేను మెమోరియల్ హోటలుమీదుగా రిక్తబహు రోడ్డుకు వచ్చితిని. దారిలో నొక గ్రాడ్యూయేట్ గారు యువరాజును దర్శించి గొనుతోనే బండ్లులేనందున నడచివచ్చుచుండే ఖరీదో యొక్క మోటారు వచ్చుచుండగా ఎక్కించుకొందులెవో యని విచారిం చుగా వారు నిరాకరించిరి. ఆయన విధిని దూచుచు కలవకుకొని నడచిపోయెను. దేవరాజ మొదటివీధి చీటియంగడులన్నియుమూసి యుండెను. కందసామికో వెలకద్ద యంగళ్లు, చిరుచాపయంగళ్లు

వేమంగళ్లు అన్నియుమూసియుండెను. పచ్చయప్పక కాలనద్దకు పోయితిని. ఇచట జనులుచాలచుండియుండిరి. మిలిటరీ చాల ఉం డెను. నేమనల్ వంటియరులు బహుశాక చక్కయంగ కాంతి కా పాడుచుండిరి. దీనికంతకు కారణమేమని యొకవంటిరు నడిగితిని. కొంతమంది పంచములు రాళ్లురద్దు కాలేజిలో దాగుకొనిరిని యు, ప్రజలకు దెబ్బలు తాకి యా నేకులయి రని యు తాము బ్రతిమాలి అందరిని పంపివేయుచున్నా మనియు చెప్పె ను. తరువాత నేను గిడ్డింగి వీధిగుండా కొత్తాలుబహుకు పో తిని ఎక్కడను దుకాణములేదు. ప్రజలు పురము వీడిపోయిరా యని కన్పడెను. మిలిటరీ కాపలాయుండిరి. ఎంతమిలిటరీ యు న్నను ఎవ్వరికి పనిలేదు. దౌర్జన్యములేదు గాన వీరి కాపలా వృ థా. ప్రభుత్వమువారు దుకాణములు తెరిచదలచువారి రక్ష జార్జి మిమిలిటరీ నుంచిరి. తెరిచదలచువారులేనందున కాపలా వృధాఅయెను. తరువాత నేను బ్రాడ్వేకు పోయియుంటిని. అచట హోటలుమెత్తుకక్క మంగలిమెత్తులు సహా అన్నియు మూయబడి యుండెను. డేనిష్ మిషన్ రిడింగు రూమునద్ద కొంతపోరాటము జరిగిన చి వ్వాములు కా న్నించెను. తరువాత నిల్లుచేరితిని. ధన్యతోనిండియుండుచెపులు నేను నిశ్చలముగ నున్నవి. క్రొత్తప్రపంచములో నున్నట్లున్నది. మరల తెల్లవారిన మామూలు ప్రపంచము కానవచ్చునా రాదా యనుసందేహము మనముననుండగానే నిదురపోయితిని. తెల్లవారు సరికి మామూలు చెన్నపురి ప్రశస్తిమాయెను. ప్రజలేకగ్రీవపన స్కులయినవెనుక నేకాగ్రయచేయజాలరు? హర్తాళముయొక్క ప్రభయంతయు శనివారము శుక్రవారము చెన్నపురి పోల్చిచూచి న, కానాయెను.

వినిన సంగతులు

జస్టిస్ పార్టీ వారు కొంతమంది యమాయికులయిన పంచ ములకు క్రొత్తగుడ్డలు మొదలైన బహుమానము లిచ్చి దుకాణ దారులను నిర్బంధించుటకు బయలుదేర దీసిరట. తెల్లవారు జా ముననే పక్కలంగళ్లవాండ్ర యిండ్లకుపోయి దుకాణములు తెలు వుడని నిర్బంధించిరట. వారి భయపడి సమ్మతి చూపిరట. తెల్ల వారుగనే కొత్తాలుబహుకు పోయి ఒకరిద్దరు దుకాణదారులు కనబడగా పట్టుకొని దుకాణములు తెరిపింప నిర్బంధించుచుండగా మిగత దుకాణదారు లందరు ప్రోగ్రెంటు, పోరాటము ప్రారంభ ముకాగా పంచములు వారి నాయకులు పారిపోయి పచ్చయప్ప కళాశాల లో దాగుకొనిరట. వెంటపడినవారు బయటనుండగ లోన పోయిన పంచములు రాళ్లవర్ష ము కురిపించిరట. తరువాత బయ టివారు తిరిగి కొట్టిరట. ఈ యావేశముతో పచ్చయప్ప కళా శాలనద్ద జరిగిన మిగిలిన దుండగములు బయలుదేరెను. జార్జిట వున్ లోని యల్లరులకు జస్టిస్ పార్టీ వారే కారకు లని యెల్లరు చెప్పుచున్నారు.

మదరాసు పురపాలక సంఘమువారి సన్మానపత్రము

పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు సర్. పి. త్యాగరాయ తెట్టిగారు భానుబహదూరు మహమ్మదు బజారుల్లా సాహెబు గారలు ఒక ప్రక్కన మరయొకరును, వారి వెనుక పురపాల కులును వరుసగ నెల్లు యువరాజుగారి సింహాసనమున కెదు రుగ నిలిచిరి. విల్లింగ్డన్ ప్రభువు నగరసంఘాధ్యక్షుని కమిష నరును యువరాజుకు ప్రవేశపెట్టెను. అంతట త్యాగరాయ తెట్టి గారిట్లు సన్మానపత్రమును చదివిరి:—

వెల్లుయవరాజు ప్రభువుగారికి — భారతదేశములో అంగ్ల రాజ్యాధికారమునకు ప్రధానస్థానమైన ఈనగరమునకు మద రాసుపాలకులపత్రమున మేమందాముఅధ్యక్షులు, సభ్యులుచేర్రార్థ రాజభక్తితోమీకు హృదయపూర్వక స్వాగత మిచ్చుచున్నాము. మొదటి ఛార్జెసు ప్రభువుగారి పరిపాలనలో 1889-వ సంవత్సర మందు అప్పటిసామంతులయ ప్రకారము మద్రాసుపట్నం అను గ్రామము స్థాపించబడెను. అప్పటినుండి మేము నెమ్మదిగాను, క్రమముగాను మా పౌరబాధ్యతలందు అభ్యుద్ధి నొందుచుంటి మి. నేను ప్రపంచమందలి ప్రధాననగరరాజములలో సమానముగ మా విధ్యుక్తభాగ్యములు విశేషముగ చాచ్చిపోయినవి. ఈ బా ధ్యలు విధులు, పురుషులేగాక నియోజితాధికార మొసంగ బడిన నగరమందలి నారీర్షములు సహా పాల్గొనుచున్నారు.

గతవత్సరము తాము భారత రాజ్యమును సందర్శించుట కుద్దేశించుచున్నారని వినిమేము మీకురాజ భక్తిపూర్వక మైన స్వాగతము నిచ్చుటకు తొందరపడుచుం టిమి. మీరురారని విసగానే మాకాకాభంగము కలిగెనుగాని మీ

స్థానే సుప్రసిద్ధులగు మిషినరీగ్రేగారు బయలుదేరవోవుచున్నారని విని మా నిరాశ కొంతవరకు తగ్గెను. నేను తాము స్వయ ముగ మానవులమున ఉన్నందులకు మేము మీకు కృతజ్ఞులము ఈ ప్రాచీనఖండవాసులకు రాజుపట్ల భక్తి విధేయతలు మతసంబం ధమైన ప్రధానధర్మములు. రాజసంతతి వారు యధానగము మధ్య నిలిచి, ఇతర సామాన్య హైకులలోబాటు ప్రాణవత్తునకు తెరిచక పోరని ప్రజలు గ్రహించినప్పుడు, విక్టోరియా రాజ్య గారి సంతతిపట్ల వారికిగల గాఢాభిమానము, అత్యంతానురాగ మునకు మేర లేకుండెను.

మదరాసు భరతఖండములో అన్నిటిలో ప్రాచీనమైన పురపాలకసంఘము. సుమారు మూడు శతాబ్దములు మానగము నకును, అంగ్లసింహాసనమునకును గక్రమముగ. పరిపూర్ణరాజ భక్తితో నిరాటంకముగ అభివృద్ధి చెందుచుండిన సంబంధమును గురించి మదరాసుపాలకులకు మేము గర్వపడవచ్చును. ఇటీవల జరిగిన ఘోర సంగ్రామములో మిల్టోబాటు మాదేశీయులు బాధలు, కష్టములు, త్యాగములకు లోనగుటవలన, మీ తండ్రి యగు జార్జి సార్వభౌమునికి, అతని రాజసంతతివారికి మాసంబం ధము మరింత హెచ్చినది.

అనేక రాజ్యములను, అనేక ప్రాచీన రాజులుంటుంబయలను స్థానాధ్యక్షులకు చేసిన ప్రపంచసంగ్రామములో అంగ్ల సామ్రాజ్య మంత విజయముతో బయలుదేడెను. అంగ్లవృత్తును, అంగ్ల సామ్రాజ్యము మునుపటికంటె గొప్పతనమును వహించుట, ఘోర సంగ్రామ విషయ ఫలితములనుండి మాదేశము ఈశ్వరుని కృప చేతను, సామ్రాజ్యముయొక్క బలాధిక్యముచేతను రక్షింప బడుట మామనములకు చెప్పరాని సంతసమును కలిగించినది. భృగ్వీర్యహామము ననుసరించి, మా రాజధాని తన రాజభక్తి యందు దృఢమనస్కురాలైయుండునకు తన పుత్రతత్వములను, ద్రవ్యపు సంచులను సమర్పించెను.

ధీరీంద్రార్పణలో జార్జి సార్వభౌముడు వాక్రచ్చిన సాన భూతిసందేశము మాకు ఇప్పటికి అలంకారభూషణమైయున్నది ఆ పరిపాలనాపద్ధతి ననుసరించి అంగ్ల ప్రభుత్వమువారు నూతన సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టినందుకు మేము కృతజ్ఞులము ఈ సంస్కరణములు అంత్యదశలో భారతదేశమున కచిరకాల ములో స్వరాజ్యము నిచ్చు నని మేము ఆశపడుచున్నాము. మాకు రానున్న చక్రవర్తిగారగు మిమ్ము మేము కడు భక్తితో నాదరించుచున్నాము. మీరాక కాంతి, సమాధానము, సద్భా వములను కుదిర్చి ప్రజలకిందరకు మేలుచేయునని మేము సంపూ ర్ణముగ విశ్వసించుచున్నాము.

మీయందు, చక్రవర్తి గారియందు, రాజసంతతియందు మాకు గాఢానురాగము. అత్యంతభక్తి, విశేషగౌరవము గలవు అని మీరు నిస్సందేహముగ నత్యురచ్చును.

యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము.

అంతటవెల్లు యువరాజుగారు ప్రత్యుత్తరమును చదువు టకు లేచిలిచిరి. పౌరులుసహా గౌరవపూర్వకముగ యువరాజు గారి ప్రత్యుత్తరమును ఆలకించుటకు లేచిరి.

మహానీయులారా! కరుణతో మీరు నాకర్పించిన సన్మాన పత్రమునకు నేను మీకు కందనము లప్పించుచున్నాను. 1875 వ సంవత్సరములో మాతాతాగారు పునాదివేసిన మదరాసు ఓడ రేవులో నేను నేనుదీగి 1905వ సంవత్సరములో మార్కెట్టిగారు మదరాసు ఓడరేవులో దిగిన జ్ఞాపకార్థము కట్టబడిన శిలానిర్మిత మునదాటి, గతవత్సరము నాపినతండ్రి కన్నాటుప్రభువుగారికి హృదయపూర్వక స్వాగత మిచ్చిన జార్జిటవున్, మదరాసు నగరమున కరుదెంచునప్పుడు, ఇది ప్రాతసంబంధమేగాని, క్రొత్త దిగాదని తలచుచుంటిని. ప్రేమపూర్వకముగ మీస్వాగతము నేను మిత్తుల చుధ్య ఉన్నట్లు చేయుచున్నది. భారతదేశమందలి అంగ్ల రాజ్యాధికారమునకు పుట్టిన ఇల్లైన మదరాసు ఎన్నడు చేరుదునా యని నేను కోరుచుంటిని. చారి త్రకట్టడములు, ప్రసిద్ధకగ మగునాయములు మీనగరమునకు భ్యాతివడసిన మహానీయులలోను, ప్రాచీన సంఘటనములలోను సంబంధమును కలిగించుచున్నది.

1885 వ సంవత్సరములో మీనగరములో నగరపాలక సంఘము స్థాపించబడెను. ఆకాలమందు మీ పురపాలకసంఘ సభ్యులుమాత్రమే ప్రాతసెయింటుజార్జికోటలో ఛత్రములను వేసికొని, అశ్వములమీద స్వాగతములకు హక్కును కలిగి యుండిరి. అప్పటినుండి చాలకాలము గడచిపోయినది. కడచిన సంవత్సరములందు దంతటను నగరము సక్రమభివృద్ధి చెందినది. వర్తమానకాలపు సంఘములు, అధికారతరసభ్యులు ఎన్నుకొ నబడిన శాసనసభ, స్త్రీలకు నియోజితాధికారము—ఈవిషయ

ములలో మీరు ప్రపంచమందలి వర్తమానకాలపు పురపాలక సంఘములతో నిర్భయముగ సరిపోల్చుకొనవచ్చును.

పుణ్యభివృద్ధి నాకు చాల ఇష్టము గాన మీ ప్రాచీననగరము నభివృద్ధి చేయుటకు మీరు ప్రయత్నించుచున్నారని వినుటకు నేను సంతసించుచున్నాను. ఈ పనికి తగినట్లు మీ కుపరిశ్రమచేయుచు, భారతీయులు విశేషముగ నుండటం మీ పాటికి గొప్ప అవృద్ధి. మీ సోదర పౌరుల ఆగోష్ఠి, డేచులాభములకు మీరు చేయు ప్రయత్నములు జయప్రదముగ నెరవేరవలసి నాకు తోచుచున్నది. మదరాసు నగరమున ప్రాచీనకీర్తి తప్ప ఇంకేమిలేదు, అని ఈర్ష్యల మనుజు డొకసారి నట్లించియుండెను. మదరాసు పౌండర్యము ప్రాచీనప్రపంచమునకు చేరనను, నేను మెచ్చుకొన్నది. మీ ప్రాంతచరిత్రములను గురించి మీరు సహజముగ గర్వపడవచ్చును. మహాసంగ్రామము, తిరుగుబాటు సంఘటనలు మదరాసు చేసిన మహాపాతక మట్లుండనియు, మదరాసులో ఆనది ము నూతనచరిత్రాంతము లేర్పడుచున్నది. భవికాలముందు భారతదేశమును గమ్యస్థానమును చేర్చునప్పుడు, మదరాసు ఆంగ్లజ్యోతి పహించి, ప్రథమస్థానమును అలంకరించ గలదని నాకు దెలియును.

మహానీయులారా! నేను తిరిగి మీ సన్మానప్రక్రియలకు నమస్కరించుచున్నాను. మీ రాజభక్తి చక్రవర్తిపట్ల మీకు గల గాఢాభిమానములను గురించి నేను జార్జి స్టాన్లీ మునితో ముచ్చటించెదను.

ప్రజల స్వాగతము

క్రతుర్జితము ముగియగానే నగరపాలకులందరు వారి వారి ఉచితస్థానములకు తొలగిరి. వారి వెనుక వైపు తిప్పుకొని నిలిచియుండిన యువరాజు స్వాగతసంఘసభ్యులు వేడి వైపు నడచిరి. అంతట యువరాజు స్వాగత సంఘ కార్యదర్శులగు ఎ. ఐ. జి. అహమ్మదు లిందిమరక్కాయరు, సర్ యం. ఓ. జి. ముర్తియ్య చెట్టిగార లంతట యువరాజుకు ప్రవేశపెట్టబడిరి. అంతట మదరాసు పౌరులపక్షమున మరక్కాయరు గార్లు సన్నాహమును చేసిరి.

వేల్పు యువరాజు ప్రభువు గారికి:— సకలజాతులు, మతములు, కర్మములకు సంబంధించిన మేము జార్జి స్టాన్లీ ముని మదరాసు రాజధానివాసులము, పాలితులము, హృదయపూర్వకముగా, విషయముతోను మీకు స్వాగతము నిచ్చునందర్భమున మాకు మీ రాకవలన గలిగిన గౌరవమునకు మా కృతజ్ఞతను, రాజభక్తిని దెలుపుచున్నాము.

ఆంగ్ల సామాజ్యమునకు మదరాసులో పునాది వేయబడెనని మేము సంగ్రహముగ చెప్పుకొనగలము. ఈ రాష్ట్రభివృద్ధికి సంబంధించిన చరిత్రలో ఆంగ్ల సామాజ్యమునకు తోడ్పడిన మహామహుల పేర్ల నేకము గలవు వారిసంతతివార మగు మేము మిమ్ము ఉచితరీతిని సన్మానించుటకు వికమత్సలమై ఇచ్చట సమావేశమైయున్నాము.

దేశమున కంతటికి గొప్ప ఉపకారము కలుగబోవుతరుణమున మీరు భారతభూమిని సందర్శించుట కరుదెంచినారు. ఒక సంవత్సరము క్రితము నూతనసంస్కరణసభలను ప్రారంభించి కన్నాట ప్రభువుగారు భారతభూమిని స్వరాజ్యబాట యందు చేర్చును. ఈ బాటయందు భారతదేశము ప్రథమసోపానముల నెక్కినది. అనేక ఆటంకము లడ్డము వచ్చెనుగాని కన్నాట ప్రభువుగారు “సహకారము-సద్భావములను గురించి మా కిచ్చట మదరాసులో నొసంగిన ఉత్తేజ మగు సందేశము ఆయాటంకముల నన్నిటిని తొలగించినది. మా అభివృద్ధిని గురించి స్వయముగ జూచివెళ్లటమే మీ రాకయొక్క ముఖ్యోద్దేశ మని విశదమగుచున్నది. మా ఆశయమును జెందుటకు మీ రాక సహాయపడును. మమ్ము కృతజ్ఞతలను గా చేయును. దేశమందలి అన్ని తరగతులు, జాతులు, వర్ణములకు అన్యోన్యమైత్రి కుదుర్చును. మేమందరము ఏకాభిప్రాయముమై ఆంగ్లసామాజ్య మందలి వలసజాతులతో సరిసమానముగ భారతదేశము కులతూసవరకు దేశభివృద్ధికి పాటుపడుదుమని మేము విశ్వసించుచున్నాము.

మీరు సామాజ్యమందలి వలసదేశముల కన్నిటికి వెళ్లుటయు, తత్ఫలితముగ ఆ దేశములకును, ఆంగ్లదేశమునకును గలిగిన ఎక్కువసంఖ్యయును మే మతీవంత్య ప్రేమతో గమనించుచుంటిమి. మా దేశమునకు వచ్చుటవలనగూడ నిట్టి ఫలితము గలుగునని మేము విశ్వసించుచున్నాము.

భేదాభిప్రాయములను, మనస్సులను తొలగించి, సామాజ్యమందలి ప్రత్యేకభాగములకు మైత్రి అన్యోన్యసద్భావము

లను కుదుర్చుటకు మీరు సామాజ్యమంతటికి శాంతిసందేశమును గొనిపోయిరి. సామాజ్యపు వికాసాకోసము మీరు అత్యంత శ్రద్ధతో పాటుపడుచున్నారనుటకు మీ భారతదేశము రాక మరియొక నిదర్శనము. భారతదేశమొత్తమునకు సమగ్ర, జాతి సార్వభౌమమును వైకౌనుమన్న శ్రమకు మేము కృతజ్ఞులము.

మదరాసు నగరము, రాష్ట్రములందలి ప్రజలందరు ఈ శ్రమకు మీరు ఆయురగా నొకై కృతజ్ఞులై నిచ్చునగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇచ్చట అనాదిగ పరిపిల్లలకు ప్రత్యేకవైద్యశాల లేక పోవుట మహాపాపముగ నుండెను. మీ రాక జ్ఞాపకార్థము మేము నిర్మించబోవు వైద్యశాలకు మీ సహాయమును గలిపెదము. “పరిపిల్లలకు వేల్పు యువరాజుగారి వైద్యశాల” యని దానికి పేరేడెదము.

యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము

మహానీయులారా! అత్యుత్సాహముతో మీరు నాకు స్వాగత మొసంగి, నమ్ము గురించి ప్రేమతో పలికిన పురుషులకు నేను మీకు హృదయపూర్వకముగ వందనము లర్పించుచున్నాను. మీ సన్మానప్రత్యయ ఈ రాజధానియందలి అనేక వర్ణములు, కులములకు సంబంధించిన ప్రజలపక్షమున నాకీర్ష్యబడుచున్నది గాన, నే నతీవంత్యముతో నానిని స్వీకరించుచున్నాను. మీ గాఢాభిమానపు సందేశమును నేను జార్జి స్టాన్లీ మునితో గొనిపోయెదను.

నాగరజీవితములలో సహా భేదాభిప్రాయములు లండక తప్పవు. మీలో ప్రతిమనుజునకు స్వయముగ రాజభక్తి గలదు గాన మీరందరు వికమత్సలము వహించుటకు సాధ్యపడుచున్న దని తలచుటకు నే నుపసాహించుచున్నాను.

మీ ఆశయములు, దినదినాభివృద్ధి చెందవలెనను అపేక్ష మీకుగలవు. అట్టికళయములు నాకు సంతోషమును గలిగించుచున్నవి. వానియందు నాకు సామధూతిగలదు. అట్టికోరికలు లేని యెడల, మీ ప్రజల కుత్సాహముండదు. మీ అభివృద్ధిని గురించి నేను శ్రద్ధతో గమనించుచున్నాను. మదరాసు రాజధాని భవికాలముందు విశేషాభివృద్ధి చెందుటకు ప్రజలలో సహకారము, సద్భావములే ముఖ్యమని నాకు తోచుచున్నది.

నేను మీతో కొలదికాలమువైన ఉండవాలని చింతిల్లుచున్నాను. ప్రాతరావిడనంతటివారి పుట్టినిల్లు అగు మదరాసు భారతదేశములో తరభాగములకంటె నాకు చాల ఇష్టమైంది. నేను చరిత్రను పఠించు విద్యార్థినిగాన ప్రాచీనయుగముందు తన సతీతిలకమును వెదకుట కిచ్చటికి రాముడు వచ్చిన భూమినా కత్యానందమును కలిగించుచున్నది. ఈ గొప్ప రాజ్యములు, గొప్ప పేర్లు, గొప్ప సంఘటనములను గురించి చదువుచు రాగా మనము కొంత నేపటికి ఇప్పటిభారత సామాజ్యపు ఉదయమును గురించి చదువుదుము.

మదరాసులో మా పూర్వసంబంధపు ప్రయత్నముల పిమ్మట, నేను విశాఖమునకు మహాసంగ్రామమును గురించి తలచుచుందును. ఈ సంగ్రామములో మీరు మా ప్రకటన నిలిచి, మాకు సహాయపడుచుండిరి. సామాజ్యమందలి ఇతరదేశములతో బాటు మీరు స్వార్థత్యాగమును చేసితిరి. ఆంగ్లదేశము ఈ ఉపకారమును మఱచాలదు. ఈ దేశమునుండి అచ్చటికి బోయటకు వెళ్లి తిరిగి వచ్చినవారిని జూచుటకు నే నిచ్చటకు వచ్చితిని ఇప్పుడు శాంతిస్థాపించబడినది గాని సామాజ్యమింక మీ సహాయమును కోరుచున్నది. మీ అభిప్రాయములు సామాజ్యపుసభలలో అత్యంత విలువగలిగియున్నవి. మీ పుత్రుల ఆశమానముగ తెలివితేటలు ఈ గొప్పభూమియందు మీకు ప్రధానస్థానమును సహించియని నాకు తోచుచున్నది.

మహానీయులారా! మీ సన్మానప్రత్యయకు, ఉత్సాహముతో మీరు నాకు స్వాగత మొసంగినందుకు తిరిగి నమస్కరించుచున్నాను. మదరాసు పౌరుల దినదినాభివృద్ధిని గురించి నే నతీవంత్యశ్రద్ధతో గమనించుచుందును. మదరాసు పరిపిల్లలకు మీరు ప్రత్యేకముగ నిర్మించబోవుచున్న వైద్యశాల నాపేర పెట్టుటకు నిశ్చయించినారుగాన నేను మీకు కృతజ్ఞుడను.

ప్రభుత్వమందిరమునకు బయలుదేరుట

అంతట వేల్పు యువరాజుగారు గవర్నరు, విల్లింగుడొ ప్రభువుగారలతో గూడ ప్రభుత్వమందిరమునకు బయలుదేరిరి. వారు ప్రేక్షకులవరులనుగూడ తమ సేవకార్యములతోగూడ ఒడకేవులయటకు వెళ్లునప్పుడు ఉత్సాహాతికయ విజృంభణ మంత గాగన బడలేదు. యువరాజుగారు ఉర్రేగింపుతో ప్రభుత్వమందిరమునకు వెళ్లిరి. అచ్చట సుమారు 9 గంటల పిమ్మట చేరిరి.

సంస్థానాధీశులను సందర్శించుట

ఉదయము 11 గం 25 నిమిషములకు తిరువాన్కూరు, కొచ్చిక్ మహారాజులు, ఆర్కాటురాజు యువరాజుగారిని సందర్శించిరి. సంభాషణలు ఆంతరంగికముగ జరిగెను. సాంధ్యాయ రాజుగారు ఒంటిబంటువరకు కాలేదు. గొప్ప భూస్వాములు, 24 జమీందారులు ప్రభుత్వభోజనమంజీరముగా సమావేశమైరి. విల్లింగుడొ ప్రభువుగారు రెండు నిమిషములముందే అచ్చటికి వచ్చిరి.

మదరాసు శాసనసభ యొక్క స్వాగతము

అంతట గవర్నరు, విల్లింగుడొ ప్రభువు, వేల్పు యువరాజుగారు శాసనసభకు బయలుదేరి వెళ్లిరి అచ్చట మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు వీరందరు చేరిరి. ప్రేక్షకులందరు పైకొట్ట బడ్డీలు, మహారాజులు, అధికారులేగాని అసభికారులు చాల తక్కువ. శాసనసభాధ్యక్షులు సర్. పి. రాజగోపాలాచార్యులు గారిట్లు ఉపయోగించిరి:—

మదరాసు శాసనసభపక్షమున మీరు విషయపూర్వకముగ సమర్థనతో నేను స్వాగతమిచ్చుచున్నాను. మీకుండే కార్యములలో మానభకు విచ్చేయ సంగీకరించుట మహావిశేషము. మా పాలిటికి ఇది గొప్ప గౌరవము. మా పరిపూర్ణ రాజభక్తిని గురించి మీరు జార్జి స్టాన్లీ మునితో ముచ్చటించవలసినది. సార్వభౌమని ఆజ్ఞలను తిరిగి వహించి 12 మాసములక్రిందట కన్నాట ప్రభువుగారు ఈ శాసనసభ ప్రారంభోత్సవమును జరిపిరి. వారి హితోపదేశమును మేమున్నటికి మఱవలయు. సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు మేము అఖండ ప్రయత్నములను గావించుచున్నాము.

యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము

మదరాసు శాసనసభ సభ్యులారా, అతీవర్ధనతో మీ ఆధ్యక్షులు నాకు స్వాగత మొసంగినందులకు నేను మీకు నమస్కరించుచున్నాను. మీ శాసనసభ సభ్యుల సందర్శిని సందించి, భారతభూమియందు మిగిలిన రాజధానులకంటె ప్రాచీనమైన మదరాసు రాజధానియొక్క శాసనసభాచర్యులు జరుగు నుండరమందిరమును గనుటకు నేను చాలకుతూహలపడుచున్నాను.

మీ నూతనసంస్కరణముల శాసనసభను జార్జి స్టాన్లీ ముని ప్రతినిధి యగు మా పిన తండ్రీ కన్నాట ప్రభువు, గారు ప్రారంభించి వెళ్లి ఒక సంవత్సరము మాత్రమే గడచినది. సంస్కరణముల చట్టము ప్రకారము మీ కొంగబడిన విశేషాధికారమునకు మీ ఆధ్యక్షుని నాయకత్వముక్రింద మీరు అర్హులని మాపుచున్నారనియు, సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు మీరు జ్ఞానముతోను, అనుభవసిద్ధాంతములకలనను దినదినాభివృద్ధి చేయుచున్నారని నాకు దెలియవచ్చుచున్నది. ఈ రాజధానిప్రజల ప్రతినిధులగు మీరు మీ బాధ్యతా విశేషములు తెలిసి యున్నది. అని నేను తలచెదను. అన్ని తరగతులు, వర్ణముల వారియొక్క శ్రేయోభివృద్ధికి మీరు కృతనిశ్చయులై, తొందరపడక పాటుపడెదరని నేను విశ్వసించుచున్నాను.

జార్జి స్టాన్లీ ముని పట్ల మీరు గాఢాభిమానము, అత్యంత రాజభక్తి గలవు అను సందేశమును అనేక గొనిపోవుటకు నాకు చాల ఆనంద ముండగలదు. అన్ని కార్యములలో మీరు జయనగుగాక!

అంతట వేల్పు యువరాజుగారు విశ్వవిద్యాలయమునకు బయలుదేరిరి.

విశ్వవిద్యాలయపు స్వాగతము.

విశ్వవిద్యాలయపు స్వాగతము 12 గం. 30 ని. లకు ప్రారంభమయ్యెను. 12 గంటల పిమ్మట మరియొక్క లోపలికి రానియ్యబడెనని ప్రకటించబడియుండినను, యువరాజుగారి రాకపిమ్మట గూడ అనేకమంది విరాటంకముగ వచ్చుచుండిరి. పూర్వకాలము కాన్వోకేషన్ సభకు విశ్వవిద్యాలయపు భవనము క్రిందనియుండుటయే గాక, చుట్టుపట్టరస్తాల మీద రెండు మూడు ఫర్లాంగుల వరకును ఎదురుగా బంగారాభాతము దరివరకు తును ఇసుక రాలకుండ ప్రజాసమూహ ముండెడిది. మొన్నతో బహుట నెనేలుసభ్యులు, విద్యార్థుల మోటారుబండ్లు, రిక్సాబండ్లు, మిడిమిడిఎడ్లలో పోలీసు ఆధికులు, ఇతర పోలీసుభటులు తప్ప తదితరు లేవరును గానరాలేదు. చుట్టుపట్ల నిర్వాసులముగ ఎడారికత గనబడుచుండెను.

సభాభవనములోపల పట్టప్రధాన సభ్యులందఱు ఉండే మోస్తరు విద్యార్థులకు చెంచీలు, కుర్చీలు వేయలేదు అందరు 11 1/2 గంటల పనుండి నిలిచి యుండిరి.

కళాశాలలకు ప్రత్యేక ప్రత్యేక భాగములు నియమించబడి యుండునని విద్యార్థులు, విద్యార్థిణులు చేరి 400 నుండి 450 కి మించి యుండదు. ఎదురుగా వేదికపై సెట్టునభ్యు లాసీన్లు యుండిరి. కుప్పవైపున పండితోత్తములు నిలిచియుండిరి. వారు బహుమానములను స్వీకరించుటకు వేచియుండిరి.

జేల్సు యువరాజుగారు రాగానే, వైసు - ఛాన్సలర్ గా. క. శ్రీనివాసయ్యం గారు పట్టుపట్టించిరి:

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయపు సభ్యులము మేము మీకు స్వాగతము నిచ్చుచున్నాము. పాశ్చాత్య విశ్వవిద్యాలయములతో సరిపోల్చి చూచినచోడల, మా విశ్వవిద్యాలయము నిన్నటి కుతువుల గలదనుచున్నది. విద్యార్థులు అంగీకరింప, హైందవుల నాయత్వము క్రింద మేము ఇప్పుడు అభివృద్ధి కొంది విజయము గాంచుచున్నాము. పండితోత్తములు, ప్రజా విశేషములు గల రాజ్యతంత్రజ్ఞులు, గొప్ప న్యాయవాదులు, అనేకమంది పౌరులు మా విశ్వవిద్యాలయమునుండి బయలు వెడలుచున్నారు. ప్రాచీన గ్రంథపరిశోధన, నూతనజ్ఞానసంపాదనయందు మేము కీర్తిగా చెప్పుకొనజాలము. త్వరలో ఈలోపము సరిపెట్టుదును. మీ ప్రక్కన నిల్చియున్నవారు గొప్ప పండితులగుదురు. వాఙ్మన వసారమైనను, వారు నిరుపేదలు.

యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము

వైసు-ఛాన్సలరుగారు, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయపు సెట్టునభ్యు, విద్యార్థులపక్షమున నాకు మీరు హృదయపూర్వకముగ స్వాగతమిచ్చినందులకు నేను మీ కతుల్యతాహముతో వందనము లర్పించుచున్నాను. మిమ్ములందరిని నేను సంఘించుటకు నాకత్యానందము కలుగుచున్నది.

వైసు-ఛాన్సలరుగారు, మీ విశ్వవిద్యాలయము ప్రపంచమందంతటికి బయట పంపుచున్న జ్ఞానలగు విద్యార్థులను గురించి మీరు గర్వపడవచ్చును. న్యాయముతో గర్వపడవచ్చును. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయపు విద్యార్థుల 1. ద్వైవిశేషముల కీర్తి మీ రాజభాని వెలుపలగుడ అత్యధికముగ రాజించుచున్నది. ఆవిరకాలములో నూతనవిద్యా వ్యాపకమునకును, ప్రాచీన గ్రంథపరిశోధనకును మీ విశ్వవిద్యాలయము కేంద్రస్థానము కాగలదని నేను మీతో బాటునున్నాను.

నే నిష్పక్షిక సత్కార్యమును చేయుటకు సంతసించుచున్నాను. ప్రాచ్యజ్ఞాన సంపాదనము గలిగిన కొందరు పండితులకు బహుమానముల నియ్యవలసివచ్చినది మీరు కోరుచున్నార. వారి పాండిత్యము ఇట్టి బహుమానముల బొందుటకు వారికి అర్హతను గలిగించుచున్నది. ఈ ఆసాధారణమైన గౌరవమున కర్హులుగా నెన్నబడినవారిని నే నభినందించుచున్నాను.

ప్రభుత్వమందిరము

యువరాజుగారి రంతట తిరిగి ప్రభుత్వమందిరమునకు వెళ్లిరి. అచ్చట భూస్వాములు, జమీందారులు చేరి యువరాజుగారికి స్వాగత మర్పించిరి.

యువరాజుగారి ప్రత్యుత్తరము.

మహానీయులారా! ప్రియులతో గూడిన మీ స్వాగతము నకు నేను మీకు వందనము లర్పించుచున్నాను. మీ రాజభక్తిని గురించి నేను జాగ్రత్త పార్యభూమునితో ముచ్చటించెదను.

రాష్ట్రమందలి ప్రధానభూస్వాములగు మిమ్ము నేను రాగానే సంఘించుటకు నాకత్యానందము కలుగుచున్నది. రాష్ట్రవ్యవహారములను నడపుటకు మీ స్థితి మీకు హక్కును గలిగించుచున్నది. మీ ఆశయము లభివృద్ధి చెందవలెను. కాంతి క్రమములతో గూడిన అభివృద్ధి గావలెనని మీరు కోరుచున్నారు. మీ ఆశ అభివృద్ధి జెందవలెను. అంగ స్వామాజ్యముతో మీ సంబంధబాంధవ్యములు బలపడునట్లు అభివృద్ధి గావలెనని మీ రక్షేపించుచున్నారు. ఇట్టికోరికలు, మహానీయులారా, మీరు కీర్తి నిచ్చుచున్నవి.

భావికాలమును అన్ని సంవత్సరములందు మీరు విజయము లగుదురగాక!

మహాత్మా గాంధీ

ఆరోగ్యదీగర్వని

వడ్డి శ్రీరామమూర్తిగారిచే సంపూర్ణముగా నాంధ్రీకరింపబడినది. సర్వజనులును చదివి ఆచరణలో పెట్టుటయే మా ముఖ్యోద్దేశము గనుక ఆసలు ఖరీద క్రి అమృతమున్నాము.

ప్రతి 1 కి 0.6-0.8 లు మాత్రమే.

మేనేజరు:— పాపులర్ స్వదేశీస్టోర్సు.

(3358) వెదాపురం (గోదావరి)

కాస్తాపాలిటక్ క్లబ్.

యువరాజుగారి కార్యక్రమమునందు కాస్తాపాలిటక్ క్లబు సందర్శన ముందుకుచే క్లబు అలంకరింపబడియుండెను. సాయంకాలము 6 గంటలకు క్లబులోని దీపములు వెలిగింపబడి మెరుయు చుండెను. మొదట మదరాసు గవర్నరు విల్లింగ్డన్ ప్రభువుగారు వచ్చిరి. తరువాత కొంతసేపటికి వేల్సు యువరాజుగారి రేలెంచిరి. క్లబునందలి యేర్పాటు లన్నియు రెనులెనెటు కంపెనీవారి కప్పగింపబడి యుండెను. క్లబునందు యువరాజుగారు వచ్చునపుటికి సభ్యులు కొందరును, కొందరు యూరోపియన్ లును కూడియుండిరి. యువరాజుగారి మోటారుకారు క్లబులోనికి రాగానే క్లబు అభ్యుత్థులను ఉపాధ్యక్షుడును, కార్యదర్శి యువరాజుగారిని సత్కరించి లోనికి గొంపోయిరి. సుగుణ విలాససభగా రొక తమిళనాటకమును ప్రదర్శించిరి. నాటకము సుగుణవిలాససభ సభ్యులచే ప్రదర్శింపబడినను, క్లబునందు చేరిన వారు కలించియుండింత జయప్రదముగ జరుగలేదు. కొంతమందికి నాటక మాకాభంగము కలిగించెను. తరువాత కొంత సంగీతకాళము ప్రదర్శింపబడినపిమ్మట అధ్యక్షుడు యువరాజుగారిని పుష్పమాలాలంకృతులజేసిరి. నాటకము గాని, సంగీతము గాని, వానియందు పాల్గొననవారి కెట్టులుండెనో గాని యువరాజుగారికి ఏమియు బోధపడినదిగాదు. యువరాజుగారికిని, సత్కర అతిథులకును అల్లాహ్ వరము లాసంగినయంతయు క్లబు కార్యక్రమము ముగిసెను.

భీమునికట్టుము.

యువరాజు గారి ఆగమనగౌరవార్థమై యీ పురమందు 2000 మంది బీదలకు అన్నదానము చేయబడినది మునిసిపలు అధ్యక్షులు తంతివార్త పంపుచున్నారు.

మలబారు.

18 వ తేది కల్లికోట నగరము పతాకములతో అలంకరింపబడిన విద్యార్థులకు మిత్తాను పంచిపెట్టబడినది. బీదవానికి పురప్రముఖుల నేకులు అన్నదానము గావించిరి. ఏనుగులతో గొప్ప యూరేంపు జరిగెను. పురప్రముఖులు అధికారులు అనేకులు ఉత్సవములలో పాలుకైకొనిరి బహిరంగసభలో జిల్లాజడ్జిగా జవన్యసిచిరి. 17 వ తేది నుడ అన్నదానము చేయబడును. రాత్రి దీపములతో పురమంతయు అలంకరింపబడినది. పొన్నాని మునిసిపలు సంఘమువారు 18 వ తేది న బీదలకు సంతకృతులు గావించి, యువరాజునకు దీరాయుష్యము కోరుచు దైవప్రార్థనములు సలిపి యీవార్త కోమరు ప్రభువుగారికి తెలియబరచిరి.

ఇదికాక మామారు, కన్నమారు, ధమపూర్తి, పాలపూటునందు యువరాజుగారు సందర్శనమున ఉత్సవములు, ఉరేగింపులు అన్నదానము జరిగిన వని ఆ సోసియేటెడు ప్రెస్సువారు తంతివార్త పంపుచున్నారు.

డిల్లీ కార్యక్రమము.

యువరాజుగారు ఫిబ్రవరి 14-వ తేది సాయంకాలము మూడున్నర గంటలకు డిల్లీ చేరెదరు. 15-వ తేది ఉదయం సప్తమ ఎడ్వర్డు చక్రవర్తి మెమోరియలు ప్రారంభ మహోత్సవము జరిగెదరు. సాయంకాలము పోలోఆట రాత్రి విందు జరుగును.

- 16-వ తేది ఉదయం పింఛనుదారులసందర్శనము సాయంకాలము దర్బారు రాత్రివిందు జరుగును.
- 17-వ తేది ఉదయం కిచనరు కళాశాల శంఖస్థాపన మహోత్సవము; సాయంకాలము పోలో ఆట జరుగును.
- 18 వ తేది మధ్యాహ్నము వైరుకులను సందర్శించుట, సాయంకాలము వైసికుల విందు సంస్థానాధీశులవిందు జరుగును.
- 19 వ తేది మిలిటరీ పారేడు జరుగును.
- 20 వ తేది పోలీసుపారేడుఆటలు, విందులు జరుగును.
- 21 వ తేదిని హజరీమైదానమునందు జేడుకలు జరుగును.

రాత్రి 11గంటలకు యువరాజుగారు ఢిల్లీ వదిలెదరు. యువరాజు 14 వ తేది సాయంకాలము ఢిల్లీ (నలిం ముగరుప్రేమను) చేరగ నే, అచ్చట నిర్మింపబడిన పండిలిలో మునిసిపాలిటీవారి సన్మానపత్రము సమర్పించబడును. ఢిల్లీకాననభల సభ్యులు యువరాజుగారిని సందర్శించెదరు. పిమ్మట గొప్పవైభవముతో యువరాజుగారు ప్రభుత్వభవనమునకు వెళ్లెదరు. అచ్చట సుస్థానాధీశులు యువరాజును సందర్శించెదరు. ఈసందర్భమున జరుగు ఉత్సవములు మున్నగువాటికి రాదలచుకొనినవారు ఢిల్లీ శైక్తిటియటునందు ఇందుకోరకు ప్రత్యేకముగ నియమింపబడిన అధికారికి వ్రాసికొనవలయునని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

శ్రీశీతారామాంజనేయనాటక సమాజము, ఏలూరు.

జయనగరములో

అయోధ్యా మైదానముమీద వేసిన నాటకశాలలో 17-1-1922 తేది మంగళవారము.

చిత్రనళియ నాటకము

21-1-1922 తేది శనివారమునాడు

ద్రావదివస్త్రావహారణం నాటకము

ప్రదర్శించెదరు.

కట్టవివరం:— రూ 3, 2, 1-0-0, 1-8-0, 0-12-0, 0-6-0. శ్రీలకు రూ 2 0-0, 1-0-0, 0-8-0.

M. N. Rao Yadavalli Suryanarayana
Zamindar, Rao
Hon President, Manager.

యువరాజు గమనము:—

మహాత్మా గాంధీ దివ్యవాణి

“మత్ దేశీయు లందరును పవిత్రమయిన ఖద్దరు వస్త్రములను ధరించవలెను”.

గుర్త చేతిమాలతో తయారుచేయబడిన భోవతులు, కందువాలు, చీరలు, కోటింగు, వర్తింగులు, కుప్పట్లు, గాంధీ టోపీలు వగైరాలు మాకద్ద సరసమయిన ధరలకు దొరకును, అద్దరుకు లక్షణమే పంపబడును.

జన్మభూమి స్టోర్సు
(యంపసు తియేటరకు ఎదురుగా)
నెం 18/174 హైకోడ్డు,
నెం 26 వల్లభ ఆగవారం ట్రిప్పికేను,
మదరాసు.

ప్రకటన.

నెల్లూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

స్వామికాజు 1921 సం॥ నెం. 423 రు.
వాది:—గంగవరపు నారాయణుడు.

అండు,
ప్రతివాదులు:— 1. మేకల మునిగాడు వగైరాలు సాక్షి
పునగోడు, ఆస్తికూరు తాలూకా.
ఇందువల్ల 1-టా ప్రతివాది మేకల మునిగాడికి తెలుపబడునగా, ఈ నెంబరున పై చెప్పినవారికి ట్రాక్ సభరు అయినట్టిన్ని 1-టా ప్రతివాది ఇంద్ర వరసప్పనాయుడికి కార్యముకై సం॥ జ్యేష్ఠ శుద్ధ ౯ కు సరియగు ది 18-6-18 సం॥ నెల 1-కి రు 100 కి రు 0-12-0 లెఖన వడ్డీతోటి యిచ్చేలాగున వ్రాసియిచ్చిన పోనోటు బాబుకు రు 76-7-5 రాబట్టుకొనుటకు దావా తెచ్చియున్నారు. ఈ దావా 1922 సం॥ జనవరి 23 తేదికి 1-టా ప్రతివాది హాజరుఅయి తనవాదము తెచ్చుకొనుటకుగాను వాయిదా నిర్ణయించబడినది. 1-టా ప్రతివాది హాజరుకానియడల వాది యక్కసాక్షిగాడికి బొందుచున్నాడు. ముడుంబి రంగార్యులు, వాది పీదరు, 7-1-2.

దేశాభిమానులు గండు!

మేలై నకదుర్గు వంద రు ౧-౨-౦
(8272) దిండ్లు వంద ౦-౫-౦
స్వదేశీవస్తువులతో తయారుకాబడిన నలుపు నాలు పీసె ౧-కి ౬-౦-౦
వలయువారు పోస్టేజీ సహా ముందు వ్రేకము పంపవలయును.
కా. వెం. రంగయ్య, కలిగిదుర్గం, నెల్లూరుజిల్లా.

తెలుగుదేశ వాఙ్మయపత్రిక
కాస్తాపాలిటమును తెలుగున వివరించు మాసపత్రిక.
5-వ సంచికయందలి అంశములు.
గౌరవ న్యాయదర్శనము, శ్రీ కొవ్వెజ్జా లక్ష్మణరావుగారు ఎం. ఏ; [గారు;
కళాదైవకేషికదర్శనము, శ్రీపండిత వెంకటరమణాచార్యులు సంస్కృతవాక్యకరణప్రదీపము, సాహిత్యకావ్యవిమర్శనములు, శ్రీ. ఉమాకావ్యవిద్యాశేఖర. సంకల్పమునకు చందా రూ ౨, ట్రెలింగ చిత్తకథలు రూ 0-౮-౦
మేనేజరు, తెలుగుదేశ వాఙ్మయసమితి,
(8887) తిరుకల్లిక్కేడి, మదరాసు.

హనుమాన్ బోర్డు సబ్బు చర్చి వ్యాధులను అత్యాశ్చర్యకరముగా

గడుపును.

ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదరు, మద్రాసు

స్వరాజ్యార్థత

(వంగల నరసింహాచార్యులు)

హిందూదేశమును కాపాడు బాధ్యత తమ వైపున దనియు అశక్తులైయున్న భారతీయుల కిప్పుడు స్వరాజ్య మిచ్చుటవలన నరాజకము ప్రబలుననియు తాము తమ బాధ్యతను త్యజించిన వారమగుదుమనియు అనేకులు భారత సేవపేరున తమ యుద్ధరహిత మణి చేసికొని ప్రస్తుతము పింఛను తీసుకొనిన యాంగ్లేయుల పలుమారు పల్కుచుందురు. ఈపల్కుల నిజానిజముల నారయుదము

హిందూదేశమును కాపాడు బాధ్యత వీరివై నెవరు పెట్టిరి? ఈ బాధ్యత ఎవరేర్పాటు కొఱచు? ఇంగ్లీషు భాషయందు (Trust) అను పదమునకు బాధ్యత యని వాడుచున్నాను. బాధ్యత కలుగజేయుటకు భారమనిచ్చుమనిషియు భారమునండిరక్షణ పొందు మూడవవాడును యుండవలెను. చరిత్రమును పరికించిచూచిన యెడల నాంగ్లేయులవై బాధ్యత నెవ్వరును పెట్టియుండలేదని తేలగలదు. వీరు ప్రభుత్వమున వర్తకులుగ నివటికివచ్చిరి. అప్పటి రాజుల యాదార్యము మూలమున నిలువ నీడనంపాదించిరి. కాలకర్మవశమున నప్పటి ప్రభుత్వములు బలహీనమగుటయు నీవర్తకు లుచ్చరించుట విధనాడి స్వలాభార్థము పోరాటములు కల్పించుట, ఆ పోరాటములకై తమవైస్య సహాయముల విక్రయించుట కుట్రలు జేయుట, పోర్టు రీలుచేసి మోసము చేయుట, అసహాయులైన విరోధులను మరణశిక్ష చేయుట మొదలైనవానితో నధికారమునకు రాగలిగిరి. అప్పటి దుర్మయములు మకాలేవ్యాసములు వారెక్ పేర్కొనిన పార్లమెంటులో చేసిన విచారణలు చదివిన గోచరము కాగలవు. వర్తకంపెనినండి ప్రభుత్వమును పార్లమెంటు తీసికొనిన వెనుక కంపెని వారి మన్న యధికారములు గాక నితరము లుండజాలవు. కావున వీరికి బాధ్యత కల్పించిన దెచటను కానరాదు. స్వంతకల్పిత బాధ్యత యను వాదమునకు వైపేర్కొనిన దుర్మయములే జవాబు. స్వలాభార్థము దుర్మయములతో ప్రారంభించిన ప్రభుత్వములో బాధ్యత యెట్లుండగలదు. పార్లమెంటువారు ప్రభుత్వము ను తీసికొనిన వెనుక భారత దేశమునకు జాల మేట్లు కలుగజేసియెడల తమదేశీయులు జేసిన కార్యముల పాపమునకు ప్రాయశ్చిత్తము జేసికొనగలుగుదురేమోగాని మనకు భిక్ష పెట్టుటకాదు. బాధ్యత కలుగజేసిన మనిషి లేదని తేలినది. ఈ బాధ్యతయొక్క ప్రయోజన మనుభవించు వారెవరు? ప్రస్తుతచారిత్రియము చూచిన నీర్థునిండియాకంపెని ప్రభుత్వమింకను సాగుచు నేయున్నది గ్రహింపగును. కంపెనీ ప్రభుత్వములో తమకు నాకరులు ఆయాగ్రహింపకుట భారతీయులకు విద్యగరవుచుండిరి. ప్రస్తుతవిశ్వవిద్యాలయములంత కంటె విశేష కార్యమేమియు చేయుటలేదు. కంపెనియుద్యోగుల కొరకు ఇంగ్లాడునుండి పిల్లకాదులను తీసుకవచ్చుచుండిరి. కాంగ్రెసు 20 సంవత్సరములనుండి పోరాడుచున్నను సివిల్ సర్వీసుపరీక్ష భాగత దేశమున చేయుటలేదు ఇక వర్తక విషయముల పరికించినయెడలనాంగ్లేయవర్తకుల పౌకర్యార్థము భారత దేశమున కెంత కీడు వాటిల్లినను ప్రభుత్వమువారు లక్ష్యముచేయరని తేలగలదు. గయులుచే సామానుల కొనుట జ్యోకవోటు చేసినపుడు మున నింకెట్లలో కొనుదానిలో సగము ధుక్కేట్లును. ఆయన నాంగ్లేయవర్తకులవద్దతప్ప నితరుల పెండ్లంగీకరింపరు. దీనికి వారు చెప్పుకారణము ఇంగ్లాడు దేశమున పండినామాను దొఱచునని. ఈ మంచిచెడ్డు భగవంతుని కెఱుక. దాని నెన్నడు ప్రభుత్వమువారు ఋణావుచేసి యుండలేదు. ఈ వై విషయముల బట్టి ప్రభుత్వమువారి పంపిణీ బాధ్యత యెంత విలువగలదో తేలగలదు. ఇక బాధ్యతను నిర్వహించుచున్న విధానములు లోకప్రసిద్ధములైనవి. పంజాబు హత్యలేమి, మహమ్మదీయ మతవాంఛల తీర్పుటయందేమి, మలబారు లైలుచే మరణములందేమి, ప్రస్తుతము నాయకులందరిని కారాగారములందుంచుటయందేమి, బహుచక్కగవిశదమయినది. ఇట్టిబాధ్యతాచామును తమభుజములనుండి తిప్పించుకొని మనవై పెట్టి తమయవధి తప్పకొనరాదా?

ఈబాధ్యత మనకిచ్చుటకు మన మనర్హులమట. స్వరాజ్యార్థత యేనిషయములవై నాధారపడియుండును? మనయనర్హత కాంగ్లేయు లిచ్చుకారణములనే యారయుదము. మన దేశమున చదువ

నేర్పినవారు బహుశక్తువట. అందువలన యనర్హులమట. అటులైన చదువురానివారు స్వవిషయముల నిర్వహింపలేరవటయో? ఇట్లు చరిత్రము ఋణావుచేయ గలదా? ఆంగ్లేయులు చాలెనురా జానుచుపి పార్లమెంటుసాపిండునాటి కింగ్లాండునందు విద్యావంతు లెంతమంది యుండిరో? విద్యావంతులకంటె త్రాగుబోతులే యెక్కువయ్యుండిరి. ఈస్టాలో వారు ప్రభుత్వమున 100కి 10మంది విద్యావంతు లుండెడివారు. పిల్లవానంతము 100 కి 85 మంది చదువనేర్పిన వారు కాననగుచున్నారు. విద్యవిషయమై చట్ట సభలలో ప్రశ్న వచ్చినపుడెల్ల ధనములేదని చెబుచావుమండిన యెడల భారతదేశమున విద్య యభివృద్ధియందు పెట్టు? ఆదాయములో సగము వైస్యమునకు ఖర్చుపడుచుండిన విద్యాభివృద్ధి చేయు పెట్టు? విద్యాభివృద్ధి స్వరాజ్యములో జరుగును గాని విద్యాభివృద్ధియైన వెనుక స్వరాజ్యము వచ్చునట కల్ల. ఆంగ్లేయులు చెప్పు సాకు ప్రకారము విద్యావిహీనులు గాన మనలైతుల భూములను మన గ్రామ్యులయేట్లు లాగు కొనవలెను. ఇది బాగరిక పపంచ మొప్పు కొనునా?

మనదేశమున వివిధవర్తకులు వివిధజాతులు యున్నందున పోరాటములు పెరుగునట. అందువలన స్వరాజ్యార్థత మనకులేదట. ఈకారణమును జ్ఞానులెవ్వరు నొప్పుకొనకలారు. ఎన్ని మతములు, ఎన్ని జాతులున్నను, జాతీయైక్యత భారతదేశమున స్ఫుటముగా కాననగును. వారి గృహకార్యములు, దుస్తులు మొదలైన యలవాటులు పరికించిన నెవ్వరికైన కాననగును. ఏకజాతి గాకున్నయెడల ఉత్తరమున కాశి, పడమర పడపురము, దక్షిణమున రామేశ్వరము, తూర్పున జగన్నాథము యాత్రా సంచారముల కేల యేర్పాటు చేయబడెను? పనిలేకున్నను యాత్రలపేరున వివిధప్రాంతములకు సంచరింప కల్పించుట కిట్లేర్పాటు చేయబడినదిగాని వేరుకాదు. ఇకమతద్వేషములూ, యంతరించుచున్నవి. ఆంతరింపకున్నను అదియొక కారణముకాదు. ఇంగ్లాండులో ప్రాప్తయెట్లును క్యాబిలిన్సును తిరిగి వీరు వారినిపెట్టిన బాధలు ప్రపంచములో నింకొకచోట కానము. అందువలన నాంగ్లేయులు స్వరాజ్యమున కనర్హులా?

ఇంకా కొంతమంది మనదేశమున ప్రజాప్రభుత్వములవాటు లేదని దానిని క్రమముగ నేర్వవలెననియు చెప్పుచున్నారు. వీరియజ్ఞానమునుచూచి జాలి పడవలెను గాని కొప్పగింపవలెను. మన పూర్వగామపంచాయతీపరిశ్రమల విచారించినవా రెట్టి పిచ్చి భావములను వెల్లడిచేయరు. చంద్రగుప్తు పరిపాలకరిదనున్న పురపాలకము Municipality ప్రస్తుత పాశ్చాత్య పురపరిపాలనకంటెమాత్రము తీసిపోవదు. అవి మనచిత్తిమి కాని తిరిగి నెలకొల్పటకు మన కవకాశమిచ్చిన సులభసాధ్యము.

ఇక మన కికర దేశములలో సంబంధములు తక్కువయినయూ, స్వరక్షణా ప్రవీణత లేదనియు, అందువలన నన్యాయములు తప్పక జరుగుననియు వాదించురు. న్యాయమున కంత ప్రసిద్ధి గాంచని దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రభుత్వములు స్వరాజ్యములు నేయవచ్చువి. వారన్యాయములు చేయుచున్నారను మిషనరీ నాంగ్లేయులు వారి ప్రభుత్వమును కాజేయజాలరు. స్వరక్షణాప్రవీణత మనకెట్లు రాగలదు? ఈప్రభుత్వవిధానము మనలను నిరాయుధులచేయుటవై నాధారపడియున్నది. 150 సంవత్సరములు ప్రభుత్వము చేసిన మనకు స్వరక్షణా ప్రవీణత లేదని నిందించిన యెడల మనలను నిందించుటా వారిని వారే నిందించుటా?

ఎటుచూచినను స్వరాజ్యార్థత నిర్ణయించు మార్గము కాననటలేదు. ప్రజలేకగ్రీవముగ తాము బానిసలగు నుండవలమని గ్రహించి స్వరాజ్యము కావలెనని కోరబడెననాచన యని నిర్ధారణ చేయవలె. ఇదే నూతన యగుత్వమున భారతదేశము స్వరాజ్యముకు సంపూర్ణార్హత కనపరచినది ప్రభుత్వాందోళన కెవరేయేపేరులు పెట్టినను స్వాతంత్ర్యాభిలాష లేదని యెవ్వరు చెప్పలేరు. ఆభిలాష వ్యక్తమైనది గూడకాదు. ఆభిలాష నిర్వహించుట కెంతెంత త్యాగములు కనపరచుచున్నాం! మనస్ఫూర్తిగ నున్నారనుట నిశ్చయము ఈ నిశ్చయము నాంగ్లేయప్రజలు వెంటనే గ్రహించి మన వాంఛ నీడేర్చుపత్తుమున నిరుపక్షముల వారికి తేనుకరము. ఇదిగ్రహించుటకు వారికి భగవంతుడు బుద్ధి ననుగ్రహించుగాక!

అమూల్య గ (849)

(1) అర్ధశాస్త్రము కల
అర్థము 0.8-0; (2) యాగంధ
(3) తదితర (వల) 1-4-0; (5)
యెం. ఆర్. కృష్ణారావు

(2) స్వరాజ్య
కల) యు 2-4-0
తదితర 0.8-0.
నెల్లూరు.

అపాయములు

ప్రతిదినము ప్రతిచోటను కలుగుచుండును. రక్తము కాదుట, ఎముక విరుగుట, బెణుకులు, మూర్ఛ, శ్వాసావరోధము, నీళ్ళలోపడుట, కాలిన గాయములు, నలుకులు, గాయములు మున్నగునవి ఎచ్చటనో యొక్కచోట తప్పక ప్రతీదినము కలుగుచుండును.

సరస్వతి సహాయము లేకపోవుటచే తలుచుగా మరణములు, శాశ్వతమైన దుష్ఫలత, స్థిరమైన మరూపములు కలుగుచుండును. గనుక బాబులు, బాలికలు, పురుషులు, స్త్రీలు, ప్రతియొక్కరను చదువుకొని ప్రభువు చికిత్సను చేయుటకు తెలుసుకొనుట మంచిది.

డాక్టరు యు. రామారావుగారిచే వ్రాయబడిన అపాయములకు ప్రభువు చికిత్స అను గ్రంథము అపాయములు గలిగినవ్యధు డాక్టరు వచ్చునంతదనుక చేయవలసిన ప్రభువు చికిత్సలను తెలుపును. అది బహు సులభమైతే ప్రాయబడియున్నది. విస్తారమైన ఉదాహరణములతో అచ్చు వేయబడియున్నది.

ఆంగ్ల, తెనుగు భాషలలో ఈ పుస్తకము వారకును. ధర 1 కి రూ. 0-12-0 ఇప్పటికి వేనపేలు కాపీలు అమ్మకమైనవి. Sri Krishnan Bros., Chemists & Opticians Post Box No 166, Madras.

ఆయుర్వేద చంద్రిక

ఇది మానమున కొకటివంటున సంవత్సరమునకు 12 గుచ్చములుగా ప్రయోగించబడును. ఆరోగ్యసంబంధముగా, ఆయుర్వేద సంబంధముగా, వైద్యమర్మము లన్నియు కరతలామలకముగా చూపించుచుండును. ప్రతివారము, ప్రతివైద్యుడును, చూడదగినవి. 2 అణాలు బిళ్ల లంపిన మాదిరి పుత్రక యుచితము.

సంవత్సర చంద్రా రూ. 1-0-0. దరఖాస్తు వెంట పంపవలయును. లేక వి. పి. గా పంపుచు పంపెదము. గ్రంథాలయములకు మాదిరి సంచిక యుచితము. మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆయుర్వేద గ్రంథమండలి, పెరిచేపి - నెల్లూరు జిల్లా 8-51

అనుకమునకు సిద్ధము

అన్నివిధముల ఫోటోలు చేనాలు చతురైన ధరలనున్నవి. స్వస్థపఱుటకు ఉత్తమ. గ్రహిత సుధ ఆయుర్వేదవైద్యము. రోగికి రోగము లెప్పుడు తలెత్తెనే అర్థమిమ తెల్పానుటయ్య: ఒకటికి రూ. 1-8; 8-8; రూ. 4; 6-8; 7-8; 12-8, 14.

లక్ష్మీ-నరసింహ చిత్రరంగుల పటములకోటి గల 1922 సం॥ క్యాటెడర్లు 20" X 10" కొలత గలది అణాలు 10, ముందు నెకలు ముద్రపెట్టెను. 1. స్వరాజ్యగీతములు (తెనుగు) అణాలు 2. స్వరాజ్యమే శరణ్యము (తెనుగు) 3. హైందవ స్వరాజ్యము (తెనుగు) ౧. జెగదీపన్ అండు ౧౦. తిరుళ్ళిక్కణి, మదరాసు.

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి రామశాస్త్రి

వ. కే. వ. సి. వారి
క్షీరవర్ధని

ఈ విద్యావృత్తము తల్లులకు సాలను వృద్ధిజేసి కరీర పుష్టిని కలిగించును.

పిల్లలకు సంజీవి. పక్ష్యము లేని రుచిగల రసాయనము. వారి కన్న మిల్లిన్న బుడ్లలో పనిలేను పిల్లలు, తల్లి పిల్లలు సుఖపడదు. బలహీను లగు పిల్లలకిచ్చిన జల్మిచ్చునని పోయి దోహద్యుక్తి కలుగును. వెల బుడ్లి 1-కి 1-8-0 (8847) వి. పి. లో కలసి రూ. 2.

మావద్దను ప్రసిద్ధుడు ఆయుర్వేదవైద్యములు చిక్కును ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

విదేశ వార్తలు

గనులపనివాండ్రు సమ్మె

రాయబారులకుగాను ఒక మాసమువరకు సమ్మె నాపి యుంచవలెనని గనులసంఘమువారు కోరినను దానిని నిరాకరించి ఇండస్ట్రియల్ డిస్ట్రెస్సును వారు తక్షణమే సమ్మెకట్టు ప్రారంభింపవలయు నని తీర్మానించిరి.

జనరలు స్కూలు

సమ్మెకట్టువలన బొగ్గుగనులు మూసివేయబడిన యెడల కార్మికులు ప్రజలకు ద్రోహమొనర్చినవారగుదు రని జనరలు స్కూలుగారు కార్మిక కార్యనిర్వాహక సంఘమువారికి హెచ్చరిక నంపెను.

కష్టతరపరిస్థితులు

జనవరి 10:—పత్రికలు ఈదినమున సమ్మెవలని కష్టము లను గురించి వాకొనుచున్నవి. జనరలుగారి హెచ్చరికకు వ్యతిరేకముగా సమ్మె జరుగుచున్నది. ఈ సమ్మె తెల్లకార్మికులు తాము నాశనమై పోతుంటుంటు గావించుచున్న పోరాట మని సమ్మెదారులు దెలిపిరి. ఇందువలన 21 గనులలోను 24 గనులు మూసివేయవలసి వచ్చును. సమ్మెసంఘమువారు సమ్మెదారులు కాంక్షముగ నుండవలెనని హెచ్చరించుచున్నారు.

బొగ్గుగనులయందు ఒక్క సి.వ్యవసాయ ఇదివరకు కూలికంటే 5 పి.ల్లింగు తగ్గించుటవలన ఈ సమ్మె సంభవించెను. బొగ్గుధర తగ్గిపోవుటవలన నిల్లు చేయవలసినవైనను.

యూనియనులకు మూలధనము తక్కువగ నున్నను ఈపోరాట వంత మొందుటకు చాలకాలము పట్టునని యెంచుచున్నారు.

కేన్సు సమావేశము

జర్మను ప్రతినిధులు

జర్మను ప్రతినిధులు నువ్రిము కాన్సిలు సమావేశమునకు 11 వ తేదీని హాజరు గావలెనని తెలిపిరి.

ఆర్థికసంఘమువారు 200 లక్షల పౌనుల మూలధనముతో నొక యూరపు ఆర్థికసంఘము నెలకొల్పవలె నను నూచనను విడిచివెట్టిరి. దాని స్థానమున 20 లక్షల మూలధనముతో నొక బ్రిటిషు సంఘ ముండవలెనని తీర్మానించిరి. ఈ మూలధనము నాసంఘమునందు జేరిన వివిధ కంపెనీలవారు సహకూర్తురు.

రష్యావారు సమ్మెతింటుట

జెనీవా సమావేశమునకు రష్యా ప్రతినిధుల వంపుటకు రెనిను గా రొప్పుకొనిరి. వీలుగా నున్నయెడల వారే యీ సమావేశమున కనుబెంతురు, లేకపోయినయెడల రాయబారుల నియమింతురు.

నష్టపరిహారములు

జనవరి 10:—జర్మనీనష్టపరిహారములను గురించి ఈక్రింది విధానము నూచింపబడె నని పరాసువారికి దెలియవచ్చుచున్నది. జర్మనులు వస్తుసాగుగ్గిరూపమున 17500 లక్షల బంగారు మార్కుల నీయవలెను. అందు బ్రిటిషువారు 1000 లక్షల మార్కులను దీసికొనెదరు. ఇటలీవారు 2400 లక్షలను జెర్మీయము 1250 లక్షలను జపాను 80 లక్షలను పరాసులు 12500 లక్షలను మిగిలిన మిశ్రమండలి దేశములు 280 లక్షలను దీసికొనెదరు.

గత జూలైమాసమున నీయబడిన ఒక మిలియర్డు బంగారు మార్కులలోను జెర్మీయమువారు 5190 లక్షలను గ్రేట్బ్రిటను 4500 లక్షలను ఇటలీ 310 లక్షలను దీసికొనెదరు.

జర్మనులు 1922 సం॥ నిచ్చు రొక్కమునందు బ్రిటిషు వారు 1890 లక్షలను మిగిలినది జెర్మీయమువారును దీసికొనెదరు బ్రిటిషువారి వాటాయందు 1890 లక్షలను పరాసువారు బదులుపుచ్చుకొని ముందు జర్మను లిచ్చు నష్టపరిహారములనుండి తీర్చెదరు.

జనవరి 10:—జర్మను ప్రతినిధులు పారిసున కేదినము వచ్చిరి.

భారతవైద్యము

ముఖ్యమూర్ఖులు - తగ్గించుట

జనవరి 9:— సామ్రాజ్యరక్షణ సంఘోపసంఘమునండి లంసను మైన్సుపత్రి కావితేజుడుడియల వ్రాయుచున్నాడు:— ఈసంఘమువారు భారతవైద్యమున ముఖ్యమగుమూర్ఖుల నూచించిరి. వీనిని అనుకూలభావముతో విచారించుచున్నారు. విదేశములవాడినండి రక్షించుటకు దేశమునందలికాంతిని కాపాడుటకును అనవసరమగు వైద్యమునుమాత్రమే యుంచవలెను.

ఆర్థికదళమును 39 పటాలములనుండి (యద్దమునకు పూర్వము) 21 పటాలమువరకును, పదాతిని 132 పటాలములనుండి 103 పటాలములవరకును తగ్గింపబడునని ఎంచుచున్నారు.

విమానదళసహాయమువలన నీ తగ్గింపులు సాధ్యమగును. సరిహద్దు ప్రాంతముల మూకలవిషయమున విమానదళ మంతగా సుపయోక్తము గాదు. ప్రస్తుతవిమానదళస్థితినిబట్టి మాచియెడల నది భూవైద్యసహాయము లేక పనిజేయజాలదు. సిహా యుత్తర వునుగాక ఆంగ్లప్రభుత్వ ఉత్తరపులకొరకు వేచియుండు విమాన దళమువలన నెక్కువ సమాకార ముండజాలదుగాన నావిమాన దళము భారతవైద్యాధీశుని యధికారముక్రింద నుండవలెను.

పంజాబు సరిహద్దుల వైద్యము సేర్పాటు చేయవలెనని నూచనలు గావించబడినది తెలియుచున్నది. గత 12 సంవత్సరముల మార్పులను 12 పదాతిపటాలములందును 5 ఆర్థిక పటాలములందును మార్పులు గల్గింపలేదు. ఇవియన్నియు సేకనిర్మాణముక్రింద నుంచుటకు వీలందును. ఇందువలన వ్యయము తగ్గును. నివేదికము

జనవరి 10:— సామ్రాజ్యరక్షణోపసంఘమువారి నివేదికనుగూర్చి యభిప్రాయములు ప్రకటించుట కింకను సమయము రాలేదు. ఈ సంఘమువారి కార్యము ఇంకను పరిణామావస్థ యందే యున్నది.

పొంగలివండుగకు కావలసినవి

మీరు ఏల స్వదేశిబట్టలను కొనకూడదు?

బెంగళూరు, కాశీ, కంచి, నేలము, మధుర, అహమదాబాదు బొంబాయి, కలకత్తా, పూనా, మున్నగు జాగాలలో నుండి హిందూదేశమునం దుండు యితర బాగములనుండియు చీరలు, దోవతులు, అంగవస్త్రములు, తలపాగాలు మున్నగు సరకులు పురుమాషి మాదిరిలలో తెప్పించియున్నాము.

చల్లారాం గైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దములతో అందముగ నుండు సాపు

9, 10, 11, రత్నన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్ర ప చారిణి గ్రంథనియము, రాజమహేంద్రవరము

నవలలు	పుస్తకములు	నవరసభరితము లగు	పురాణములు	నవలలు
ముచ్చటైన బొమ్మలతో ముద్దలాలకు క్యాల్సికోలైడుతో 250 పుటలకు దట్టముగాకుండ 2 మాసముల కొకసారి వెలువడును. పుస్తకము వెల-పోస్టేజికాక చందాదారులకు రు 1-0-0 మాత్రము. చందాదారు లగువారు ప్రతీకరుమును 0-2-0 లు ముందుగఁ బంపవలెను. ఇదివరకు 80 గ్రంథములు ప్రకటింపఁబడినవి				
		సిద్ధముగ నున్న డి.కె.కృష్ణ వ్రాసినవి		
1 మాయావి	రు 1-8-0	6 ప్రతిజ్ఞాపాలనము	1-8-0	
2 నుశోరమ	1-8-0	7 నీలాంబరి	1-8-0	
3 మాయావిని	0-12-0	8 లక్ష్మీదూపాయలు	0-12-0	
4 మరకతిరుంజామ	1-5-0	9 మాధవ సేనుడు	0-8-0	
5 పరమరహస్యము	1-8-0			

చందాదారులగు వారిలకు రు 10-18-0 గ్రంథములు పోస్టేజికాక రు 7-8-0 లకే వచ్చును.

అధ్యక్షుడు.

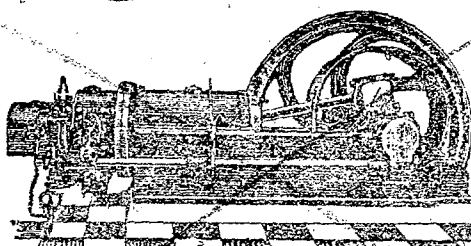
రబ్బర్ క్రాడాయిలు ఇంజనులు

(3881)

20, 26, 60

గుర్తముల

వపరుగలవి

ప్రాకులో సర్ది

ముగనున్నవి.

ధరలు సరసము

మావద్దవిల్లుపామానులు యావత్తుగూడ దొరకును.

ఇండియన్ రబ్బర్ అందు ఇండ స్ట్రీసు కంపెనీ,

లు "Lucky" 40 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఒక ఆహ్వానము

ఈ వారములందు అనేకులగు మాస్టే హితులు వారి బేరమునుండి యిచ్చటికి వచ్చియున్నారు. వారిలో కొందరు మాకా ర్యాలయమున వచ్చియుండిరి. ఇదివరలో మాతో వ్యాపారము చేసి అ.ద.నిన్ని మాకు చూడ క తూహలము కలదు. మరిన్ని ఖాతాదార్లు కానివాడైతే మాకా ర్యాలయమునకు వచ్చి మాకొత్త బిరుదులను చూచుటకు సంతోషముగ ఆహ్వానించుచున్నాము.

ఈ ఆహ్వానమును కఠివారికిని మేము కంపిసలులనే భావించి మాసంఘమున కిలకించుటకు రా వచ్చును. కొనవలెనది నిర్బంధమేమియు లేదు. అయితే వారందరికీ మా ధరలబాపితా నిచ్చెదము. తీరికయగు కాలములందు చదివి చూచుకొనవచ్చును.

గడియారములు, పెద్దగడియారములు, పౌంఠెకలములు, వాటర్ మేనుకలములు శ్రోత్ర శ్రోత్ర రకములు మాకా ర్యాలయమున యున్నవి. మేము బ్రంజ్ పెట్టెలు, లోలుసంఘలు, క్యాలెండర్లు, డైరీలు మొదలగు రకములన్నియు సీనునండి తెప్పించియున్నాము. వాటినిన్నిటిని తమకు చూడగలము.

మన యువరాజుగారు సంచారములో నున్నతరి వాడు కొనుగట్టి బండికి సమానముగు శ్రాస్తీ కారును చూడవచ్చును. బాద్మికాడు, విల్లీన్ నెట్టు, హంబల్, రినాల్డు మొదలైన శ్రోత్రరకముల మోటారుకార్లుకూడా మాకా ర్యాలయమున కదగ్గింపబడియున్నది.

మా త్రొక్కుడు బండనుగురించి చెప్పు నక్కరలేదు. ఏలన మీకు మావద్ద మంచిరకముల ట్రంప్ బి. యన్. ఎ. కె. బీము, క్రైనాక్, క్రియల్, ఇకవిట్టు మొదలగునవి వివిగ నుండునని తెలియును. అవి యన్నియు మాసైకిల్ డిపార్టుమెంటులో నున్నవి.

యిచ్చట మావద్దపున్న అన్ని సామానులుగురించి వివరముగ వ్రాయబాలము అయితే తాము మద్రాసు నడలుటకు మునుపు మాకా ర్యాలయమును చూడవలెననిని కోరెదము. తాము త్వరలోవచ్చుట చాలా యుక్తము.

అడిసన్ అండు కంపెని లిమిటెడ్, మాంటు రోడ్ - మదరాసు.

బ్రాంచిలు బెంగళూరు - ప్రదక మండలము.

“దేవాచ్యుతరసము”

(31)

సర్వోత్తమము - దేశీయ దివ్యాచ్యుతరసము.

భగవంతుని పరిపూర్ణ అపారకరుణాచ్యుతము. కాకత్రక్తిచెందినదైవదాతృత్వము. కలయకం దైవము ఏకమయ్యును దైవము, వాటిపై త్తేహ్మదిభేదములు పాటింపక ఎట్టి ప్రాకారవ్యాధులైనను పృథ్వికానామము లావశ్యము లేకనే అపరికిని వెలుపటికి ఉపయోగించుట కనుకూలమైన పాటిలేని సంతోషములి కాలిపుము. ఈ దేవాచ్యుతరసముతో కడుగు ఉపయోగించిన వారు దీని యధార్థస్థితిని చూచి ఆశ్చర్యపడకపోవును. ఇట్టి రోగము నివర్తించునా యని ప్రశ్న కేయ నక్కర లేదు. ఏ మనస్సునిచేత మాదేవాచ్యుతరసమునందే, అదిదే నకలరోగములను నిర్మూలించ సమర్థుడైన పెద్ద డాక్టరు ఉపయోగించెడి విధానమును ముందునంటి పంపబడును. ప్రాసేరును చూచి తీయుడు. దీని అద్భుతశక్తిని నహింకతోక అంత్యమందు, రసము అనెడి పేరుతో మామరసము అనెత్తి యగుచున్నది. కాగ్రత.

మొత్తముగా తెప్పించెడి బ్యాళ్ళలకు

మంచికమిషను ఈయబడును.

1/4 బొత్తు బుడ్డి 1-8 రు 2-0-0

1/2 బొత్తు బుడ్డి 1-8 ,, 1-0-0

సాంపిల్ బుడ్డి 1-8 ,, 0-6-0

ప్యాకింగు ప్యాకేజీ ప్రత్యేకము.

- (1) పి. మధుకృష్ణ శెట్టి అంపు సన్స్, కమిషను ఏజంటు, నెం 43 వరదామూర్తిస్ట్రీట్ విధి-మదరాసు.
- (2) మూలుగుట్ట లక్ష్మీనారాయణకాస్తూరిగారు, బేబ్రో. (గుంటూరుజిల్లా)

కలయకారలు ఈ క్రిందివిధములకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

- (1) మూలుగుట్ట సరసింశాస్వామిగారు, (బ్రాహ్మిటెజ్, దేవాచ్యుతరసము ఆఫీసు, కరూని, S. I. Ry.

లేక

- (2) అశ్వత్థాశ్రమం కో., (కాడ్యే, మదరాసు.

జాతకరత్నము

జన్మరత్నము, పుట్టికేసేది కేరమున్నగునవి లేకయే కుంభతీర్థ ఫలితములను క్యాకెర్లుగ నీసెంగుతో సహా యెన్ని కుంభతీర్థములైనను జ్యోతిష్కర్త సహజము అక్కరలేకయే నీమంటిట తాను వ్రాసికొనగలడు. ధనము, కుంతానము మున్నగు క్యాకెర్లభావములతో మిగిలిన భావములను మీరే వ్రాసికొన గలరు. ఇది యింటిజ్యోతిష్కర్తగారు. దీనివల గు 2 చూపుడు.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,

(3291)

గుకింకోట, నికాఖపట్టుంజిల్లా.

మా బుగ్గవనింపు

యోగ్యతానులెముకు

- (6) తనాశెన్ సేటిసంఘం దుర్గా నడికల్లహాయివారి ట్రాన్స్ నులికలన నేమింటిటవలన రాజకీయము అను నాన్నే హితుడు నపుంసకత్వము లేక గుళుముగా నున్నాను. అతడు 6 సంఘంబడి బాధభయమున దేను. ఇప్పుడు అతను చాలానుభు ముగా నున్నాడని చెప్పబడు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నాను.

చే గాధూ

28-5-19

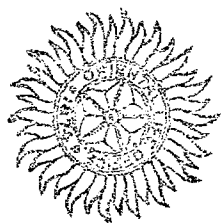
బ్రెజ్ కిషోర్

మిత్రమండలిగంధములు - గుంటూరు.

ఈ వార్షికతని కొను గ. అసహయోగము రు 0-0-0 మహాత్మా గాంధీ కృతీయము. వారికి 0-2 అణాలకే 1. మాయ కోర్టులు ,, 0-0-0 హిందీ మూలమునకు చెక్కిని యిచ్చెదము 3. ఆరోగ్యసాధనము ,, 0-0-0 యనువాదములు హిందీ నకల్ల చందాదారులై నియమితముగ మా పుస్తకముల దీసుకొనగోరువారు ఈ క్రింది చిరునామాను వ్రాయవలెను. సంపాదకుడు,

(3336)

కొలచల కృష్ణనామయాజి, యం. ఏ. యల్. టి.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు సెక్యూరిటీ

లైవ్ అన్యరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం|| స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మా నేజరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ ప్రభు.

ఫస్టు రూ 5,46,00,00 వైగానే యున్నది.

1920-వ సంవత్సరము నందు

నడించెడి 91,00,838-0-11

ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ అమ్మాయి

రెన్యువ మొత్తము 15,44,24,59-11-3

కంపెనీకికంటె ఇన్సూరెన్సు సాలిసి

బాద్లరు బాద్లరు కెల్లిచిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరచున పనిచేయుటకు ఏ ఏ ఏ

కావలయును. వారు అనుభవ కాలుడుగ నుండు

వలయును. ధరావత్తు కెల్లిచినవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యా క్రింది వివరమునకు వ్రాయుడు.

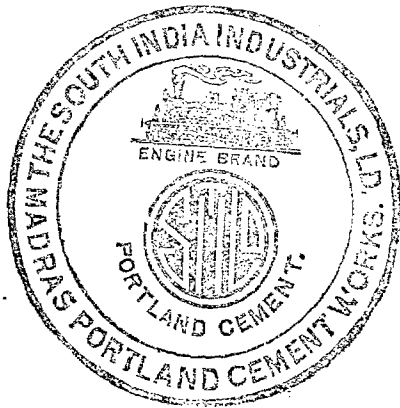
Apply to:—

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras

ప్రఖ్యాతిపొందిన మాయొక్క
 “బ్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమెంటు”
 “ENGINE” BRAND PORTLAND CEMENT

గవర్నెంటు డిపార్టుమెంటులు
 హిందూరాజ్యములు
 గనులుత్రొవ్వ కంపెనీలు
 కంట్రాక్టరులు

మదరాసు కార్పొరేషన్
 మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు
 మునిసిపాలిటీలు
 ఇండ్లుకట్టువారు

ఆందరును విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఏలననగా:-

1. మాయొక్క “ఇంజిన్” బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమెంటు శుద్ధమైన మూలకస్తువులతో చేయబడుచున్నది.
2. బ్రిటిష్ ప్రాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారము శుద్ధముగా చేయబడుచున్నది.
3. అశోకరకములు చేయక, బిక్కరేరకము ఎంతబాగుగా చేయవచ్చునో అంతబాగుగా చేయబడుచున్నది. వైద్యుల కారణములచేత ఆందరును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలమి సిమెంటుతో యున్నదని ఆందరికిని తెలిసియున్నది.
4. సిమెంటు తీయునప్పుడు “ఇంజిన్” బ్రాండు అడిగి తీసికొనినయెడల కట్టడములందు ఏలోపములు కలుగ శోరవు. సిమెంటు వాడుటయందు ఏసంశయములు యుండినను మాకు వ్రాసిన వివరముగా వ్రాయగలము.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమెంటు పబ్లిక్

సొంతదారులు:

ది సౌత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్

పోస్టు పెట్టె 101, మదరాసు.

THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS

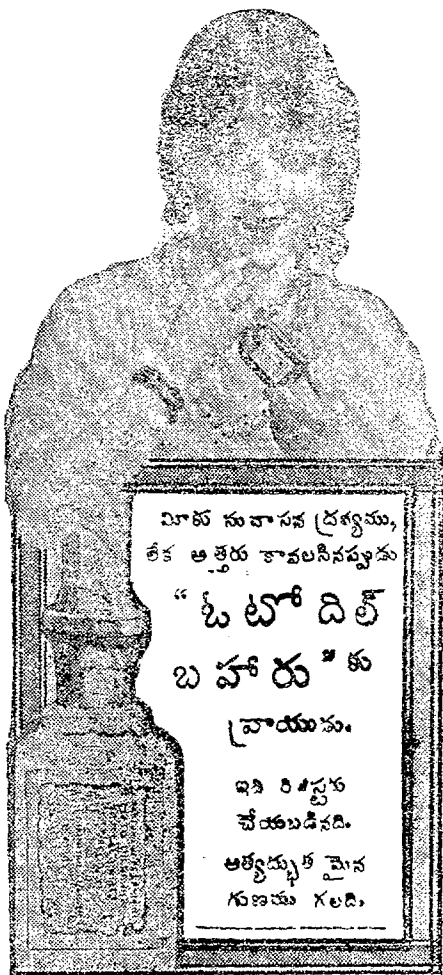
Proprietors.

THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.

(8049)

Post Box 101, MADRAS.

International Ad. Service. S-83.

వెంటుక లే ఆందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దువ్వెనతో ఊడి రాకమును పే త్వరపడుదు.
 ఊడినప్పుట మొదలు వెంటుకలు పాడైపోవును.
 అంతవరకు రానీయకద్దు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు వెంటుకు.

ఇది రిజర్వు చేయబడినది.

వెంటుకల కెట్టి రోగ మున్ను, శిరో మాంద్య మున్ను,
 యిది దివ్యవృక్షము.

వెంటుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.
 మీ వెంటుకలు మరల యెట్టి మెత్తదమును గల్గి పట్టు
 వలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుడు.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.

వెల బుడ్డి 1-కి 2-క రూపాయి. వి. సి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని పోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
 విక్రయించబడుచున్నది.

1/2 బెన్ను బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0

1 డ్రాము " " 0 12-0

1/2 డ్రాము " " 0-8-0

ఇది మందు లమ్ముకా రందవివక్షమును, సరకు లమ్ము
 వారికధను గూడ దొరకును, శేకున్ను,

సోలు యేకెంటు:-

ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ లిమిటెడ్

కెమికలు కంపెనీ,

115 జమ్మా మసీదు, బొంబాయి.

Sole Agents:-
 Anglo Indian Drug and Chemical Coy.,
 155, Jumma Masjid,
 BOMBAY. (126)

వైద్యరత్న పండిత
 డి. గోపాలాచార్యగారి

శరణును కండ్లను సర్వదా కాపాడును
 అన్ని విధ శిరోరోగములను బోగొట్టును
 పాప్యునోపులను దూరము జేయును
 కణితనోపులను నిర్మూలము జేయును
 పీడనరోగముల రానివ్వదు
 మెదడును బలము పెరిగ జేయును (శని)

కర్మ, వి. మ. : పు జేయును
 కండ్ల: ను

శివస్వామియల దూరముజేయును
 తలనొప్పిలను బలమునిచ్చును (1045)

నేత్రరోగములకు హితము
 మూర్ఖులను బోగొట్టును

తలయందును బోగొట్టును
 వెంటుకలను నెరయకుండజేయును

నెరసిన వెంటుకలను నలుపుజేయును
 మోచనచేయవారికి మిక్కిలి హితకరము

మాడుపోట్లను నిర్మూలము జేయును
 విద్యార్థులకు సర్వదా హితము

చర్మరోగులకు మంచిజేయును
 తలయందును మాన్యును

అధికశ్రమ తగ్గించును
 నిద్రలేమిని బోగొట్టును

దీని గుణములు అనభవజ్ఞులకు తెలుసును.
 వెల బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0.

పాకెండు పొట్టిజీవ ప్రత్యేకము.
 క్యాటలాగు ఉచితము.

ఆ యు ర్వే దా శ్ర మం,
 41, ఆచార్యున్ విధి, జి. టి. మదరాసు.

అమృతమలరత్నం

వనావధినరస్సరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క శరీరభరణ పోగొట్టు
 కుండు శరీరైక్ గాంచినది ధర 1-10-0

ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను శివాలాభివృ
 ప్రతిఫలగా కలవబడును. (2278)

నిరానము వి. డి. సావంత్.
 నెం 144 ఫననవాడీ, బొంబాయి.

అమృతమలరత్నం

త్రివృత్ లేహ్యము

త్రివృత్ లేహ్యము: చిన్న పిల్లలకు ముసలివారికి
 సుఖముగా విరేచనముజేయును.

త్రివృత్ లేహ్యము: శాలివాహనులను బోగొట్టును.

త్రివృత్ లేహ్యము: ప్రతివేలలోను బుచ్చుకొనిన
 సుఖవిరేచనము అగును.

త్రివృత్ లేహ్యము: విరేచనావధములతో పాటు మంచి
 దిని శిరశాచార్యులవారు కల్పజ్ఞానముతో

చెప్పి మన్నాడు. అశీర్వాదము, వేద
 తప్పిన భోజనముకల్ల బాగా జీర్ణముగాక

పేగులలో ఉండి, కడుపుబాంగు, అన్నము
 ఇష్టములేకపోవుట, అశక్తి మొదలగు గుణ

ములకలిగి ఉన్నపుడు త్రివృత్ లేహ్యము
 బుచ్చుకొనిన ఒకటి రెండు విరేచనము అగు

కట్టుకేసి తేలిక గలిగించును. (3166)
 10 తులముల వెల రూ 1-0-0

40 " వెల రూ 3-0-0
 క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచార్య లక్ష్మీనాథి
 బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు.
 ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సర్వసీ (లిమిటెడ్)

(శని) 19, హాన్ రోడ్డు,
 మాంటురోడ్ - మదరాసు.